

แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566–2570)

คำนำ

แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบนระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570) จัดทำขึ้นเพื่อเป็นกรอบแนวทางการพัฒนาภาคเกษตร และเป็นแนวทางในการจัดทำแผนพัฒนาด้านการเกษตรระดับจังหวัดของกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน ประกอบด้วย จังหวัดชัยนาท สิงห์บุรี อ่างทอง ลพบุรี สระบุรี และพระนครศรีอยุธยา เพื่อให้การพัฒนาภาคเกษตรเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ทำให้การดำเนินงานสามารถมุ่งสู่เป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ในการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบนระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570) มีความสอดคล้องกับนโยบายระดับโลก ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580) แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566-2570) นโยบายรัฐบาล แผนปฏิบัติการของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 - 2570) และแผนด้านต่าง ๆ ได้ดำเนินการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อระดมความคิดเห็นจากทุกภาคส่วน เพื่อให้แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบนระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570) มีประสิทธิภาพและเกิดผลสัมฤทธิ์ที่เป็นประโยชน์ในการปฏิบัติงานต่อไป

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญตาราง	ค
สารบัญภาพ	ช
บทสรุปผู้บริหาร	1
ส่วนที่ 1 ความสอดคล้องกับแผน 3 ระดับ	3
ส่วนที่ 2 ข้อมูลพื้นฐานกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน	11
ข้อมูลพื้นฐานทางกายภาพของกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน	11
ข้อมูลพื้นฐานของจังหวัดในกลุ่มภาคกลางตอนบน	13
ข้อมูลด้านภาวะเศรษฐกิจ	59
ภาวะเศรษฐกิจสังคมและครัวเรือนเกษตร	60
ส่วนที่ 3 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมด้านการเกษตรและสหกรณ์ของกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน	64
การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในด้วย McKinsey 7-s Framework	64
การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกด้วย PESTEL Analysis	67
การวิเคราะห์ SWOT Analysis	73
ส่วนที่ 4 แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบนระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 - 2570)	77
เป้าหมายการพัฒนา	77
ตัวชี้วัดความสำเร็จตามเป้าหมายการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน	77
ประเด็นการพัฒนาที่ 1 ยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันภาคเกษตร	78
ประเด็นการพัฒนาที่ 2 ส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน	81
ประเด็นการพัฒนาที่ 3 ส่งเสริมความเข้มแข็งภาคเกษตร	82

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 อาณาเขตติดต่อกับพื้นที่จังหวัดต่างๆ	11
ตารางที่ 2 การใช้ประโยชน์ที่ดินของกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน	12
ตารางที่ 3 ปริมาณน้ำฝน จำนวนวันฝนตก และอุณหภูมิตั้งปี 2560 – 2564 จังหวัดชัยนาท	13
ตารางที่ 4 โครงการชลประทานจังหวัดชัยนาท	15
ตารางที่ 5 เนื้อที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตรจังหวัดชัยนาท	16
ตารางที่ 6 เนื้อที่เพาะปลูก เนื้อที่เก็บเกี่ยว ผลผลิต และผลผลิตต่อไร่ ข้าวนาปี ปีเพาะปลูก 2560/61 – 2564/65 จังหวัดชัยนาท (ณ ระดับความชื้น 15%)	16
ตารางที่ 7 เนื้อที่เพาะปลูก เนื้อที่เก็บเกี่ยว ผลผลิต และผลผลิตต่อไร่ ข้าวนาปรัง ปี 2561 – 2565 จังหวัดชัยนาท (ณ ระดับความชื้น 15%)	17
ตารางที่ 8 เนื้อที่เพาะปลูก เนื้อที่เก็บเกี่ยว ผลผลิต และผลผลิตต่อไร่ ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ปีเพาะปลูก 2561/62 – 2565/66 จังหวัดชัยนาท (ณ ระดับความชื้น 15%)	18
ตารางที่ 9 เนื้อที่เพาะปลูก เนื้อที่เก็บเกี่ยว ผลผลิต และผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ มันสำปะหลังโรงงาน ปี 2560 – 2564 จังหวัดชัยนาท	18
ตารางที่ 10 จำนวนโคเนื้อ ปริมาณการผลิต รายจังหวัด ปี 2559 – 2563 จังหวัดชัยนาท	19
ตารางที่ 11 จำนวนไก่เนื้อ ปริมาณการผลิต รายจังหวัด ปี 2559 – 2563 จังหวัดชัยนาท	19
ตารางที่ 12 จำนวนสุกร ปริมาณการผลิต รายจังหวัด ปี 2559 – 2563 จังหวัดชัยนาท	20
ตารางที่ 13 ปริมาณการผลิตปลานิลและปลาดุก ปี 2561 – 2565 จังหวัดชัยนาท	20
ตารางที่ 14 ปริมาณน้ำฝน จำนวนวันฝนตก และอุณหภูมิตั้งปี 2560 – 2564 จังหวัดสิงห์บุรี	22
ตารางที่ 15 โครงการชลประทานจังหวัดสิงห์บุรี	23
ตารางที่ 16 เนื้อที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตรจังหวัดสิงห์บุรี	24
ตารางที่ 17 เนื้อที่เพาะปลูก เนื้อที่เก็บเกี่ยว ผลผลิต และผลผลิตต่อไร่ ข้าวนาปี ปีเพาะปลูก 25560/61 – 2564/65 จังหวัดสิงห์บุรี ณ ระดับความชื้น 15%	24
ตารางที่ 18 เนื้อที่เพาะปลูก เนื้อที่เก็บเกี่ยว ผลผลิต และผลผลิตต่อไร่ ข้าวนาปรัง ปี 2561 – 2565 จังหวัดสิงห์บุรี ณ ระดับความชื้น 15%	25
ตารางที่ 19 จำนวนโคเนื้อ ปริมาณการผลิต รายจังหวัด ปี 2559 – 2563 จังหวัดสิงห์บุรี	26
ตารางที่ 20 จำนวนไก่เนื้อ ปริมาณการผลิต รายจังหวัด ปี 2559 – 2563 จังหวัดสิงห์บุรี	26

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 21 จำนวนสุกร ปริมาณการผลิต รายจังหวัด ปี 2559 – 2563 จังหวัดสิงห์บุรี	27
ตารางที่ 22 ปริมาณการผลิตปลานิลและปลาดุก ปี 2561 – 2565 จังหวัดสิงห์บุรี	27
ตารางที่ 23 ปริมาณน้ำฝน จำนวนวันฝนตก และอุณหภูมิต่ำ ปี 2560 – 2564 จังหวัดอ่างทอง	28
ตารางที่ 24 โครงการชลประทานจังหวัดอ่างทอง	30
ตารางที่ 25 เนื้อที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตรจังหวัดอ่างทอง	30
ตารางที่ 26 เนื้อที่เพาะปลูก เนื้อที่เก็บเกี่ยว ผลผลิต และผลผลิตต่อไร่ ข้าวนาปี ปีเพาะปลูก 2560/61 – 2564/65 จังหวัดอ่างทอง ณ ระดับความชื้น 15%	31
ตารางที่ 27 เนื้อที่เพาะปลูก เนื้อที่เก็บเกี่ยว ผลผลิต และผลผลิตต่อไร่ ข้าวนาปรัง ปี 2561 – 2565 จังหวัดอ่างทอง ณ ระดับความชื้น 15%	31
ตารางที่ 28 จำนวนโคเนื้อ ปริมาณการผลิต รายจังหวัด ปี 2559 – 2563 จังหวัดอ่างทอง	32
ตารางที่ 29 จำนวนไก่เนื้อ ปริมาณการผลิต รายจังหวัด ปี 2559 – 2563 จังหวัดอ่างทอง	32
ตารางที่ 30 จำนวนสุกร ปริมาณการผลิต รายจังหวัด ปี 2559 – 2563 จังหวัดอ่างทอง	33
ตารางที่ 31 ปริมาณการผลิตปลานิลและปลาดุก ปี 2561 – 2565 จังหวัดอ่างทอง	33
ตารางที่ 32 ปริมาณน้ำฝน จำนวนวันฝนตก และอุณหภูมิต่ำ ปี 2559 – 2563 จังหวัดลพบุรี	34
ตารางที่ 33 โครงการชลประทานจังหวัดลพบุรี	37
ตารางที่ 34 เนื้อที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตรจังหวัดลพบุรี	37
ตารางที่ 35 เนื้อที่เพาะปลูก เนื้อที่เก็บเกี่ยว ผลผลิต และผลผลิตต่อไร่ ข้าวนาปี ปีเพาะปลูก 2560/61– 2564/65 จังหวัดลพบุรี ณ ระดับความชื้น 15%	38
ตารางที่ 36 เนื้อที่เพาะปลูก เนื้อที่เก็บเกี่ยว ผลผลิต และผลผลิตต่อไร่ ข้าวนาปรัง ปี 2561 – 2565 จังหวัดลพบุรี ณ ระดับความชื้น 15%	39
ตารางที่ 37 เนื้อที่เพาะปลูก เนื้อที่เก็บเกี่ยว ผลผลิต และผลผลิตต่อไร่ ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ปีเพาะปลูก 2561/62 – 2565/66 จังหวัดลพบุรี ณ ระดับความชื้น 15%	39
ตารางที่ 38 เนื้อที่เพาะปลูก เนื้อที่เก็บเกี่ยว ผลผลิต และผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ มันสำปะหลังโรงงาน ปี 2560 – 2564 จังหวัดลพบุรี	40
ตารางที่ 39 จำนวนโคเนื้อ ปริมาณการผลิต รายจังหวัด ปี 2559 – 2563 จังหวัดลพบุรี	40
ตารางที่ 40 จำนวนโคนม และปริมาณการผลิตน้ำนมดิบ รายจังหวัด ปี 2559 – 2563 จังหวัดลพบุรี	41

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 41 จำนวนไก่เนื้อ ปริมาณการผลิต รายจังหวัด ปี 2559 – 2563 จังหวัดลพบุรี	41
ตารางที่ 42 จำนวนสุกร ปริมาณการผลิต รายจังหวัด ปี 2559 – 2563 จังหวัดลพบุรี	42
ตารางที่ 43 ปริมาณการผลิตปลานิลและปลาดุก ปี 2559 – 2563 จังหวัดลพบุรี	42
ตารางที่ 44 ปริมาณน้ำฝน จำนวนวันฝนตก และอุณหภูมิต่ำ ปี 2560 – 2564 จังหวัดสระบุรี	43
ตารางที่ 45 โครงการชลประทานจังหวัดสระบุรี	45
ตารางที่ 46 เนื้อที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตรจังหวัดสระบุรี	46
ตารางที่ 47 เนื้อที่เพาะปลูก เนื้อที่เก็บเกี่ยว ผลผลิต และผลผลิตต่อไร่ ข้าวนาปี ปีเพาะปลูก 2560/61 – 2564/65 จังหวัดสระบุรี ณ ระดับความชื้น 15%	47
ตารางที่ 48 เนื้อที่เพาะปลูก เนื้อที่เก็บเกี่ยว ผลผลิต และผลผลิตต่อไร่ ข้าวนาปรัง ปีเพาะปลูก 2560/61 – 2564/65 จังหวัดสระบุรี ณ ระดับความชื้น 15%	48
ตารางที่ 49 เนื้อที่เพาะปลูก เนื้อที่เก็บเกี่ยว ผลผลิต และผลผลิตต่อไร่ ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ปีเพาะปลูก 2561/62 – 2565/66 จังหวัดสระบุรี ณ ระดับความชื้น 15%	48
ตารางที่ 50 เนื้อที่เพาะปลูก เนื้อที่เก็บเกี่ยว ผลผลิต และผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ มันสำปะหลังโรงงาน ปี 2560 – 2564 จังหวัดชัยนาท	49
ตารางที่ 51 จำนวนโคเนื้อ ปริมาณการผลิต รายจังหวัด ปี 2559 – 2563 จังหวัดสระบุรี	50
ตารางที่ 52 จำนวนไก่เนื้อ ปริมาณการผลิต รายจังหวัด ปี 2559 – 2563 จังหวัดสระบุรี	50
ตารางที่ 53 จำนวนสุกร ปริมาณการผลิต รายจังหวัด ปี 2559 – 2563 จังหวัดชัยนาท	51
ตารางที่ 54 ปริมาณการผลิตปลานิล และปลาดุก ปี 2559 – 2563 จังหวัดสระบุรี	51
ตารางที่ 55 ปริมาณน้ำฝน จำนวนวันฝนตก และอุณหภูมิต่ำ ปี 2560 – 2564 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	52
ตารางที่ 56 โครงการชลประทานจังหวัดพระนครศรีอยุธยา	54
ตารางที่ 57 เนื้อที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตรจังหวัดพระนครศรีอยุธยา	55
ตารางที่ 58 เนื้อที่เพาะปลูก เนื้อที่เก็บเกี่ยว ผลผลิต และผลผลิตต่อไร่ ข้าวนาปี ปีเพาะปลูก 2560/61 – 2564/65 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ณ ระดับความชื้น 15%	55
ตารางที่ 59 เนื้อที่เพาะปลูก เนื้อที่เก็บเกี่ยว ผลผลิต และผลผลิตต่อไร่ ข้าวนาปรัง ปีเพาะปลูก 2560/61 – 2564/65 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ณ ระดับความชื้น 15%	56
ตารางที่ 60 จำนวนโคเนื้อ ปริมาณการผลิต รายจังหวัด ปี 2559 – 2563 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	57

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 61 จำนวนไก่เนื้อ ปริมาณการผลิต รายจังหวัด ปี 2559 – 2563 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	57
ตารางที่ 62 จำนวนสุกร ปริมาณการผลิต รายจังหวัด ปี 2559 – 2563 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	58
ตารางที่ 63 ปริมาณการผลิตปลานิล และปลาดุก ปี 2559 – 2563 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	58
ตารางที่ 64 ผลิตภัณฑ์มวลรวมแยกรายจังหวัด ณ ราคาประจำปี ปี 2562	59
ตารางที่ 65 โครงสร้างผลิตภัณฑ์มวลรวมของกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน ณ ราคาประจำปี	60
ตารางที่ 66 ภาวะเศรษฐกิจสังคมและครัวเรือนเกษตร ปี 2562/2563	63
ตารางที่ 67 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในด้วย McKinsey 7-s Framework	65
ตารางที่ 68 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกด้วย PESTEL Analysis	68
ตารางที่ 69 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมด้านการเกษตรของกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน	70
ตารางที่ 70 TOWS Matrix	74
ตารางที่ 71 แผนพัฒนาด้านการเกษตรกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 - 2570)	84

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1 ความสอดคล้องของแผนพัฒนาด้านการเกษตรกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570) กับแผน 3 ระดับ	10
ภาพที่ 2 สาระสำคัญของแผนพัฒนาด้านการเกษตรกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 - 2570)	83

บทสรุปผู้บริหาร

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ 7 ได้จัดทำแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 - 2570) โดยมีความสอดคล้องกับนโยบายระดับโลก ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580) แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นโยบายรัฐบาล แผนปฏิบัติราชการของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 - 2570) และแผนด้านต่าง ๆ เพื่อใช้เป็นกรอบแนวทางในการขับเคลื่อนภารกิจของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน ทั้งในและนอกสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้ร่วมกันพิจารณาวิเคราะห์ข้อมูล กำหนดเป้าหมาย ตัวชี้วัด และแนวทางการดำเนินงาน เพื่อจัดทำแผนพัฒนาด้านการเกษตรกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน

แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 - 2570)

1. เป้าหมายการพัฒนา

การเกษตรยั่งยืน ด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม เชื่อมโยงตลาด สร้างความเข้มแข็งภาคเกษตร

2. ตัวชี้วัดความสำเร็จตามเป้าหมายการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน

- 2.1 อัตราการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมในพื้นที่ภาคกลางตอนบนสาขาเกษตรเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 3 ต่อปี
- 2.2 รายได้เงินสดสุทธิครัวเรือนเกษตรกรเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 10 ต่อปี
- 2.3 อัตราผลิตภาพการผลิตของภาคเกษตร เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 1 ต่อปี

3. ประเด็นการพัฒนา ประกอบด้วย 3 ประเด็นการพัฒนา 19 แนวทางการพัฒนา

ประเด็นการพัฒนาที่ 1 ยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันภาคเกษตร

แนวทางการพัฒนา

1. ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยี นวัตกรรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การแปรรูป การผลิตสินค้าเกษตรที่มีมาตรฐาน สร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตร
2. พัฒนาเทคโนโลยี และนวัตกรรมทางการเกษตร Smart Farming เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การแปรรูป ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
3. สนับสนุนกลุ่มเกษตรกร สถาบันเกษตรกรให้บริการทางการเกษตร (Agricultural service Provider: ASP) ส่งเสริมการใช้เครื่องมือ เครื่องจักร ในการทำการเกษตร ทั้งพืช ปศุสัตว์ และประมง เพื่อทดแทนแรงงาน
4. ส่งเสริมเกษตรกร กลุ่มเกษตรกรในการทำมาตรฐานสินค้า มาตรฐานฟาร์ม ที่ตรงกับความต้องการของผู้บริโภค และผู้ประกอบการ

5. พัฒนาองค์ความรู้ด้านการเกษตรในระดับพื้นที่แบบบูรณาการ มีส่วนร่วมในทุกภาคส่วน
6. ส่งเสริมสินค้าเกษตรอัตลักษณ์ให้เป็นที่รู้จัก เพิ่มมูลค่า มีเรื่องราว และทันสมัย
7. พัฒนาระบบสารสนเทศการเกษตร การจัดทำ Big Data ระบบเฝ้าระวังและเตือนภัยการเกษตร ที่มีความเป็นปัจจุบัน ทันสมัย ทันต่อเวลา โดยเชื่อมโยงทุกภาคส่วนในทุกระดับ
8. เชื่อมโยงกลุ่มเกษตรกรกับภาคเกษตรอุตสาหกรรม ภายใต้การบริหารจัดการสมดุลระหว่าง Demand และ Supply
9. เชื่อมโยงตลาดภายในประเทศ และอนุภูมิภาค โดยใช้โอกาสและความได้เปรียบของที่ตั้ง
10. พัฒนาเครือข่ายความร่วมมือระหว่างกลุ่มเกษตรกร และสถาบันเกษตรกร รวมถึงเชื่อมโยงไปยังผู้ประกอบการภาคเอกชน
11. สนับสนุนเกษตรกรเพิ่มช่องทางการจำหน่ายผลผลิต ศูนย์กระจายสินค้า และการตลาดออนไลน์
12. ส่งเสริมและพัฒนากองทุนเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรในพื้นที่ ให้น่าสนใจ และมีความปลอดภัย

ประเด็นการพัฒนาที่ 2 ส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน
แนวทางการพัฒนา

1. ส่งเสริมการทำเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ใช้ทรัพยากรอย่างเหมาะสม คุ่มค่า เกิดประโยชน์สูงสุด Zero waste (ของเสีย ขยะเป็นศูนย์) และคำนึงถึงความสมดุลของระบบนิเวศ
2. พัฒนาแหล่งน้ำและระบบชลประทาน ซึ่งเป็นโครงสร้างพื้นฐานสำคัญ เพื่อแก้ปัญหาน้ำท่วม ภัยแล้ง และรองรับความต้องการใช้น้ำในภาคเกษตร
3. ส่งเสริมการจัดการมลพิษที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และสารเคมีในภาคเกษตรให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล

ประเด็นการพัฒนาที่ 3 ส่งเสริมความเข้มแข็งภาคเกษตร

แนวทางการพัฒนา

1. ส่งเสริมการทำเกษตรผสมผสาน ยึดตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ลดความเสี่ยงการพึ่งพาพืชเชิงเดี่ยว สร้างภูมิคุ้มกันให้เกษตรกร
2. ส่งเสริมการบริโภคและการผลิตที่ยั่งยืน ขับเคลื่อนการทำเกษตรระบบเกษตรกรรมยั่งยืน ทั้งพืช ปศุสัตว์ ประมง สร้างความปลอดภัยและมั่นคงด้านอาหาร
3. สร้างทัศนคติและค่านิยมใหม่ให้เห็นว่า เกษตรกรรมเป็นอาชีพหลัก เป็นรากฐานสำคัญของประเทศ
4. เพิ่มศักยภาพเกษตรกร กลุ่มเกษตรกร และสถาบันเกษตรกร ให้มีการบริหารจัดการที่ดี มีความเข้มแข็ง

ส่วนที่ 1

ความสอดคล้องกับแผน 3 ระดับ

การจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570) ได้ดำเนินการจัดทำให้มีความสอดคล้องกับนโยบายระดับโลก นโยบายและยุทธศาสตร์ระดับประเทศ 3 ระดับ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ นโยบายรัฐบาล และแผนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. นโยบายและยุทธศาสตร์ระดับโลก

เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) องค์การสหประชาชาติ ได้จัดทำวาระการพัฒนากายหลังปี ค.ศ. 2015 (post-2015 development agenda) มีวัตถุประสงค์เพื่อมุ่งขจัดความยากจนในทุกมิติและทุกรูปแบบ โดยมีเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เป็นกรอบกำหนดทิศทางการพัฒนาที่ยั่งยืนของโลกในอีก 15 ปี ข้างหน้า (พ.ศ. 2559-2573) ซึ่งครอบคลุม 3 เสาหลักการพัฒนาที่ยั่งยืน คือ เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม รวมถึงความเชื่อมโยงระหว่างมิติต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุถึงการพัฒนาที่ยั่งยืน ประกอบด้วย 17 เป้าหมาย 169 เป้าประสงค์ โดยมีเป้าหมายที่เกี่ยวข้อง จำนวน 2 เป้าหมาย ได้แก่ เป้าหมายที่ 2 ยุติความหิวโหย บรรลุความมั่นคงทางอาหารและยกระดับโภชนาการ และส่งเสริมเกษตรกรรมที่ยั่งยืน และ เป้าหมายที่ 8 ส่งเสริมการเติบโตทางเศรษฐกิจที่ต่อเนื่อง ครอบคลุม และยั่งยืน การจ้างงานเต็มที่และมีผลผลิตภาพ และการมีงานที่สมควรสำหรับทุกคน

2. นโยบายและยุทธศาสตร์ระดับประเทศ (ความสอดคล้องกับแผน 3 ระดับ)

2.1 แผนระดับที่ 1 ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561 – 2580

ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561 – 2580 มีวิสัยทัศน์ คือ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” โดยมีเป้าหมายการพัฒนาประเทศ คือ “ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข เศรษฐกิจพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สังคมเป็นธรรม ฐานทรัพยากรธรรมชาติยั่งยืน” โดยยกระดับศักยภาพของประเทศในหลายมิติ พัฒนาคนในทุกมิติ และในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่งและมีคุณภาพ สร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม สร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และมีภาครัฐของประชาชนเพื่อประชาชนและประโยชน์ส่วนรวม การพัฒนาประเทศในช่วงของยุทธศาสตร์ชาติ จะมุ่งเน้นการสร้างสมดุลระหว่างการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยมียุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง 3 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ชาติที่ 2 ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ยุทธศาสตร์ชาติที่ 4 ด้านการสร้างโอกาส และความเสมอภาคทางสังคม ยุทธศาสตร์ชาติที่ 5 ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

2.2 แผนระดับที่ 2

2.2.1 แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ

เป็นส่วนสำคัญในการถ่ายทอดเป้าหมายและประเด็นยุทธศาสตร์ชาติลงสู่แผนระดับต่าง ๆ ในลักษณะที่มีการบูรณาการเชื่อมโยงระหว่างยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ มีทั้งหมด 23 ฉบับ ที่เกี่ยวข้อง จำนวน 6 ฉบับ ได้แก่ (03) การเกษตร (05) การท่องเที่ยว (07) โครงสร้างพื้นฐานระบบโลจิสติกส์ และดิจิทัล (16) เศรษฐกิจฐานราก (18) การเติบโตอย่างยั่งยืน (19) การบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ

2.2.2 กรอบแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 – 2570)

การกำหนดกรอบแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 มุ่งเน้นการคัดเลือกประเด็นการพัฒนาที่มีลำดับความสำคัญสูงในการพลิกโฉมประเทศไทยสู่สังคมก้าวหน้า เศรษฐกิจสร้างมูลค่าอย่างยั่งยืน มีเป้าหมายหลัก 5 ประการ ได้แก่ (1) การปรับโครงสร้างภาคการผลิตและบริการสู่เศรษฐกิจฐานนวัตกรรม (2) การพัฒนาคนสำหรับโลกยุคใหม่ (3) การมุ่งสู่สังคมแห่งโอกาสและความเป็นธรรม (4) การเปลี่ยนผ่านไปสู่ความยั่งยืน (5) การเสริมสร้างความสามารถของประเทศในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงและความเสี่ยงภายใต้บริบทโลกใหม่ โดยภายใต้องค์ประกอบในแต่ละด้าน ได้มีการกำหนด “หมุดหมาย” (Milestones) ซึ่งเป็นการบ่งบอกถึงสิ่งที่ประเทศไทยปรารถนาจะ “เป็น” มุ่งหวังจะ “มี” หรือต้องการจะ “ขจัด” ในช่วงระยะเวลา 5 ปี ของแผนฯ ซึ่งประกอบด้วย 13 หมุดหมาย โดยมีหมุดหมายที่เกี่ยวข้อง จำนวน 8 หมุดหมาย ได้แก่ (01) เกษตรและเกษตรแปรรูปมูลค่าสูง (02) การท่องเที่ยวที่เน้นคุณค่าและความยั่งยืน (05) ประตุการค้าการลงทุนและโลจิสติกส์ (08) พื้นที่และเมืองอัจฉริยะ (09) ความยากจนข้ามรุ่น และความคุ้มครองทางสังคม (10) เศรษฐกิจหมุนเวียนและสังคมคาร์บอนต่ำ (11) ภัยธรรมชาติและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และ (13) ภาครัฐที่มีสมรรถนะสูง

2.3 แผนระดับที่ 3

2.3.1 ยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนประเทศไทยด้วยโมเดลเศรษฐกิจ BCG พ.ศ. 2564-2569

มุ่งเน้นการสร้างการเติบโตทางเศรษฐกิจจากฐานทรัพยากรที่มีความหลากหลายหลายหลายการใช้ความรู้ เทคโนโลยี นวัตกรรม ร่วมกับความหลากหลายทางวัฒนธรรม อัตลักษณ์ และความคิดสร้างสรรค์ในการเพิ่มการเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) ใน 4 สาขายุทธศาสตร์ คือ เกษตรและอาหาร สุขภาพและการแพทย์ พลังงาน วัสดุและเคมีชีวภาพ การท่องเที่ยวและเศรษฐกิจสร้างสรรค์ และเศรษฐกิจหมุนเวียน ซึ่งมีศักยภาพจะเพิ่มผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศเพิ่มขึ้น 1 ล้านล้านบาท จากฐานความหลากหลายของทรัพยากรชีวภาพ (Nature) วัฒนธรรม (Culture) และความเอื้อเพื่อเอื้อแผ่ (Nurture) โดยวิสัยทัศน์ คือ เศรษฐกิจเติบโตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน ประชาชนมีรายได้ดี คุณภาพชีวิตดี รักษาและฟื้นฟูฐานทรัพยากรและความหลากหลายทางชีวภาพให้มีคุณภาพที่ดี ด้วยการใช้ความรู้ เทคโนโลยี และนวัตกรรม ประกอบด้วย 4

ยุทธศาสตร์ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ที่ 1 สร้างความยั่งยืนของฐานทรัพยากรและความหลากหลายทางชีวภาพด้วยการจัดสมดุลระหว่างการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์ ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาชุมชนและเศรษฐกิจฐานรากให้เข้มแข็งด้วยทุนทรัพยากร อัตลักษณ์ ความคิดสร้างสรรค์ และเทคโนโลยีสมัยใหม่ และยุทธศาสตร์ที่ 3 ยกระดับการพัฒนาอุตสาหกรรมภายใต้ BCG ให้สามารถแข่งขันได้อย่างยั่งยืน และยุทธศาสตร์ที่ 4 เสริมสร้างความสามารถในการตอบสนองต่อกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลก โดยที่ความเกี่ยวข้องทั้ง 4 ยุทธศาสตร์

2.3.2 นโยบายรัฐบาล

พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี แถลงต่อรัฐสภา เมื่อวันที่ 25 กรกฎาคม 2562 โดยคณะรัฐมนตรีได้แถลงนโยบายต่อรัฐสภาให้ทราบถึงแนวทางการบริหารราชการแผ่นดินที่รัฐบาลจะดำเนินการเพื่อพัฒนาประเทศไทยให้ก้าวไปข้างหน้าด้วยความมั่นคง สังคมไทยมีความสุข สามัคคี และเอื้ออาทร คนไทยมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและมีความพร้อมที่จะดำเนินชีวิตในศตวรรษที่ 21 เศรษฐกิจไทยมีความแข็งแกร่งและมีความสามารถในการแข่งขันสูงขึ้น ควบคู่ไปกับการดูแลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีนโยบายหลักและนโยบายเร่งด่วนที่เกี่ยวข้องกับสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ดังนี้

1) นโยบายหลัก 6 ด้าน ประกอบด้วย นโยบายหลักที่ 1 การปกป้องและเชิดชูสถาบันพระมหากษัตริย์ นโยบายหลักที่ 5 การพัฒนาเศรษฐกิจและความสามารถในการแข่งขันของไทย นโยบายหลักที่ 6 การพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจและการกระจายความเจริญสู่ภูมิภาค นโยบายหลักที่ 7 การพัฒนาสร้างความเข้มแข็งจากฐานราก นโยบายหลักที่ 10 การฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและการรักษาสิ่งแวดล้อมเพื่อสร้างการเติบโตอย่างยั่งยืน และนโยบายหลักที่ 11 การปฏิรูปการบริหารจัดการภาครัฐ

2) นโยบายเร่งด่วน 7 เรื่อง ได้แก่ นโยบายเร่งด่วนที่ 1 การแก้ไขปัญหาในการดำรงชีวิตของประชาชน นโยบายเร่งด่วนที่ 3 มาตรการเศรษฐกิจ นโยบายเร่งด่วนที่ 4 การให้ความช่วยเหลือเกษตรกรและพัฒนานวัตกรรม นโยบายเร่งด่วนที่ 5 ยกระดับศักยภาพแรงงาน นโยบายเร่งด่วนที่ 6 การวางรากฐานระบบเศรษฐกิจของประเทศสู่อนาคต และนโยบายเร่งด่วนที่ 10 การพัฒนาระบบการให้บริการประชาชน และนโยบายเร่งด่วนที่ 11 การจัดเตรียมมาตรการรองรับภัยแล้งและอุทกภัย

2.3.3 นโยบายกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์มีแนวทางการพัฒนาเพื่อขับเคลื่อนด้านการเกษตรให้มีความยั่งยืนด้วย 5 ยุทธศาสตร์ ได้แก่

1) ยุทธศาสตร์ตลาดนำการผลิต โดยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ดำเนินการประสานความร่วมมือกับกระทรวงพาณิชย์ กระทรวงอุตสาหกรรม สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย Lazada Shopee Alibaba สถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 5 เพื่อเพิ่มช่องทางการตลาดให้มี

ความหลากหลาย ทั้งในรูปแบบตลาดออนไลน์และออฟไลน์ รวมถึงการจัดกิจกรรมจับคู่ธุรกิจผู้ซื้อกับผู้ขายเพื่อสร้างเครือข่ายธุรกิจเกษตรทั้งผลผลิตและสินค้าเกษตรแปรรูป เพื่อเป็นผลิตภัณฑ์เกษตรชุมชนที่เชื่อมโยงกับตลาดชุมชนหรือตลาดเกษตรกร อีกทั้งส่งเสริมระบบเกษตรพันธสัญญา เพื่อสร้างความไว้วางใจระหว่างเกษตรกรกับผู้ประกอบการ โดยมีความร่วมมือด้านการตลาดที่สำคัญ ได้แก่

1.1) ความร่วมมือกับกระทรวงพาณิชย์ การสร้างกลไกความร่วมมือให้เกิดการบูรณาการอย่างเป็นรูปธรรมระหว่างกระทรวงเกษตรและสหกรณ์และกระทรวงพาณิชย์ ให้เกิดการขับเคลื่อนภายใต้ยุทธศาสตร์ตลาดนำการผลิต ผ่านคณะทำงานร่วมของทั้ง 2 กระทรวง โดยการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการขับเคลื่อน ได้แก่ (1) การสร้างและใช้ข้อมูลจากฐานเดียวกัน (Single Big Data) จัดทำDashboard สินค้าเกษตร (2) การสร้างแพลตฟอร์มกลาง "เกษตรผลิต พาณิชย์ตลาด" โดยคัดเลือกกลุ่มสหกรณ์ กลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ และวิสาหกิจชุมชนเป็นกลุ่มนำร่องในการออกแบบจัดทำแพลตฟอร์มกลาง (3) การสร้างความเชื่อมั่นด้านคุณภาพมาตรฐาน ความปลอดภัย และการตรวจสอบย้อนกลับ และ (4) การพัฒนาคนและผลิตภัณฑ์ให้ตรงตามความต้องการของตลาด

1.2) ความร่วมมือกับสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย โดยพัฒนาเกษตรแม่นยำสู่ธุรกิจเกษตรอุตสาหกรรม ในสินค้าเกษตรสำคัญ อาทิ ยางพารา ปาล์ม น้ำมัน อ้อย โรงงาน ข้าวโพดหวานและมะเขือเทศ ร่วมกับบริษัทผู้รับซื้อในเครือข่ายสภาอุตสาหกรรม เป็นการดำเนินงานที่เน้นให้เกษตรกรรวมกลุ่มเป็นแปลงใหญ่ ด้วยกระบวนการจัดการที่ลดต้นทุนการผลิตและเพิ่มผลผลิตให้สูงขึ้น สนับสนุนแผนการตลาดที่ชัดเจนของอุตสาหกรรม ทั้งด้านปริมาณ คุณภาพ และช่วงเวลาการรับซื้อ ทั้งนี้ พื้นที่เป้าหมาย คือ พื้นที่เกษตรกรรมที่ผลิตสินค้าตามเป้าหมายของอุตสาหกรรมที่ห่างจากแหล่งรับซื้อผลผลิตในรัศมีไม่เกิน 100 กิโลเมตร เพื่อลดภาระต้นทุนการจัดการด้านโลจิสติกส์

1.3) การพัฒนาระบบตลาดสินค้าเกษตรเพื่อเพิ่มโอกาสและการรับรู้ความต้องการของตลาด โดยการพัฒนาช่องทางเชื่อมโยงตลาดสินค้าเกษตรทั้งในและต่างประเทศ การจัดทำร้านค้าออนไลน์ให้กับสินค้าเกษตร ด้วยการประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางต่าง ๆ พัฒนาระบบเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้ใช้งานอย่างต่อเนื่อง และการพัฒนาต่อยอดระบบเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ การใช้งานของเกษตรกร เช่น การ Live จำหน่ายสินค้าทาง Facebook รวมถึงการเชื่อมโยงระบบจัดเก็บและขนส่งสินค้า ตลอดจนการเชื่อมโยงเครือข่าย/คลัสเตอร์ให้แก่สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร โดยการพัฒนากลไก เพื่อเพิ่มช่องทางการจำหน่ายสินค้าของสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร

2) ยุทธศาสตร์เทคโนโลยีเกษตร 4.0 เพื่อการพัฒนาภาคเกษตรกรรมโดยการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมตลอดโซ่อุปทานและโซ่คุณค่า (Supply-Value Chain) ตั้งแต่การผลิต การแปรรูปจนถึงการตลาด

2.1) พัฒนาศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) เพื่อเป็นต้นแบบเกษตรอัจฉริยะให้กับเกษตรกร รวมถึงเป็นกลไกส่งเสริมเกษตรกรแบบแปลงใหญ่ เพื่อให้เกษตรกรสามารถเข้าถึงเทคโนโลยีการเกษตรผ่านการรวมกลุ่ม

2.2) พัฒนาศูนย์เทคโนโลยีเกษตรและนวัตกรรม (AIC) เป็นแหล่งรวบรวมองค์ความรู้ด้านเทคโนโลยีทางการเกษตร สนับสนุนและส่งเสริมเทคโนโลยีเกษตร การประดิษฐ์ นวัตกรรม รวมทั้งเครื่องจักรกลเกษตรที่เหมาะสมกับพื้นที่ของแต่ละจังหวัด โดยเชื่อมโยงการทำงานกับศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) เพื่อยกระดับสู่การทำเกษตรสมัยใหม่ เกษตรแบบแม่นยำ (Precision Agriculture) และเกษตรอัจฉริยะ

2.3) พัฒนาเกษตรกรให้เป็นเกษตรกรปราดเปรี๊อง (Smart Farmer) และส่งเสริมสถาบันเกษตรกร วิสาหกิจชุมชน ผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร ให้เป็นผู้ให้บริการทางการเกษตร (Agricultural Service Providers: ASP) เพื่อยกระดับการให้บริการทางการเกษตร และเป็นช่องทางการเข้าถึงเทคโนโลยีและนวัตกรรมเกษตรสมัยใหม่ได้อย่างครบวงจร

3) ยุทธศาสตร์ 3'S คือ "Safety" ความปลอดภัยของอาหาร "Security" ความมั่นคง มั่งคั่งของภาคการเกษตรและอาหาร และ "Sustainability" ความยั่งยืน ของภาคการเกษตร

3.1) Safety เน้นสินค้าเกษตรและอาหารของไทยมีความปลอดภัย เชื่อมั่น ในระบบที่มีมาตรฐาน สามารถตรวจสอบย้อนกลับ (Traceability) มาตรฐานสินค้าเกษตรของไทยเป็นไปตามมาตรฐานสากล และมั่นใจว่าสินค้าเกษตรและอาหารของไทย ผลิตด้วยความปลอดภัยทั้งระบบ เพื่อผู้บริโภคภายในประเทศ และส่งออกไปยังตลาดต่างประเทศ

3.2) Security เน้น 4 ด้าน ได้แก่ (1) Food Security ไทยเป็นผู้ส่งออกสินค้าเกษตรและอาหารที่สำคัญของโลก สามารถผลิตสินค้าเกษตรและอาหารได้เพียงพอ และสามารถผลิตเลี้ยงคนทั่วโลกได้ โดยมีตัวอย่างสินค้าดาวเด่นของไทย อาทิ ข้าว มันสำปะหลัง ไข่ สินค้าประมง (2) Health Security ไทยมีมาตรการควบคุม ป้องกันการระบาดของโรคที่เข้มงวด (3) Biosecurity ไทยมีระบบควบคุม/ป้องกันโรคระบาดในสัตว์และพืช รวมทั้ง ศัตรูพืช การนำแอปพลิเคชัน e-Smart Plus มาใช้ในการประเมินความเสี่ยงฟาร์มสุก รูปแบบ Real time สำหรับโรค African Swine Fever (ASF) และ (4) Farmer Security เน้นการเสริมสร้างเกษตรกรและองค์กรเกษตรกรให้มีความเข้มแข็ง ส่งเสริมเกษตรกรพอเพียง และ Smart Farmer, Young Smart Farmer เพื่อให้ภาคเกษตรมีความมั่นคง

3.3) Sustainability ระบบการทำเกษตรของไทยเน้นความยั่งยืน เช่น เกษตรผสมผสาน เกษตรอินทรีย์ เกษตรธรรมชาติ และวนเกษตร การลด ละ เลิก การใช้สารเคมี ประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรรับรู้

เกี่ยวกับการใช้สารเคมีอย่างถูกต้อง มีการนำเทคโนโลยีฝนหลวงมาใช้ประโยชน์ มีการจัดสิทธิในการใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ให้ความสำคัญกับความยั่งยืนของดิน การบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning) เพื่อลดต้นทุนการผลิต และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน และมีการบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ รวมถึงการขับเคลื่อนโดยใช้แนวคิดเศรษฐกิจชีวภาพ เศรษฐกิจหมุนเวียน และเศรษฐกิจสีเขียว (Bio Circular - Green Economy: BCG Economy) และ SDGs ที่เกี่ยวข้องกับภาคการเกษตร

4) ยุทธศาสตร์การบริหารเชิงรุกแบบบูรณาการกับทุกภาคส่วน

4.1) การบูรณาการเพื่อพัฒนาฐานข้อมูล Big Data ในการใช้ประโยชน์และเชื่อมโยงแลกเปลี่ยนกับหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อการบริหารและสนับสนุนข้อมูลที่ดีแก่เกษตรกรสำหรับการตัดสินใจที่ถูกต้องและเหมาะสม รวมถึงตรวจสอบศักยภาพพื้นที่ โดยบูรณาการจัดทำระบบแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map) สำหรับเป็นเครื่องมือในการวางแผนบริหารจัดการสินค้าเกษตรที่สำคัญ ที่คำนึงถึงความเหมาะสมด้านกายภาพ ด้านเศรษฐกิจสำหรับการเชื่อมโยงข้อมูล และช่วยให้เกษตรกรมีข้อมูลที่ดี โดยมีการรวบรวมข้อมูลและการดำเนินงานทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับภาคเกษตรให้ครอบคลุมทุกด้านทั้งสินค้า การตลาดและทรัพยากร และครอบคลุมพื้นที่ทั้ง 77 จังหวัด เพื่อบริหารจัดการสินค้าเกษตรและทรัพยากรทางการเกษตรนำไปใช้วางแผนการผลิตอย่างเป็นระบบ รวมถึงการรับรู้ความต้องการคุณภาพและปริมาณของตลาดทั้งในและต่างประเทศ

4.2) สร้างความร่วมมือกับทุกภาคส่วนในด้านการพัฒนาการเกษตร การนำจุดแข็งหรือศักยภาพของแต่ละภาคส่วนมารวมมือกัน เพื่อพัฒนาภาคเกษตรตลอดโซ่อุปทาน เช่น ความร่วมมือด้านการตลาดร่วมกับกระทรวงพาณิชย์ สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย แพลตฟอร์มตลาดออนไลน์ต่าง ๆ เพื่อเชื่อมโยงด้านการตลาดให้มีความหลากหลายใช้ในการซื้อขายได้จริง

5) ยุทธศาสตร์เกษตรกรรมยั่งยืนตามแนวศาสตร์พระราชา โดยน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติ เพื่อเป็นภูมิคุ้มกันและสร้างความมั่นคงแก่เกษตรกร ได้แก่ โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ เกษตรทฤษฎีใหม่ และโครงการหลวง ด้วยการถ่ายทอดองค์ความรู้ผ่านกลุ่มเกษตรกร เครือข่ายเกษตรกร และสถาบันเกษตรกร สามารถนำไปปฏิบัติได้จริงและพึ่งพาตนเองได้

2.3.4 แผนปฏิบัติการราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566-2570)

แผนปฏิบัติการราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566-2570) มีวิสัยทัศน์คือ "เกษตรกรมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีรายได้เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 10 ต่อปี" โดยมีพันธกิจ คือ 1) ยกระดับคุณภาพชีวิตเกษตรกรให้มีความมั่นคง 2) พัฒนาเศรษฐกิจภาคการเกษตรและสหกรณ์ให้เติบโตอย่างมีเสถียรภาพ 3) วางแผนการผลิตด้วยหลักการตลาดนำการผลิต 4) บริหารจัดการสินค้าเกษตรตลอดห่วงโซ่อุปทานอย่างมีประสิทธิภาพ 5) ส่งเสริมงานวิจัย เทคโนโลยี และนวัตกรรมเพื่อนำมาใช้ประโยชน์ได้จริง 6) ส่งเสริมการบริหาร

จัดการทรัพยากรสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน และ 7) พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางการเกษตรและสิ่งอำนวยความสะดวกให้มีประสิทธิภาพสูงสุด มีเป้าประสงค์ คือ 1) เกษตรกรกินดีอยู่ดี มีทักษะ มีความเชี่ยวชาญ และมีความมั่นคงในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม 2) สถาบันเกษตรกรมีความเข้มแข็ง และเป็นผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตร 3) การพัฒนาเศรษฐกิจการเกษตรของประเทศไทยให้ดีขึ้น และปรับตัวได้ทันตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง รวมทั้งเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรมการเกษตรสมัยใหม่ 4) การเจริญเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน และ 5) การบริหารจัดการภาครัฐอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยมีเป้าหมาย ของแผนปฏิบัติราชการระยะ 5 ปี ได้แก่ 1) ผลผลิตทั้งหมดรวมในประเทศในสาขาเกษตรเพิ่มขึ้น 2) ผลผลิตการผลิตของภาคเกษตรเพิ่มขึ้น 3) รายได้สุทธิครัวเรือนเกษตรเพิ่มขึ้น 4) สถาบันเกษตรกรมีศักยภาพเพิ่มขึ้น และ 5) การบริหารจัดการทรัพยากรเพื่อการผลิตทางการเกษตรมีความสมดุล ซึ่งมีประเด็นการพัฒนา 5 ประเด็น มีความเกี่ยวข้อง จำนวน 2 ประเด็น ได้แก่ ประเด็นที่ 2 ยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคเกษตร และประเด็นที่ 3 สร้างความเสมอภาคและกระจายความเท่าเทียมทางสังคมเกษตร

2.3.5 แผนปฏิบัติการด้าน...ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ในช่วงระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566-2570)

- 1) แผนปฏิบัติการด้านเกษตรอินทรีย์ พ.ศ. 2566-2570
- 2) แผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาระบบโลจิสติกส์ภาคการเกษตร พ.ศ. 2566-2570

2.3.6 แผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน (พ.ศ. 2566 - 2570)

แผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน (พ.ศ. 2566 - 2570) มีเป้าหมายการพัฒนา คือ “ลุ่มน้ำแห่งประวัติศาสตร์ เศรษฐกิจดิจิทัลเชิงสร้างสรรค์ที่ยั่งยืน” มีประเด็นการพัฒนา 4 ประเด็น ประกอบด้วย ประเด็นการพัฒนาที่ 1 สร้างฐานการผลิตสินค้าเกษตร อาหารเพื่อสุขภาพมูลค่าสูงที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ประเด็นการพัฒนาที่ 2 ยกระดับการท่องเที่ยวมูลค่าสูงด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม บนพื้นฐานของการท่องเที่ยวอย่างรับผิดชอบ ประเด็นการพัฒนาที่ 3 เพิ่มมูลค่าห่วงโซ่อุปทานอุตสาหกรรมและบริการในอนาคต ประเด็นการพัฒนาที่ 4 การจัดการทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และพลังงานแบบมีส่วนร่วมอย่างยั่งยืน

ความสอดคล้องของแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570) กับแผน 3 ระดับ

ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี	2. ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน		4. ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม		6. ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม		
แผนระดับ 2	3. การเกษตร	5. การท่องเที่ยว	7. โครงสร้างพื้นฐานระบบโลจิสติกส์ และดิจิทัล				
แผนแม่บท	16. เศรษฐกิจฐานราก		18. การเติบโตอย่างยั่งยืน		19. การบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ		
แผนพัฒนาฉบับที่ 13	หมวดหมู่ที่ 1 เกษตรและเกษตรแปรรูป มูลค่าสูง		หมวดหมู่ที่ 2 การท่องเที่ยวที่เน้น คุณค่าและความยั่งยืน		หมวดหมู่ที่ 5 ประสิทธิภาพการลงทุน และโลจิสติกส์		
	หมวดหมู่ที่ 9 ความยากจนข้ามรุ่น และ ความคุ้มครองทางสังคม		หมวดหมู่ที่ 10 เศรษฐกิจหมุนเวียนและสังคม คาร์บอนต่ำ		หมวดหมู่ที่ 11 ภัยธรรมชาติและการ เปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ		
แผนระดับ 3	นโยบายรัฐบาล	นโยบายกระทรวงเกษตรและสหกรณ์					แผนพัฒนา กลุ่มจังหวัด ภาคกลาง ตอนบน
	ยุทธศาสตร์การขับเคลื่อน ประเทศไทยด้วยโมเดล เศรษฐกิจ BCG	ตลาดนำ การผลิต	เทคโนโลยีเกษตร 4.0	ยุทธศาสตร์ 3'S	การบริหารเชิงรุกแบบ บูรณาการกับทุก ภาคส่วน	เกษตรกรรมยั่งยืน ตามแนวศาสตร์ พระราชทาน	
	แผนปฏิบัติการราชการของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570)						
	1. เสริมสร้างความมั่นคง ทางการเกษตร	2. ยกระดับขีดความสามารถใน การแข่งขันภาคเกษตร	3. สร้างความเสมอภาคและ กระจายความเท่าเทียมทางสังคม	4. บริหารจัดการทรัพยากรการเกษตร และสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน	5. พัฒนาระบบการบริหารจัดการ ภาครัฐและงานวิจัยด้าน		
แผนพัฒนาการเกษตร และสหกรณ์กลุ่ม จังหวัดภาคกลาง	ยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันภาคเกษตร		ส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและ สิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน		ส่งเสริมความเข้มแข็งภาคเกษตร		

ส่วนที่ 2

ข้อมูลพื้นฐานกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน

1. ข้อมูลพื้นฐานทางกายภาพของกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน

1.1 ที่ตั้งและอาณาเขต

กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน ประกอบด้วย จังหวัดชัยนาท สิงห์บุรี อ่างทอง ลพบุรี สระบุรี และ พระนครศรีอยุธยา มีอาณาเขตติดต่อกับพื้นที่จังหวัดต่าง ๆ รายละเอียดตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 อาณาเขตติดต่อกับพื้นที่จังหวัดต่างๆ

จังหวัด	ทิศเหนือ	ทิศใต้	ทิศตะวันออก	ทิศตะวันตก
ชัยนาท	จ.นครสวรรค์, จ.อุทัยธานี	จ.สิงห์บุรี, จ.สุพรรณบุรี	จ.นครสวรรค์, จ.สิงห์บุรี	จ.สุพรรณบุรี, จ.อุทัยธานี
สิงห์บุรี	อ.สรรพยา จ.ชัยนาท, อ.ตากลี จ.นครสวรรค์	อ.ไชโย อ.โพธิ์ทอง อ.แสวงหา จ.อ่างทอง	อ.บ้านหมี่ อ.ท่าม่วง จ.ลพบุรี	อ.สรรคบุรี จ.ชัยนาท, อ.เดิมบางนางบวช จ.สุพรรณบุรี
อ่างทอง	จ.สิงห์บุรี	จ.พระนครศรีอยุธยา, จ.สุพรรณบุรี	จ.ลพบุรี, จ.พระนครศรีอยุธยา	จ.สุพรรณบุรี
ลพบุรี	อ.ตากฟ้า อ.ตากลี จ.นครสวรรค์, อ.ศรีเทพ จ.เพชรบูรณ์	อ.บ้านแพรก จ.พระนครศรีอยุธยา, อ.พระพุทธบาท อ.หนองโดน จ.สระบุรี	อ.เทพสถิต จ.ชัยภูมิ, อ.ด่านขุนทด จ.นครราชสีมา, อ.วังม่วง จ.สระบุรี	อ.เมือง จ.สิงห์บุรี, อ.ตากฟ้า จ.นครสวรรค์
สระบุรี	อ.เมืองลพบุรี จ.ลพบุรี อ.ชัยบาดาล จ.ลพบุรี อ.พัฒนานิคม จ.ลพบุรี	อ.หนองเสือ จ.ปทุมธานี อ.วังน้อย อ.อุทัย จ.พระนครศรีอยุธยา	อ.ปากช่อง อ.สีคิ้ว จ.นครราชสีมา อ.บ้านนา จ.นครนายก	อ.ภาชี อ.ท่าเรือ จ.พระนครศรีอยุธยา อ.เมืองลพบุรี จ.ลพบุรี
พระนครศรีอยุธยา	อ.ป่าโมก จ.อ่างทอง อ.เมืองลพบุรี จ.ลพบุรี	อ.บางเลน จ.นครปฐม จ.ปทุมธานี,จ.นนทบุรี	อ.หนองแค จ.สระบุรี	อ.บางปลาม้า จ.สุพรรณบุรี

ที่มา : แผนพัฒนาภูมิภาคจังหวัดภาคกลางตอนบน (2565)

1.2 ลักษณะภูมิประเทศ

กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบนตั้งอยู่ในพื้นที่ราบลุ่มภาคกลางของประเทศไทย บริเวณลุ่มน้ำเจ้าพระยา และลุ่มน้ำป่าสัก มีพื้นที่รวม 16,593.43 ตารางกิโลเมตร หรือ 10,370,922 ไร่ โดยจังหวัดลพบุรี มีพื้นที่มากที่สุดเท่ากับ 6,199.70 ตารางกิโลเมตร คิดเป็นร้อยละ 37.36 ของพื้นที่กลุ่มจังหวัด รองลงมา ได้แก่ จังหวัดสระบุรี พระนครศรีอยุธยา ชัยนาท อ่างทอง และสิงห์บุรี

1.3 การใช้ประโยชน์ที่ดิน

กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบนมีพื้นที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตร เท่ากับ 6,603,639 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 63.67 ของพื้นที่กลุ่มจังหวัดทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ 2.06 ของประเทศ และร้อยละ 10.17 ของภาคกลาง

หากเปรียบเทียบพื้นที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตรต่อพื้นที่ทั้งหมดรายจังหวัด พบว่า จังหวัดสิงห์บุรี มีพื้นที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตรสูงถึง ร้อยละ 95.07 ของพื้นที่จังหวัด รองลงมาคือ จังหวัดชัยนาท ร้อยละ 76.63 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ร้อยละ 73.16 จังหวัดอ่างทอง ร้อยละ 69.79 จังหวัดลพบุรี ร้อยละ 56.06 และ จังหวัดสระบุรี ร้อยละ 52.27 รายละเอียดตามตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การใช้ประโยชน์ที่ดินของกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน

จังหวัด	การใช้ประโยชน์ที่ดิน			
	พื้นที่ทั้งหมด (ไร่)	เนื้อที่ป่าไม้ (ไร่)	เนื้อที่ใช้ประโยชน์ ทางการเกษตร (ไร่)	เนื้อที่ใช้ประโยชน์ นอการเกษตร (ไร่)
ประเทศ	320,696,888	102,353,485	149,251,941	69,091,463
ภาคกลาง	64,938,253	19,108,857	30,769,087	15,060,309
กลุ่มจังหวัด ภาคกลางตอนบน	10,370,924	1,175,716	6,603,639	2,591,569
ชัยนาท	1,543,591	40,249	1,182,790	320,553
สิงห์บุรี	514,049	265	488,697	25,087
อ่างทอง	605,232	0	422,380	182,852
ลพบุรี	3,874,848	602,604	2,172,381	1,099,861
สระบุรี	2,235,304	532,569	1,168,383	534,353
พระนครศรีอยุธยา	1,597,900	29	1,169,008	428,863

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2564

2. ข้อมูลพื้นฐานของจังหวัดในกลุ่มภาคกลางตอนบน

2.1 จังหวัดชัยนาท

1) ลักษณะภูมิประเทศ

จังหวัดชัยนาท มีสภาพภูมิประเทศเป็นที่ราบ ที่ราบลุ่ม และมีพื้นที่ลูกคลื่นลอนตื้น มีเนินเขาสลับเป็นบางช่วง โดยมีลักษณะที่สูงจากทิศตะวันตกและทิศเหนือลาดสู่ที่ราบส่วนใหญ่ตอนกลางและตอนใต้ของจังหวัด ซึ่งเกิดจากการทับถมของตะกอนริมแม่น้ำเป็นเวลานานจนดินแข็งกลายเป็นที่ราบ โดยแบ่งสภาพภูมิประเทศออกเป็น 2 ลักษณะ คือ

1.1) บริเวณที่ราบลุ่ม มีพื้นที่ประมาณร้อยละ 60 ของพื้นที่ทั้งหมด ได้แก่ พื้นที่ตอนกลาง ตอนใต้ และตะวันออกของจังหวัด มีลักษณะเป็นที่ราบจนถึงพื้นที่ลูกคลื่นลอนตื้น

1.2) บริเวณที่ราบสลับเนินเขาเตี้ย ประกอบด้วยพื้นที่ลูกคลื่นลอนตื้นถึงลูก สลับที่ราบ และภูเขาสูงกระจายอยู่ทั่วไป ลาดเทสู่ที่ราบภาคกลางครอบคลุมพื้นที่ทิศตะวันตกและด้านเหนือของจังหวัด

2) ปริมาณน้ำฝน และอุณหภูมิ

ปริมาณน้ำฝนของจังหวัดชัยนาทในช่วงระหว่างปี 2560 - 2564 พบว่า ปี 2560 มีปริมาณน้ำฝนมากที่สุดวัดได้ 1,196 มิลลิเมตร จำนวนวันฝนตก 118 วัน และปี 2562 เป็นปีที่มีปริมาณน้ำฝนน้อยที่สุดวัดได้ 739 มิลลิเมตรจำนวนวันฝนตก 89 วัน สำหรับใน ปี 2564 มีปริมาณน้ำฝน 1,169 มิลลิเมตรจำนวนวันฝนตก 100 วัน

ในช่วงระหว่างปี 2560-2564 จังหวัดชัยนาทมีอุณหภูมิเฉลี่ยต่อปี อยู่ในช่วง 28.0 - 28.9 องศาเซลเซียส อุณหภูมิต่ำสุดจะอยู่ในช่วง 21.2 - 24.1 องศาเซลเซียส และอุณหภูมิสูงสุดอยู่ในช่วง 36.0 -37.7 องศาเซลเซียส

ตารางที่ 3 ปริมาณน้ำฝน จำนวนวันฝนตก และอุณหภูมิ ปี 2560 – 2564 จังหวัดชัยนาท

ปี	ปริมาณน้ำฝน (ม.ม.)	จำนวนวันฝนตก (วัน)	อุณหภูมิ (C°)		
			สูงสุด	ต่ำสุด	เฉลี่ย
2560	1,196	118	36.1	21.2	28.1
2561	792	102	36.0	24.1	28.0
2562	739	89	37.2	21.2	28.6
2563	804	98	37.7	21.6	28.9
2564	1,169	100	37.0	21.2	29.1

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร โดยความร่วมมือจากกรมอุตุนิยมวิทยา

3) ทรัพยากรดิน

จังหวัดชัยนาท มีลักษณะดินส่วนใหญ่เหมาะสมกับการทำเกษตรกรรม สามารถจำแนกออกเป็นกลุ่มต่าง ๆ ตามความเหมาะสมและการใช้ประโยชน์ได้เป็น 5 กลุ่มใหญ่ๆ ดังนี้

3.1) กลุ่มชุดดินที่ 4 และ 7 มีเนื้อที่ประมาณร้อยละ 56.34 ของพื้นที่ทั้งจังหวัด ส่วนใหญ่จะอยู่บริเวณตอนกลาง ตอนใต้ และตะวันออกของจังหวัด มีลักษณะเป็นดินละเอียดเหนียว เป็นกลุ่มดินที่เหมาะสมสำหรับทำนา

3.2) กลุ่มชุดดินที่ 36 38 และ 40 และหน่วยแผนที่ 56B มีพื้นที่ประมาณ ร้อยละ 21.14 ของพื้นที่ทั้งจังหวัด กระจัดกระจายอยู่ทั่วไปทางทิศตะวันตกของจังหวัด เป็นกลุ่มดินที่เหมาะสมสำหรับปลูกพืชไร่ (สับปะรด ข้าวฟ่าง อ้อย ถั่วลิสง มันสำปะหลังโรงงาน และละหุ่ง)

3.3) กลุ่มชุดดินที่ 36 และ 56 มีพื้นที่ประมาณ ร้อยละ 11.28 ของพื้นที่ทั้งจังหวัด ดินกลุ่มนี้มีสภาพพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบ เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำน้ำ เป็นกลุ่มดินที่เหมาะสมสำหรับพืชผักและไม้ผลไม้ยืนต้น

3.4) กลุ่มชุดดินที่ 36 38 40 48 และ 56 มีพื้นที่ประมาณ ร้อยละ 22.00 ของพื้นที่จังหวัด ดินกลุ่มนี้มีสภาพเป็นพื้นที่คลื่นลอนลาดกึ่งเนินเขา เป็นกลุ่มดินที่เหมาะสมสำหรับปลูกหญ้าหรือทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์

3.5) กลุ่มดินที่ไม่เหมาะสมสำหรับการเกษตร ลักษณะเป็นภูเขาและเทือกเขา ซึ่งมีความลาดชันมากกว่าร้อยละ 35 จึงควรรักษาสภาพตามธรรมชาติไว้ เพื่อเป็นแหล่งต้นน้ำ ลำธาร ซึ่งมีเนื้อที่ประมาณ ร้อยละ 1.91 ของพื้นที่จังหวัด

4) แหล่งน้ำ/ระบบชลประทาน

4.1) แหล่งน้ำ

- แม่น้ำเจ้าพระยา ไหลผ่านอำเภอมโนรมย์ อำเภอวัดสิงห์ อำเภอเมืองชัยนาท และอำเภอสรรพยา ความยาวของแม่น้ำที่ไหลผ่านจังหวัดชัยนาท ประมาณ 50 กิโลเมตร

- แม่น้ำท่าจีน แยกจากแม่น้ำเจ้าพระยาทางฝั่งขวาที่ตำบลมะขามเฒ่า อำเภอวัดสิงห์ ไหลไปทางทิศตะวันตกแล้วจึงหักไหลลงไปทางใต้ เรียกว่า แม่น้ำมะขามเฒ่า ไหลผ่านอำเภอวัดสิงห์ และอำเภอหันคา เข้าเขตจังหวัดสุพรรณบุรี เรียกว่า แม่น้ำสุพรรณบุรี

- แม่น้ำน้อย แยกจากแม่น้ำเจ้าพระยาทางฝั่งขวาที่ปากแพรกเหนือวัดพระบรมธาตุ ตำบลชัยนาท อำเภอเมืองชัยนาท ไหลไปทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ ผ่านอำเภอเมืองชัยนาท และอำเภอสรรคบุรี

- บึง และหนองน้ำธรรมชาติ มีกระจัดกระจายอยู่ทั่วไปจำนวนทั้งสิ้น 168 แห่ง คิดเป็นพื้นที่เก็บน้ำเฉพาะหนอง บึง รวม 4,293 ไร่ ปัจจุบันแหล่งน้ำต่าง ๆ เหล่านี้ส่วนใหญ่มีสภาพตื้นเขิน ไม่สามารถเก็บน้ำไว้ใช้ได้ตลอดปี หนอง บึง ที่สามารถใช้ได้ในฤดูแล้งมีจำนวน 92 แห่ง

- ห้วย หรือลำคลองธรรมชาติ มีกระจัดกระจายอยู่ทั่วไป มีน้ำเฉพาะฤดูฝน มีฝายและทำนบเป็นหลัก เพื่อเก็บกักน้ำไว้เป็นระยะ

4.2) พื้นที่ชลประทานและระบบชลประทาน

จังหวัดชัยนาท มีโครงการของกรมชลประทานเข้ามาดำเนินการทั้งโครงการขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก ครอบคลุมพื้นที่ประมาณร้อยละ 55.25 ของพื้นที่การเกษตร มีโครงการชลประทาน โครงการ 8 รวมทั้งสิ้นรายละเอียดตามตารางที่ 4

ตารางที่ 4 โครงการชลประทานจังหวัดชัยนาท

ชื่อโครงการ	พื้นที่ชลประทาน (ไร่)
โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาเขื่อนเจ้าพระยา	เพื่อจัดสรรให้โครงการต่าง ๆ
โครงการชลประทานชัยนาท	67,744
โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาบรมธาตุ	238,307
โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาพลเทพ	96,300
โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาท่าโบสถ์	81,362
โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษามหาราช	39,410
โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาชัยสุนทร	11,100
โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษามโนรมย์	164,369

ที่มา: สำนักชลประทานที่ 12 จังหวัดชัยนาท

5) การใช้ประโยชน์ที่ดิน

ปี 2563 จังหวัดชัยนาทมีเนื้อที่ทั้งหมด 1,543,591 ไร่ เป็นเนื้อที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตร จำนวน 1,182,790 ไร่ โดยเป็น เนื้อที่นาข้าว จำนวน 858,244 ไร่ พืชไร่ จำนวน 228,959 ไร่ สวนไม้ผลไม้ยืนต้น จำนวน 11,589 ไร่ สวนผัก ไม้ดอกไม้ประดับ จำนวน 5,767 ไร่ และเนื้อที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตรอื่นๆ จำนวน 78,230 ไร่ รายละเอียดตามตารางที่ 5

ตารางที่ 5 เนื้อที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตรจังหวัดชัยนาท

ปี	เนื้อที่ทั้งหมด	เนื้อที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตร (ไร่)				
		นาข้าว	พืชไร่	สวนไม้ผล ไม้ยืนต้น	สวนผัก/ ไม้ดอกไม้ประดับ	เนื้อที่ใช้ประโยชน์ ทางการเกษตรอื่น ๆ
2559	1,191,583	817,771	228,954	11,565	5,724	127,569
2560	1,191,296	817,486	229,004	11,552	5,714	127,540
2561	1,191,143	817,415	228,908	11,583	5,745	127,492
2562	1,190,945	817,297	228,893	11,574	5,747	127,434
2563	1,182,790	858,244	228,959	11,589	5,767	78,230

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2564)

6) สถานการณ์สินค้าเกษตรที่สำคัญ

6.1) ข้าวนาปี

ปี 2560/61-2564/65 สถานการณ์การผลิตข้าวนาปี มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากปี 2560/61 ที่มีเนื้อที่เพาะปลูก 825,925 ไร่ เป็นเนื้อที่เพาะปลูก 848,480 ไร่ ในปี 2564/65 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.39 ต่อปี เนื่องจากปริมาณน้ำเพียงพอต่อการเพาะปลูกข้าว เกษตรกรจึงขยายเนื้อที่ปลูกข้าวเพิ่มขึ้น ส่วนผลผลิตมีแนวโน้มลดลงจาก 548,266 ตัน ในปี 2560/61 เหลือ 484,371 ตัน ในปี 2564/65 หรือลดลงร้อยละ 3.16 ต่อปี ผลผลิตต่อไร่ลดลง 669 กิโลกรัม เหลือ 621 กิโลกรัม หรือลดลงร้อยละ 2.04 ต่อปี

ตารางที่ 6 เนื้อที่เพาะปลูก เนื้อที่เก็บเกี่ยว ผลผลิต และผลผลิตต่อไร่ ข้าวนาปี ปีเพาะปลูก 2560/61 – 2564/65 จังหวัดชัยนาท (ณ ระดับความชื้น 15%)

ปีเพาะปลูก	เนื้อที่เพาะปลูก (ไร่)	เนื้อที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่(กก.)
2560/61	825,925	819,253	548,266	669
2561/62	848,728	842,555	557,946	662
2562/63	848,024	780,920	513,826	658
2563/64	835,869	829,444	518,644	625
2564/65*	848,480	780,601	484,371	621
% (+/-)	0.39	-1.12	-3.16	-2.04
(ปี 2560/61-2564/65)				

หมายเหตุ: * ข้อมูลพยากรณ์ ณ เดือนมกราคม 2565

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2565)

6.2) ข้าวนาปรัง

ปี 2561 – 2565 สถานการณ์การผลิตข้าวนาปรัง มีแนวโน้มลดลง จากปี 2561 มีเนื้อที่เพาะปลูก 526,708 ไร่ ผลผลิต 355,158 ตัน และผลผลิตต่อไร่ 675 กิโลกรัม เป็นเนื้อที่เพาะปลูก 390,860 ไร่ ผลผลิต 255,221 ตัน และผลผลิตต่อไร่ 654 กิโลกรัม ในปี 2565 หรือลดลงร้อยละ 14.29 15.15 และ 0.99 ต่อปี เนื่องจากในบางปีเกิดภาวะภัยแล้ง ทำให้ปริมาณน้ำไม่เพียงพอต่อเพาะปลูก และการเจริญเติบโต

ตารางที่ 7 เนื้อที่เพาะปลูก เนื้อที่เก็บเกี่ยว ผลผลิต และผลผลิตต่อไร่ ข้าวนาปรัง ปี 2561 – 2565 จังหวัดชัยนาท (ณ ระดับความชื้น 15%)

ปี	เนื้อที่เพาะปลูก (ไร่)	เนื้อที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่(กก.)
2561	526,708	526,412	355,158	675
2562	521,647	521,118	346,450	665
2563	102,554	99,971	60,798	608
2564	202,767	202,442	129,796	641
2565*	390,860	390,289	255,221	654
% (+/-)	-14.29	-14.31	-15.15	-0.99
(ปี 2561 - 2565)				

หมายเหตุ: * ข้อมูลพยากรณ์ ณ เดือนพฤษภาคม 2565

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2565)

6.3) ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

ปี 2561/62 – 2565/66 สถานการณ์การผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น จากปี 2561/62 ที่มีเนื้อที่ปลูก 11,600 ไร่ ผลผลิต 7,837 ตัน และผลผลิตต่อไร่ 678 กิโลกรัม เพิ่มขึ้นเป็นเนื้อที่ปลูก 25,637 ไร่ ผลผลิต 17,591 ตัน และผลผลิตต่อไร่ 690 กิโลกรัม ในปี 2565/66 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 25.21 27.62 และ 1.11 ต่อปี ตามลำดับ เนื่องจากเกษตรกรปรับเปลี่ยนพื้นที่จากอ้อยโรงงานมาปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ซึ่งให้ผลตอบแทนดีกว่า

ตารางที่ 8 เนื้อที่เพาะปลูก เนื้อที่เก็บเกี่ยว ผลผลิต และผลผลิตต่อไร่ ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ปีเพาะปลูก 2561/62 – 2565/66 จังหวัดชัยนาท (ณ ระดับความชื้น 15%)

ปีเพาะปลูก	เนื้อที่เพาะปลูก (ไร่)	เนื้อที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (กก.)
2561/62	11,600	11,563	7,837	678
2562/63	13,209	12,026	7,690	639
2563/64	26,879	26,769	18,029	674
2564/65	25,605	25,400	17,493	689
2565/66*	25,637	25,480	17,591	690
% (+/-) (ปี 2561/62-2565/66)	25.21	26.21	27.62	1.11

หมายเหตุ: * ข้อมูลพยากรณ์ ณ เดือนกุมภาพันธ์ 2565

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2565)

6.4) มันสำปะหลังโรงงาน

ปี 2560 – 2564 สถานการณ์การผลิตมันสำปะหลังโรงงาน มีแนวโน้มลดลงจากปี 2560 ที่มีเนื้อที่เก็บเกี่ยว 79,538 ไร่ ผลผลิต 237,591 ตัน และผลผลิตต่อไร่ 2,987 กิโลกรัม เหลือเนื้อที่เก็บเกี่ยว 76,262 ไร่ ผลผลิต 185,916 ตัน และผลผลิตต่อไร่ 2,438 กิโลกรัม ในปี 2564 หรือลดลงร้อยละ 3.02 8.65 และ 5.81 ต่อปีตามลำดับ เนื่องจากในบางปีเกิดภาวะภัยแล้ง

ตารางที่ 9 เนื้อที่เพาะปลูก เนื้อที่เก็บเกี่ยว ผลผลิต และผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ มันสำปะหลังโรงงาน ปี 2560 – 2564 จังหวัดชัยนาท

ปีเพาะปลูก	เนื้อที่เพาะปลูก (ไร่)	เนื้อที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (กก.)
2560	87,236	79,538	237,591	2,987
2561	81,572	80,121	241,872	3,019
2562	83,041	82,146	239,665	2,918
2563	81,085	64,160	159,796	2,491
2564	90,613	76,262	185,916	2,438
% (+/-) (ปี 2560- 2564)	0.70	-3.02	-8.65	-5.81

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2565)

6.5) โคน้ำ

ปี 2560 - 2564 สถานการณ์การผลิตโคน้ำ มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากปี 2560 ที่มีปริมาณการผลิต 5,429 ตัว เป็นปริมาณการผลิต 10,234 ตัว ในปี 2564 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 18.90 ต่อปี เนื่องจากความต้องการบริโภคทั้งในประเทศและต่างประเทศยังคงมีอย่างต่อเนื่อง และราคาที่เกษตรกรขายได้ อยู่ในเกณฑ์ดี ประกอบกับเกษตรกรมีการดูแลเฝ้าระวังโรคระบาดเพิ่มขึ้น

ตารางที่ 10 จำนวนโคน้ำ ปริมาณการผลิต รายจังหวัด ปี 2560 - 2564 จังหวัดชัยนาท

ปี	จำนวนโคน้ำ ณ วันที่ 1 มกราคม (ตัว)	ปริมาณการผลิต (ตัว)
2560	26,794	5,429
2561	28,104	6,635
2562*	41,255	8,430
2563*	42,592	10,542
2564*	49,569	10,234
% (+/-) (ปี 2560- 2564)	17.89	18.90

หมายเหตุ: * ข้อมูลจากกรมปศุสัตว์

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2564)

6.6) ไก่เนื้อ

ปี 2560 - 2564 สถานการณ์การผลิตไก่เนื้อ มีแนวโน้มลดลงจากปี 2560 ที่มีปริมาณการผลิต 9,737,310 ตัว เป็นปริมาณการผลิต 33,754,846 ตัว ในปี 2564 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 32.76 ต่อปี เนื่องจากมีการวางระบบการจัดการฟาร์มที่ดี

ตารางที่ 11 จำนวนไก่เนื้อ ปริมาณการผลิต รายจังหวัด ปี 2560 - 2564 จังหวัดชัยนาท

ปี	จำนวนไก่เนื้อ ณ วันที่ 1 มกราคม (ตัว)	ปริมาณการผลิต (ตัว)
2560	1,695,364	9,737,310
2561	1,515,994	12,649,640
2562*	3,108,532	18,433,066
2563*	3,269,587	17,904,312
2564*	5,810,662	33,754,846
% (+/-) (ปี 2560- 2564)	38.16	32.76

หมายเหตุ: * ข้อมูลจากกรมปศุสัตว์

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2564)

6.7) สุกกร

ปี 2560 – 2564 สถานการณ์การผลิตสุกกร มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากปี 2560 ที่มีปริมาณการผลิต 28,379 ตัว เป็นปริมาณการผลิต 258,951 ตัว ในปี 2564 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 90.90 ต่อปี เนื่องจากเกษตรกรมีการเฝ้าระวังป้องกันและควบคุมโรคที่ดี

ตารางที่ 12 จำนวนสุกกร ปริมาณการผลิต รายจังหวัด ปี 2560 – 2564 จังหวัดชัยนาท

ปี	จำนวนสุกกร ณ วันที่ 1 มกราคม (ตัว)	ปริมาณการผลิต (ตัว)
2560	37,560	28,379
2561	38,687	31,302
2562*	92,769	209,377
2563*	120,010	241,649
2564*	160,026	258,951
% (+/-) (ปี 2560- 2564)	49.64	90.90

หมายเหตุ: * ข้อมูลจากกรมปศุสัตว์

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2564)

6.8) ปลานิล และปลาดุก

ปี 2561 – 2565 สถานการณ์การผลิตปลานิล และปลาดุก มีแนวโน้มลดลงจากปี 2561 ที่มีจำนวน 1,622 ตัน และ 897 ตัน เหลือผลผลิต 1,616 ตัน และ 858 ตัน ในปี 2565 หรือลดลงร้อยละ 0.76 และ 1.50 ต่อปี ตามลำดับ เนื่องจากบางปีเกิดปัญหาภัยแล้งทำให้เกษตรกรชะลอการปล่อยพันธุ์ปลาลง เพื่อป้องกันความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นได้

ตารางที่ 13 ปริมาณการผลิตปลานิลและปลาดุก ปี 2561 – 2565 จังหวัดชัยนาท

ปี	ผลผลิต (ตัน)	
	ปลานิล	ปลาดุก
2561	1,622	897
2562	1,644	905
2563	1,590	852
2564	1,535	850
2565*	1,616	858
% (+/-) (ปี 2561- 2565)	-0.76	-1.50

หมายเหตุ: *ข้อมูลพยากรณ์ ณ เดือนกุมภาพันธ์ 2565

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2565)

2.2 จังหวัดสิงห์บุรี

1) ลักษณะภูมิประเทศ

จังหวัดสิงห์บุรี มีสภาพภูมิประเทศเป็นพื้นที่ราบลุ่ม มีลักษณะเป็นลูกคลื่นลอนตื้นซึ่งเกิดจากการทับถมของตะกอนบริเวณแม่น้ำเจ้าพระยาเป็นเวลานาน มีความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรดิน เหมาะแก่การทำกิจกรรม พื้นที่กว่าร้อยละ 80 เป็นที่ราบเรียบกว้างขวาง มีความลาดเอียงของพื้นที่น้อยมาก จึงเกิดเป็นหนองบึงขนาดต่าง ๆ ทั่วไป สามารถแบ่งสภาพภูมิประเทศออกเป็น 4 ลักษณะ คือ

1.1) พื้นที่เป็นคันดินตามธรรมชาติ อยู่ตามสองฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา แม่น้ำน้อย และร่องน้ำเก่า มีลักษณะเป็นที่ราบแคบ ๆ ส่วนมากเป็นที่อยู่อาศัยของประชาชน ได้แก่ อำเภอเมืองสิงห์บุรี อินทร์บุรี พรหมบุรี และท่าช้าง

1.2) พื้นที่เป็นที่ราบลุ่ม น้ำท่วมถึง อยู่ใกล้แม่น้ำหลังคันดินธรรมชาติ เกิดจากการเอ่อล้นของน้ำ จึงมีลักษณะแบนราบเรียบกว้างขวาง มีระดับค่อนข้างต่ำ มักมีน้ำท่วมในฤดูน้ำหลาก ใช้เป็นพื้นที่ทำการเกษตรจำพวกนาข้าว

1.3) พื้นที่เป็นลอนลาด อยู่ทางด้านทิศตะวันตก บริเวณอำเภอค่ายบางระจัน และบางส่วนของอำเภอบางระจัน ใช้เป็นพื้นที่เพื่อการเกษตรจำพวกพืชไร่ เช่น อ้อย และข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ เป็นต้น

1.4) พื้นที่เป็นหนองบึง อยู่ทางตอนกลางของพื้นที่ ใกล้แม่น้ำลำคลอง มีลักษณะเป็นที่ราบลุ่มต่ำ มีน้ำขังอยู่ตลอดเวลา น้ำจากบริเวณข้างเคียงจึงไหลมารวมกัน มีลักษณะสันฐานกลมมนในบริเวณที่มีระดับน้ำขังค่อนข้างตื้นมักใช้ทำน่าน้ำลิก ส่วนที่มีน้ำขังมาก ๆ มักปล่อยให้ว่างเปล่า

2) ปริมาณน้ำฝน และอุณหภูมิต่ำ

ปริมาณน้ำฝนของจังหวัดสิงห์บุรี ในช่วงระหว่างปี 2560-2564 พบว่า ปี 2560 มีปริมาณน้ำฝนมากที่สุดวัดได้ 1,330 มิลลิเมตร จำนวนวันฝนตก 148 วัน และปี 2562 เป็นปีที่มีปริมาณน้ำฝนน้อยที่สุดวัดได้ 643 มิลลิเมตรจำนวนวันฝนตก 102 วัน

ในช่วงระหว่างปี 2560-2564 จังหวัดสิงห์บุรี มีอุณหภูมิเฉลี่ยต่อปี อยู่ในช่วง 28.5-29.6 องศาเซลเซียส อุณหภูมิต่ำสุดจะอยู่ในช่วง 21.1-21.6 องศาเซลเซียส และอุณหภูมิสูงสุดอยู่ในช่วง 36.0-38.0 องศาเซลเซียส

ตารางที่ 14 ปริมาณน้ำฝน จำนวนวันฝนตก และอุณหภูมิ ปี 2560 – 2564 จังหวัดสิงห์บุรี

ปี	ปริมาณน้ำฝน (ม.ม.)	จำนวนวันฝนตก (วัน)	อุณหภูมิ (C°)		
			สูงสุด	ต่ำสุด	เฉลี่ย
2560	1,330	148	36.1	21.2	28.6
2561	848	148	36.0	21.1	28.5
2562	643	102	37.2	21.2	29.2
2563	960	99	37.7	21.6	29.6
2564	1,191	134	38.0	21.2	29.6

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร โดยความร่วมมือจากกรมอุตุนิยมวิทยา

3) ทรัพยากรดิน

จังหวัดสิงห์บุรี มีลักษณะดินส่วนใหญ่เหมาะสมกับการเกษตรกรรม สามารถจำแนกออกเป็นกลุ่มต่าง ๆ ตามความเหมาะสมและการใช้ประโยชน์ได้เป็น 4 กลุ่มใหญ่ ๆ ดังนี้

3.1) กลุ่มชุดดินที่ 4 มีเนื้อที่ประมาณ ร้อยละ 84.60 ของพื้นที่ทั้งจังหวัด มีลักษณะดินเป็นดินร่วนปนดินเหนียว มีความเหมาะสมดีสำหรับการทำนา แต่ถ้าเป็นบริเวณที่ลุ่มต่ำอาจจะประสบปัญหาจากน้ำไหลป่าท่วมขัง แต่ไม่เหมาะสมสำหรับการปลูกพืชไร่ ไม้ผล หรือพืชผัก เนื่องจากมีน้ำแช่ขังในช่วงฤดูฝน

3.2) กลุ่มชุดดินที่ 21 มีเนื้อที่ประมาณ ร้อยละ 9.76 ของพื้นที่ทั้งจังหวัด มีลักษณะดินเป็นดินร่วน ดินร่วนเหนียว หรือดินร่วนเหนียวปนทรายแป้ง มีความเหมาะสมดีสำหรับการทำนา แต่อาจมีปัญหาขาดแคลนน้ำในบางช่วงเวลาที่ฝนทิ้งช่วงนาน ส่วนในฤดูแล้งสามารถปลูกพืชผัก และถั่วต่าง ๆ ได้

3.3) กลุ่มชุดดินที่ 33 มีเนื้อที่ประมาณร้อยละ 0.61 ของพื้นที่ทั้งจังหวัด มีลักษณะดินเป็นดินทรายแป้ง เนื้อดินชั้นบนเป็นดินร่วนปนทรายแป้งหรือดินร่วน มีความเหมาะสมดีสำหรับปลูกพืชไร่ พืชผัก ไม้ผล และไม้ยืนต้น

3.4) กลุ่มชุดดินที่ 38 มีเนื้อที่ประมาณร้อยละ 0.45 ของพื้นที่ทั้งจังหวัด มีลักษณะดินเป็นดินร่วนปนทราย หรือเป็นชั้นสลับที่มีเนื้อดินเป็นดินร่วน ดินร่วนเหนียวปนทราย ดินทรายปนดินร่วน มีความเหมาะสมดีสำหรับปลูกพืชไร่ พืชผัก ไม้ผล และไม้ยืนต้น

4) แหล่งน้ำ/ระบบชลประทาน

4.1) แหล่งน้ำธรรมชาติ

- แม่น้ำเจ้าพระยา ไหลผ่านพื้นที่ อำเภอมโนรมย์ สิงห์บุรี และพรหมบุรี มีความยาวประมาณ 49 กิโลเมตร

- แม่น้ำน้อย เป็นลำน้ำธรรมชาติ รับน้ำจากแม่น้ำเจ้าพระยาเหนือเขื่อนเจ้าพระยาไหลผ่านพื้นที่ อำเภอบางระจัน ค่ายบางระจัน และท่าช้าง มีความยาวประมาณ 35 กิโลเมตร

- แม่น้ำลพบุรี เป็นลำน้ำธรรมชาติ แยกจากฝั่งซ้ายแม่น้ำเจ้าพระยาบริเวณด้านทิศเหนือไปยังทิศตะวันออกเฉียงของอำเภอเมืองสิงห์บุรี มีความยาวประมาณ 11 กิโลเมตร

- ลำน้ำแม่ลาการ้อง เป็นลำน้ำธรรมชาติมีลักษณะเป็นคลองยาวมีน้ำตลอดปี อยู่ในเขตอำเภอเมืองสิงห์บุรี ถึงอำเภออินทร์บุรี ที่ กม.4+500 มีความยาวประมาณ 46 กิโลเมตร

- คลองเชียงรากและคลองโพธิ์ชัย รวมทั้ง หนอง บึง ซึ่งมีอยู่ทั่วไปประมาณ 117 แห่งและคลองส่งน้ำชลประทานขนาดเล็กอีก 188 แห่ง

4.2) พื้นที่ชลประทานและระบบชลประทาน

พื้นที่ส่วนใหญ่ของจังหวัดสิงห์บุรีอยู่ในเขตชลประทาน มีการส่งน้ำไปสู่พื้นที่เพาะปลูก ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษา จำนวน 6 โครงการ รายละเอียดตามตารางที่ 15

ตารางที่ 15 โครงการชลประทานจังหวัดสิงห์บุรี

ชื่อโครงการ	พื้นที่ชลประทาน (ไร่)
โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาบรมธาตุยา	90,244
โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาชั้นสูตร	159,800
โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษายางมณี	26,263
โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษามหาราช	108,595
โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาช่องแค	23,235
โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษามโนรมย์	3,644

ที่มา: สำนักชลประทานที่ 12 จังหวัดชัยนาท

5) การใช้ประโยชน์ที่ดิน

ปี 2563 จังหวัดสิงห์บุรีมีเนื้อที่ทั้งหมด 514,049 ไร่ เป็นเนื้อที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตร จำนวน 488,697 ไร่ โดยเป็น เนื้อที่นาข้าว จำนวน 345,307 ไร่ พืชไร่ จำนวน 112,159 ไร่ สวนผัก ไม้ดอกไม้ประดับ จำนวน 2,354 ไร่ สวนไม้ผลไม้ยืนต้น 101 ไร่ และเนื้อที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตรอื่น ๆ จำนวน 28,776ไร่ รายละเอียดตามตารางที่ 16

ตารางที่ 16 เนื้อที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตรจังหวัดสิงห์บุรี

ปี	เนื้อที่ทั้งหมด	เนื้อที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตร (ไร่)				
		นาข้าว	พืชไร่	สวนไม้ผล ไม้ยืนต้น	สวนผัก/ ไม้ดอกไม้ประดับ	เนื้อที่ใช้ประโยชน์ ทางการเกษตรอื่น ๆ
2559	491,349	345,205	111,778	-	2,353	32,014
2560	491,322	345,244	111,677	-	2,348	32,053
2561	492,113	345,409	112,314	-	2,344	32,046
2562	491,813	345,199	112,241	-	2,342	32,031
2563	488,697	345,307	112,159	101	2,354	28,776

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2564)

6) สถานการณ์สินค้าเกษตรที่สำคัญ

6.1) ข้าวนาปี

ปี 2560/61 - 2564/65 สถานการณ์การผลิตข้าวนาปี มีแนวโน้มลดลงจากปี 2560/61 ที่มีเนื้อที่เพาะปลูก 325,008 ไร่ ผลผลิต 225,352 ตัน เหลือเนื้อที่เพาะปลูก 300,120 ไร่ ผลผลิต 213,379 ตัน ในปี 2564/65 หรือลดลงร้อยละ 3.49 และ 3.26 ต่อปี เนื่องจากบางปีเกิดปัญหาภัยแล้งทำให้เกษตรกรลดพื้นที่เพาะปลูก

ตารางที่ 17 เนื้อที่เพาะปลูก เนื้อที่เก็บเกี่ยว ผลผลิต และผลผลิตต่อไร่ ข้าวนาปี ปีเพาะปลูก 25560/61 - 2564/65 จังหวัดสิงห์บุรี ณ ระดับความชื้น 15%

ปีเพาะปลูก	เนื้อที่เพาะปลูก (ไร่)	เนื้อที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (กก.)
2560/61	325,008	322,482	225,352	699
2561/62	333,369	332,281	241,713	727
2562/63	303,955	302,768	216,756	716
2563/64	274,079	272,618	193,495	710
2564/65*	300,120	298,851	213,379	714
% (+/-)	-3.49	-3.44	-3.26	0.19
(ปี 2560/61-2564/65)				

หมายเหตุ: * ข้อมูลพยากรณ์ ณ เดือนกุมภาพันธ์ 2565

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2565)

6.2) ข้าวนาปรัง

ปี 2561 - 2565 สถานการณ์การผลิตข้าวนาปรัง มีแนวโน้มลดลง จากปี 2561 ที่มีเนื้อที่เพาะปลูก 263,540 ไร่ ผลผลิต 177,286 ตัน เหลือเนื้อที่เพาะปลูก 208,970 ไร่ ผลผลิต 140,568 ตัน ในปี 2565 หรือลดลงร้อยละ 14.24 และ 14.13 ต่อปี เนื่องจากปัญหาภัยแล้งที่เกิดขึ้นและฝนที่มาล่าช้าในช่วงฤดูการเพาะปลูกทำให้ปริมาณน้ำไม่เพียงพอต่อเพาะปลูก และการเจริญเติบโตของต้นข้าว

ตารางที่ 18 เนื้อที่เพาะปลูก เนื้อที่เก็บเกี่ยว ผลผลิต และผลผลิตต่อไร่ ข้าวนาปรัง ปี 2561 - 2565 จังหวัดสิงห์บุรี ณ ระดับความชื้น 15%

ปี	เนื้อที่เพาะปลูก (ไร่)	เนื้อที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (กก.)
2561	263,540	263,183	177,286	674
2562	253,552	253,359	166,838	659
2563	46,000	45,633	30,099	660
2564	86,738	86,595	57,838	668
2565*	208,970	208,621	140,568	674
% (+/-)	-14.24	-14.26	-14.13	0.14
(ปี 2561 - 2565)				

หมายเหตุ: * ข้อมูลพยากรณ์เบื้องต้น ณ เดือนพฤษภาคม 2565

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2565)

6.3) โคเนื้อ

ปี 2560 - 2564 สถานการณ์การผลิตโคเนื้อ มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากปี 2560 ที่มีปริมาณการผลิต 723 ตัว เป็นปริมาณการผลิต 819 ตัว ในปี 2564 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 4.38 ต่อปี เนื่องจากตลาดยังมีความต้องการ และราคาที่เกษตรกรขายได้ยังอยู่ในเกณฑ์ดี เกษตรกรมีการดูแลฝูงวัวโรคระบาดเพิ่มขึ้น

ตารางที่ 19 จำนวนโคเนื้อ ปริมาณการผลิต รายจังหวัด ปี 2560 – 2564 จังหวัดสิงห์บุรี

ปี	จำนวนโคเนื้อ ณ วันที่ 1 มกราคม (ตัว)	ปริมาณการผลิต (ตัว)
2560	3,646	723
2561	3,930	788
2562*	3,184	651
2563*	2,910	943
2564*	2,879	819
% (+/-) (ปี 2560- 2564)	-7.44	4.38

หมายเหตุ: * ข้อมูลจากกรมปศุสัตว์

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2564)

6.4) ไก่เนื้อ

ปี 2560 – 2564 สถานการณ์การผลิตไก่เนื้อ มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากปี 2560 ที่มีปริมาณการผลิต 10,412,384 ตัว เป็นปริมาณการผลิต 10,361,750 ตัว ในปี 2564 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.15 ต่อปี เนื่องจากการผลิตที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภค

ตารางที่ 20 จำนวนไก่เนื้อ ปริมาณการผลิต รายจังหวัด ปี 2560 – 2564 จังหวัดสิงห์บุรี

จำนวนไก่เนื้อ ณ วันที่ 1 มกราคม	จำนวนไก่เนื้อ (ตัว)	ปริมาณการผลิต (ตัว)
2560	2,296,203	10,412,384
2561	2,111,359	10,252,096
2562*	1,968,241	11,671,194
2563*	1,973,875	11,604,850
2564*	1,783,675	10,361,750
% (+/-) (ปี 2560- 2564)	-5.56	1.15

หมายเหตุ: * ข้อมูลจากกรมปศุสัตว์

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2564)

6.5) สุกร

ปี 2560 – 2564 สถานการณ์การผลิตสุกร มีแนวโน้มลดลงจากปี 2560 ที่มีปริมาณการผลิต 80,966 ตัว เหลือปริมาณการผลิต 67,298 ตัว ในปี 2564 หรือลดลงร้อยละ 4.67 ต่อปี เนื่องจากเกษตรกรชะลอการเลี้ยงสุกร เพราะต้นทุนค่าอาหารปรับตัวสูงขึ้น และความกังวลเกี่ยวกับสถานการณ์การระบาดของโรคอหิวาต์แอฟริกาในสุกร (ASF)

ตารางที่ 21 จำนวนสุกร ปริมาณการผลิต รายจังหวัด ปี 2560 – 2564 จังหวัดสิงห์บุรี

ปี	จำนวนสุกร ณ วันที่ 1 มกราคม (ตัว)	ปริมาณการผลิต (ตัว)
2560	53,575	80,966
2561	77,186	86,350
2562*	37,703	80,242
2563*	40,143	77,513
2564*	42,923	67,298
% (+/-) (ปี 2560- 2564)	-10.39	-4.67

หมายเหตุ: * ข้อมูลจากกรมปศุสัตว์

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2564)

6.6) ปลานิล และปลาดุก

2561 – 2565 สถานการณ์การผลิตปลานิล และปลาดุก มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากปี 2561 ที่มีจำนวน 775 ตัน และ 225 ตัน เป็นผลผลิต 983 ตัน และ 983 ตัน ในปี 2565 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 6.59 และ 54.49 ต่อปี ตามลำดับ เนื่องจากปริมาณน้ำเพียงพอสำหรับการเลี้ยงปลา ประกอบกับเกษตรกรมีการวางแผนการเลี้ยงที่ดี

ตารางที่ 22 ปริมาณการผลิตปลานิลและปลาดุก ปี 2561 – 2565 จังหวัดสิงห์บุรี

ปี	ผลผลิต (ตัน)	
	ปลานิล	ปลาดุก
2561	775	225
2562	786	228
2563	1,007	1,007
2564	925	925
2565*	983	983
% (+/-) (ปี 2561- 2565)	6.59	54.49

หมายเหตุ: * ข้อมูลพยากรณ์ ณ เดือนกุมภาพันธ์ 2565

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2565)

2.3 จังหวัดอ่างทอง

1) ลักษณะภูมิประเทศ

จังหวัดอ่างทอง มีลักษณะภูมิประเทศโดยทั่วไปเป็นที่ราบลุ่ม ลักษณะคล้ายอ่าง ไม่มีภูเขา พื้นที่จะลาดต่ำจากทิศเหนือสู่ทิศใต้ และจากทิศตะวันตกสู่ทิศตะวันออก คือ พื้นที่อำเภอแสวงหา สามโก้ จะมีพื้นที่สูงกว่าอำเภอโพธิ์ทอง วิเศษชัยชาญ ไชโย และลาดต่ำลงไปสู่อำเภอเมืองอ่างทอง และป่าโมก พื้นที่ส่วนใหญ่เหมาะแก่การทำนาทำไร่ และทำสวน

2) ปริมาณน้ำฝน และอุณหภูมิ

ปริมาณน้ำฝนของจังหวัดอ่างทองในช่วงระหว่างปี 2560 - 2564 พบว่า ปี 2560 มีปริมาณน้ำฝนมากที่สุดวัดได้ 1,327 มิลลิเมตร จำนวนวันฝนตก 146 วัน และปี 2562 เป็นปีที่มีปริมาณน้ำฝนน้อยที่สุดวัดได้ 643 มิลลิเมตรจำนวนวันฝนตก 96 วัน สำหรับใน ปี 2564 มีปริมาณน้ำฝน 1,192 มิลลิเมตรจำนวนวันฝนตก 134 วัน

ในช่วงระหว่างปี 2560-2564 จังหวัดอ่างทองมีอุณหภูมิเฉลี่ยต่อปี อยู่ในช่วง 28.5 - 29.6 องศาเซลเซียส อุณหภูมิต่ำสุดจะอยู่ในช่วง 21.1 - 21.6 องศาเซลเซียส และอุณหภูมิสูงสุดอยู่ในช่วง 36.0 -37.7 องศาเซลเซียส

ตารางที่ 23 ปริมาณน้ำฝน จำนวนวันฝนตก และอุณหภูมิ ปี 2560 – 2564 จังหวัดอ่างทอง

ปี	ปริมาณน้ำฝน (ม.ม.)	จำนวนวันฝนตก (วัน)	อุณหภูมิ (C°)		
			สูงสุด	ต่ำสุด	เฉลี่ย
2560	1,327	146	36.1	21.2	28.6
2561	849	146	36.0	21.1	28.5
2562	643	96	37.2	21.2	29.2
2563	967	96	37.7	21.6	29.6
2564	1,192	134	37.0	21.2	29.1

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร โดยความร่วมมือจากกรมอุตุนิยมวิทยา

3) ทรัพยากรดิน

จังหวัดอ่างทอง มีลักษณะดินส่วนใหญ่เหมาะสมกับการทำเกษตรกรรม สามารถจำแนกออกเป็นกลุ่มต่าง ๆ ตามความเหมาะสมและการใช้ประโยชน์ได้เป็น 7 กลุ่มใหญ่ ๆ ดังนี้

3.1) กลุ่มชุดดินที่ 2 และ 3 มีเนื้อที่ประมาณ ร้อยละ 12.59 ของพื้นที่ทั้งจังหวัด มีลักษณะดินเป็นดินเหนียว มีความเหมาะสมดีสำหรับการทำนา พืชผัก และไม้ผล ในช่วงฤดูฝนอาจเกิดน้ำท่วมขังได้ จึงไม่เหมาะสำหรับพืชที่ไม่ชอบน้ำ

3.2) กลุ่มชุดดินที่ 4 และ 7 มีเนื้อที่ประมาณ ร้อยละ 71.50 ของพื้นที่ทั้งจังหวัด มีลักษณะดินเป็นดินร่วนปนดินเหนียว มีความเหมาะสมดีสำหรับการทำนา แต่ถ้าเป็นบริเวณที่ลุ่มต่ำอาจจะประสบปัญหาจากน้ำไหลบ่าท่วมขัง แต่ไม่เหมาะสมสำหรับการปลูกพืชไร่ ไม้ผล หรือพืชผัก เนื่องจากมีน้ำแช่ขังในช่วงฤดูฝน

3.3) กลุ่มชุดดินที่ 21 มีเนื้อที่ประมาณ ร้อยละ 4.22 ของพื้นที่ทั้งจังหวัด มีลักษณะดินเป็นดินร่วน ดินร่วนเหนียว หรือดินร่วนเหนียวปนทรายแป้ง มีความเหมาะสมดีสำหรับการทำนา แต่อาจมีปัญหาขาดแคลนน้ำในบางช่วงเวลาที่ฝนทิ้งช่วงนาน ส่วนในฤดูแล้งสามารถปลูกพืชผัก และถั่วต่าง ๆ ได้

3.4) กลุ่มชุดดินที่ 33 มีเนื้อที่ประมาณ ร้อยละ 1.33 ของพื้นที่ทั้งจังหวัด มีลักษณะดินเป็นดินทรายแป้ง เนื้อดินชั้นบนเป็นดินร่วนปนทรายแป้งหรือดินร่วน มีความเหมาะสมดีสำหรับปลูกพืชไร่ พืชผัก ไม้ผล และไม้ยืนต้น

3.5) กลุ่มชุดดินที่ 38 มีเนื้อที่ประมาณ ร้อยละ 10.37 ของพื้นที่ทั้งจังหวัด มีลักษณะดินเป็นดินร่วนปนทราย หรือเป็นชั้นสลับที่มีเนื้อดินเป็นดินร่วน ดินร่วนเหนียวปนทราย ดินทรายปนดินร่วน มีความเหมาะสมดีสำหรับปลูกพืชไร่ พืชผัก ไม้ผล และไม้ยืนต้น

4) แหล่งน้ำ/ระบบชลประทาน

4.1) แหล่งน้ำธรรมชาติ

- แม่น้ำเจ้าพระยา เข้าสู่จังหวัดอ่างทองที่ อำเภอไชโย แล้วไหลจากทิศเหนือไปทิศใต้ โดยผ่านอำเภอเมืองอ่างทอง ป่าโมก เป็นระยะทางยาวประมาณ 40 กิโลเมตร

- แม่น้ำน้อย เป็นลำน้ำธรรมชาติ รับน้ำจากแม่น้ำเจ้าพระยาเหนือเขื่อนเจ้าพระยาไหลผ่านพื้นที่จังหวัดชัยนาท สิงห์บุรี เข้าสู่จังหวัดอ่างทอง ที่ตำบลลองครักษ์ อำเภอโพธิ์ทอง วิเศษชัยชาญ รวมระยะทางที่ไหลผ่าน ประมาณ 50 กิโลเมตร

- คลองส่งน้ำ 1 ขวา (ชั้นสูตร) แยกจังหวัดแม่น้ำน้อยที่จังหวัดสิงห์บุรี เข้าสู่จังหวัดอ่างทอง ที่อำเภอแสวงหา โพธิ์ทอง สามโก้ และวิเศษชัยชาญ มีความยาวประมาณ 52 กิโลเมตร

- คลองชัยนาท-อยุธยา เข้าสู่จังหวัดอ่างทองที่ ตำบลชัยภูมิ อำเภอไชโย และผ่านอำเภอเมืองอ่างทอง และป่าโมก ความยาวที่ไหลผ่านจังหวัดอ่างทองประมาณ 18 กิโลเมตร

- แหล่งน้ำ ประเภท ห้วย หนอง คลอง สระ และบึง มีอยู่กระจายกระจายทั่วไป

4.2) พื้นที่ชลประทานและระบบชลประทาน

จังหวัดอ่างทองมีพื้นที่ส่งน้ำจากโครงการชลประทานเจ้าพระยาใหญ่ 481,669 ไร่ มีโครงการชลประทานที่รับผิดชอบพื้นที่จังหวัดอ่างทอง 5 โครงการ รายละเอียดตามตารางที่ 24

ตารางที่ 24 โครงการชลประทานจังหวัดอ่างทอง

ชื่อโครงการ	พื้นที่ชลประทาน (ไร่)
โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาบางมณี	158,469
โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาชั้นสูตร	244,263
โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษามหาราช	61,151
โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาผักไห่	11,740
โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาสามชุก	6,046

ที่มา: สำนักชลประทานที่ 12 จังหวัดชัยนาท

5) การใช้ประโยชน์ที่ดิน

ปี 2563 จังหวัดอ่างทอง มีเนื้อที่ทั้งหมด 605,232 ไร่ เป็นเนื้อที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตร จำนวน 422,380 ไร่ โดยเป็น เนื้อที่นาข้าว จำนวน 342,655 ไร่ พืชไร่ จำนวน 49,853 ไร่ สวนผัก ไม้ดอก ไม้ประดับ จำนวน 7,568 ไร่ และเนื้อที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตรอื่น ๆ จำนวน 22,303 ไร่ รายละเอียดตามตารางที่ 25

ตารางที่ 25 เนื้อที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตรจังหวัดอ่างทอง

ปี	เนื้อที่ทั้งหมด	เนื้อที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตร (ไร่)				
		นาข้าว	พืชไร่	สวนไม้ผล ไม้ยืนต้น	สวนผัก/ ไม้ดอกไม้ประดับ	เนื้อที่ใช้ประโยชน์ ทางการเกษตรอื่น ๆ
2559	424,675	342,700	49,781	0	7,551	24,643
2560	424,628	342,640	49,790	0	7,555	24,643
2561	424,417	342,428	49,794	0	7,552	24,643
2562	424,488	342,559	49,744	0	7,551	24,634
2563	422,380	342,655	49,853	0	7,568	22,303

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2564)

6) สถานการณ์สินค้าเกษตรที่สำคัญ

6.1) ข้าวนาปี

ปี 2560/61 – 2564/65 สถานการณ์การผลิตข้าวนาปีมีแนวโน้มลดลง จากปี 2560/61 มีเนื้อที่เพาะปลูก 352,042 ไร่ ผลผลิต 230,547 ตัน และเนื้อที่เพาะปลูก 334,742 ไร่ ผลผลิต 217,747 ตัน ในปี 2564/65 หรือลดลงร้อยละ 6.05 5.89 และ 5.29 ต่อปี เนื่องจากบางปีเกิดปัญหาภัยแล้งทำให้เกษตรกรลดพื้นที่เพาะปลูก

ตารางที่ 26 เนื้อที่เพาะปลูก เนื้อที่เก็บเกี่ยว ผลผลิต และผลผลิตต่อไร่ ข้าวนาปี ปีเพาะปลูก 2560/61 – 2564/65 จังหวัดอ่างทอง ณ ระดับความชื้น 15%

ปีเพาะปลูก	เนื้อที่เพาะปลูก (ไร่)	เนื้อที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (กก.)
2560/61	352,042	346,382	230,547	666
2561/62	361,089	359,575	241,622	672
2562/63	337,782	328,677	224,163	682
2563/64	266,109	265,385	179,827	678
2564/65*	300,100	297,699	203,642	684
% (+/-) (ปี 2560/61-2564/65)	-6.05	-5.89	-5.29	0.62

หมายเหตุ: * ข้อมูลพยากรณ์ ณ เดือนกุมภาพันธ์ 2565

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2565)

6.2) ข้าวนาปรัง

ปี 2561 – 2565 สถานการณ์การผลิตข้าวนาปรัง มีแนวโน้มลดลง จากปี 2561 มีเนื้อที่เพาะปลูก 271,560 ไร่ ผลผลิต 182,009 ตัน และผลผลิตต่อไร่ 671 กิโลกรัม เป็นเนื้อที่เพาะปลูก 235,100 ไร่ ผลผลิต 153,240 ตัน และผลผลิตต่อไร่ 653 กิโลกรัม ในปี 2565 หรือลดลงร้อยละ 14.01 14.03 และ 0.97 ต่อปี เนื่องจากปริมาณน้ำไม่เพียงพอต่อการเพาะปลูก และการเจริญเติบโตของต้นข้าว

ตารางที่ 27 เนื้อที่เพาะปลูก เนื้อที่เก็บเกี่ยว ผลผลิต และผลผลิตต่อไร่ ข้าวนาปรัง ปี 2561 – 2565 จังหวัดอ่างทอง ณ ระดับความชื้น 15%

ปี	เนื้อที่เพาะปลูก (ไร่)	เนื้อที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (กก.)
2561	271,560	271,157	182,009	671
2562	251,058	250,756	167,741	669
2563	73,264	72,729	46,852	644
2564	74,000	73,823	47,337	641
2565*	235,100	234,631	153,240	653
% (+/-) (ปี 2561 - 2565)	-14.01	-14.03	-14.86	-0.97

หมายเหตุ: * ข้อมูลพยากรณ์เบื้องต้น ณ เดือนพฤษภาคม 2565

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2565)

6.3) โคน้

ปี 2560 – 2564 สถานการณ์การผลิตโคน้ มีแนวโน้มลดลงจากปี 2560 ที่มีปริมาณการผลิต 5,573 ตัว เป็นปริมาณการผลิต 2,907 ตัว ในปี 2563 หรือลดลงร้อยละ 17.70 ต่อปี เนื่องจากเกษตรกรได้รับผลกระทบจากโรคระบาด ส่งผลให้เกษตรกรบางรายลดปริมาณการผลิต

ตารางที่ 28 จำนวนโคน้ ปริมาณการผลิต รายจังหวัด ปี 2560 – 2564 จังหวัดอ่างทอง

ปี	จำนวนโคน้ ณ วันที่ 1 มกราคม (ตัว)	ปริมาณการผลิต (ตัว)
2560	25,228	5,573
2561	24,471	6,411
2562*	15,244	3,115
2563*	13,748	3,360
2564*	13,346	2,907
% (+/-) (ปี 2560- 2564)	-16.89	-17.70

หมายเหตุ: * ข้อมูลจากกรมปศุสัตว์

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2564)

6.4) ไก่เนื้อ

ปี 2560 – 2564 สถานการณ์การผลิตไก่เนื้อ มีแนวโน้มลดลงจากปี 2560 ที่มี ปริมาณการผลิต 9,169,534 ตัว เหลือปริมาณการผลิต 7,512,985 ตัว ในปี 2564 หรือลดลงร้อยละ 5.72 ต่อปี เนื่องจากเกษตรกรบางรายลดปริมาณการผลิตเลี้ยงไก่เนื้อ

ตารางที่ 29 จำนวนไก่เนื้อ ปริมาณการผลิต รายจังหวัด ปี 2560 – 2564 จังหวัดอ่างทอง

ปี	จำนวนไก่เนื้อ ณ วันที่ 1 มกราคม (ตัว)	ปริมาณการผลิต (ตัว)
2560	1,844,512	9,169,534
2561	1,912,461	9,053,221
2562*	1,162,603	6,894,223
2563*	1,374,095	7,480,000
2564*	1,293,293	7,512,985
% (+/-) (ปี 2560- 2564)	-9.88	-5.72

หมายเหตุ: * ข้อมูลจากกรมปศุสัตว์

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2564)

6.5) สุกกร

ปี 2560 – 2564 สถานการณ์การผลิตสุกกร มีแนวโน้มลดลงจากปี 2560 ที่มีปริมาณการผลิต 101,230 ตัว เป็นปริมาณการผลิต 79,789 ตัว ในปี 2564 หรือลดลงร้อยละ 5.28 ต่อปี เนื่องจากเกษตรกรมีความกังวล และเฝ้าระวังเกี่ยวกับสถานการณ์การระบาดของโรคอหิวาต์แอฟริกาในสุกกร (ASF)

ตารางที่ 30 จำนวนสุกกร ปริมาณการผลิต รายจังหวัด ปี 2560 – 2564 จังหวัดอ่างทอง

ปี	จำนวนสุกกร ณ วันที่ 1 มกราคม (ตัว)	ปริมาณการผลิต (ตัว)
2560	47,987	101,230
2561	50,559	104,267
2562*	81,666	175,672
2563*	69,694	97,564
2564*	70,391	79,789
% (+/-) (ปี 2560- 2564)	11.49	-5.28

หมายเหตุ: * ข้อมูลจากกรมปศุสัตว์

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2564)

6.6) ปลานิล และปลาดุก

ปี 2561 – 2565 สถานการณ์การผลิตปลานิล และปลาดุก มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากปี 2561 ที่มีปริมาณการผลิต 3,694 ตัน และ 434 เป็นปริมาณการผลิต 3,888 ตัน และ 714 ตัน ในปี 2565 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.74 และ 10.58 ต่อปี ตามลำดับ เนื่องจากมีปริมาณน้ำที่เพียงพอสำหรับการเลี้ยงและความต้องการของตลาดยังมีอย่างต่อเนื่อง ทำให้เกษตรกรเพิ่มปริมาณการเลี้ยง

ตารางที่ 31 ปริมาณการผลิตปลานิลและปลาดุก ปี 2561 – 2565 จังหวัดอ่างทอง

ปี	ผลผลิต (ตัน)	
	ปลานิล	ปลาดุก
2561	3,694	434
2562	3,874	699
2563	3,772	704
2564	3,765	706
2565*	3,888	714
% (+/-) (ปี 2561- 2565)	0.74	10.58

หมายเหตุ: *ข้อมูลการพยากรณ์ ณ เดือนกุมภาพันธ์ 2565

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2565)

2.4 จังหวัดลพบุรี

1) ลักษณะภูมิประเทศ

จังหวัดลพบุรี มีลักษณะพื้นที่เป็นภูเขาสูงอยู่บริเวณทางด้านทิศเหนือ และทางทิศตะวันออก โดยภูเขาทางด้านทิศตะวันออกเป็นพื้นที่ส่วนหนึ่งของแนวขอบที่ราบสูงโคราช ส่วนพื้นที่ทางด้านทิศตะวันตกเป็นที่ราบบริเวณกว้างมีแม่น้ำลพบุรีไหลผ่าน สามารถแบ่งลักษณะภูมิประเทศออกเป็น 3 ลักษณะ ได้แก่

1.1) พื้นที่ราบน้ำท่วมถึง ซึ่งเกิดจากการทับถมของตะกอนลำน้ำในฤดูน้ำหลาก พบเป็นบริเวณกว้างในเขตอำเภอท่าเรือ บ้านหมี่ เมืองลพบุรี และพื้นที่ราบแคบ ๆ ตามริมฝั่งของแม่น้ำป่าสัก พบในเขตอำเภอชัยบาดาล และพัฒนานิคม

1.2) พื้นที่ราบสลับเนินเขา ในเขตอำเภอชัยบาดาล พัฒนานิคม โคกสำโรง และเมืองลพบุรี

1.3) พื้นที่ภูเขา บริเวณด้านทิศตะวันออกของจังหวัด ซึ่งเป็นพื้นที่ส่วนหนึ่งของแนวขอบที่ราบสูงโคราช ในเขตอำเภอละหานธิ ภูเขาที่สูงที่สุดในจังหวัด คือ เขาวงพระจันทร์ และภูเขาลูกโตดกระจายอยู่ทั่วไปบริเวณอำเภอชัยบาดาล สระโบสถ์ พัฒนานิคม โคกสำโรง และเมืองลพบุรี

2) ปริมาณน้ำฝน และอุณหภูมิ

จังหวัดลพบุรีมีพื้นที่ค่อนข้างกว้างและมีสภาพภูมิประเทศแตกต่างกัน ปริมาณน้ำฝนของ จังหวัดลพบุรีในช่วงระหว่างปี 2560-2564 พบว่า ปี 2561 มีปริมาณน้ำฝนมากที่สุดวัดได้ 1,438 มิลลิเมตร จำนวนวันฝนตก 117 วัน และปี 2562 เป็นปี ที่มีปริมาณน้ำฝนน้อยที่สุดวัดได้ 850 มิลลิเมตร จำนวนวันฝนตก 86 วัน สำหรับ ปี 2564 มีปริมาณน้ำฝน 1,862 มิลลิเมตร จำนวนวันฝนตก 149 วัน

ในช่วงระหว่างปี 2560 - 2564 จังหวัดลพบุรีมีอุณหภูมิเฉลี่ยต่อปี อยู่ในช่วง 28.1-29.2 องศาเซลเซียส อุณหภูมิต่ำสุดจะอยู่ในช่วง 20.3-24.0 องศาเซลเซียส และอุณหภูมิสูงสุดอยู่ในช่วง 36.3-38.3 องศาเซลเซียส

ตารางที่ 32 ปริมาณน้ำฝน จำนวนวันฝนตก และอุณหภูมิ ปี 2559 – 2563 จังหวัดลพบุรี

ปี	ปริมาณน้ำฝน (ม.ม.)	จำนวนวันฝนตก (วัน)	อุณหภูมิ (C°)		
			สูงสุด	ต่ำสุด	เฉลี่ย
2560	1,301	118	37.0	21.1	28.4
2561	1,438	117	36.3	24.0	28.1
2562	850	86	37.8	21.2	29.1
2563	1,002	97	38.3	21.5	29.1
2564	1,286	149	38.0	20.3	29.2

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร โดยความร่วมมือจากกรมอุตุนิยมวิทยา

3) ทรัพยากรดิน

จังหวัดลพบุรี มีลักษณะดินที่สามารถจำแนกออกเป็นกลุ่มต่าง ๆ ตามความเหมาะสมและการใช้ประโยชน์ได้เป็น 10 กลุ่ม ดังนี้

3.1) กลุ่มชุดดินที่ 1 มีลักษณะดินเป็นดินเหนียว สภาพพื้นที่พบเป็นที่ราบลุ่ม ดินมีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติปานกลาง ในฤดูแล้งดินจะมีความแข็งมาก ทำให้การไถพรวนยาก ในช่วงฤดูฝนอาจเกิดน้ำท่วม ทำความเสียหายกับพืชที่ไม่ชอบน้ำ

3.2) กลุ่มชุดดินที่ 4 มีลักษณะดินเป็นดินร่วนปนดินเหนียว มีความเหมาะสมดีสำหรับการทำนา แต่ถ้าเป็นบริเวณที่ลุ่มต่ำอาจจะประสบปัญหาจากน้ำไหลบ่าท่วมขัง แต่ไม่เหมาะสมสำหรับการปลูกพืชไร่ ไม้ผล หรือพืชผัก เนื่องจากมีน้ำแช่ขังในช่วงฤดูฝน

3.3) กลุ่มชุดดินที่ 18 มีลักษณะดินเป็นดินร่วนปนทราย ดินมีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติค่อนข้างต่ำ

3.4) กลุ่มชุดดินที่ 21 มีลักษณะดินเป็นดินร่วน ดินร่วนเหนียว หรือดินร่วนเหนียวปนทรายแข็ง มีความเหมาะสมดีสำหรับการทำนา แต่อาจมีปัญหาขาดแคลนน้ำในบางช่วงเวลาที่ฝนทิ้งช่วงนาน ส่วนในฤดูแล้งสามารถปลูกพืชผัก และถั่วต่าง ๆ ได้

3.5) กลุ่มชุดดินที่ 28 29 และ 31 มีลักษณะดินเป็นดินเหนียว การระบายน้ำดี ดินมีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติปานกลางถึงสูง มีความเหมาะสมดีสำหรับปลูกพืชไร่ พืชผัก ไม้ผล และไม้ยืนต้น

3.6) กลุ่มชุดดินที่ 33 มีลักษณะดินเป็นดินทรายแข็ง เนื้อดินชั้นบนเป็นดินร่วนปนทรายแข็งหรือดินร่วน มีความเหมาะสมดีสำหรับปลูกพืชไร่ พืชผัก ไม้ผล และไม้ยืนต้น

3.7) กลุ่มชุดดินที่ 38 มีลักษณะดินเป็นดินร่วนปนทราย หรือเป็นชั้นสลับที่มีเนื้อดินเป็นดินร่วน ดินร่วนเหนียวปนทราย ดินทรายปนดินร่วน มีความเหมาะสมดีสำหรับปลูกพืชไร่ พืชผัก ไม้ผล และไม้ยืนต้น

3.8) กลุ่มชุดดินที่ 52 มีลักษณะดินเป็นดินตื้นถึงชั้นปูนมาร์ล หรือก้อนปูน ดินแห้งแข็ง ดินเปียกเหนียว ทำให้ไถพรวนยาก ขาดแคลนน้ำ และดินเป็นด่างจัด

3.9) กลุ่มชุดดินที่ 47 54 และ 55 มีเนื้อดินเป็นพวกดินเหนียว มีก้อนปูนหรือเศษหินปะปนอยู่ในเนื้อดินที่กำลังผุพังสลายตัวปะปนอยู่ในเนื้อดินด้วย มีการระบายน้ำดีถึงดีปานกลาง ดินมีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติปานกลาง

3.10) กลุ่มชุดดินที่ 62 เป็นกลุ่มชุดดินที่ประกอบด้วย พื้นที่ภูเขา และเทือกเขา ลักษณะของเนื้อดินและความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติแตกต่างกันไปแล้วแต่ชนิดของหินต้นกำเนิดในบริเวณนั้น มักมีเศษหิน ก้อนดิน หรือหินโผล่กระจัดกระจายทั่วไป ส่วนใหญ่ยังปกคลุมด้วยป่าไม้ประเภทต่าง ๆ หลายแห่ง

กลุ่มชุดดินนี้ ไม่ควรนำมาใช้ประโยชน์ทางการเกษตร เนื่องจากมีปัญหาหลายประการที่มีผลกระทบต่อระบบนิเวศ ควรสงวนไว้เป็นป่าตามธรรมชาติเพื่อรักษาแหล่งต้นน้ำลำธาร

4) แหล่งน้ำ/ระบบชลประทาน

4.1) แหล่งน้ำธรรมชาติ

- แม่น้ำลพบุรี เป็นแม่น้ำที่แยกสาขามาจากแม่น้ำเจ้าพระยาที่จังหวัดสิงห์บุรี แยกออกจากแม่น้ำเจ้าพระยาฝั่งตะวันออกหรือฝั่งซ้ายในท้องที่เขตติดต่อระหว่างหมู่ที่ 5 ตำบลม่วงหมู่ และหมู่ที่ 8 ตำบลต้นโพธิ์ อำเภอเมืองสิงห์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี แล้วไหลผ่านท้องที่บางส่วนของจังหวัดสิงห์บุรี จังหวัดลพบุรี และจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ไปบรรจบกับแม่น้ำป่าสักที่ตำบลหัวรอ อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ก่อนจะไหลลงสู่แม่น้ำเจ้าพระยา

- แม่น้ำป่าสัก มีต้นกำเนิดจากเทือกเขาในจังหวัดเลย และจังหวัดเพชรบูรณ์ แล้วไหลผ่านจังหวัดลพบุรี ในเขตอำเภอชัยบาดาล อำเภอโคกสำโรง และอำเภอพัฒนานิคม ผ่านจังหวัดสระบุรี และจังหวัดพระนครศรีอยุธยา แล้วไหลลงสู่แม่น้ำเจ้าพระยาที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา แม่น้ำสายนี้มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อพื้นที่การเกษตรด้านตะวันออกของจังหวัดลพบุรี

- แม่น้ำบางขาม มีต้นกำเนิดจากคลองเล็ก ๆ ในเขตอำเภอบ้านหมี่แล้วไหลรวมกับแม่น้ำลพบุรีที่เขตอำเภอท่าม่วง มีความยาวทั้งสิ้น 20 กิโลเมตร

- ลำธารลำสนธิ เป็นลำธารไหลผ่านอำเภอลำสนธิและไหลลงสู่แม่น้ำป่าสักในเขตอำเภอชัยบาดาล ลงสู่แม่น้ำป่าสัก ในเขตตำบลบัวชุม อำเภอชัยบาดาล รวมความยาวประมาณ 70 กิโลเมตร

- คลองชลประทานชยันนาท-ป่าสัก ให้บริการน้ำในเขตอำเภอเมืองลพบุรี อำเภอบ้านหมี่ และอำเภอท่าม่วง โดยมีแนวคลองพาดผ่านจากด้านตะวันตกเฉียงเหนือของจังหวัดลพบุรี ในแนวเหนือ-ใต้ ผ่านอำเภอบ้านหมี่ และเมืองลพบุรี มีความยาวประมาณ 132 กิโลเมตร

4.2) พื้นที่ชลประทานและระบบชลประทาน

จังหวัดลพบุรีตั้งอยู่ใน 2 ลุ่มน้ำหลัก ได้แก่ ลุ่มน้ำเจ้าพระยา และลุ่มน้ำป่าสัก มีโครงการชลประทานขนาดใหญ่ที่รับผิดชอบในพื้นที่ 4 โครงการ รายละเอียดตามตารางที่ 33

ตารางที่ 33 โครงการชลประทานจังหวัดลพบุรี

โครงการชลประทาน	พื้นที่ชลประทาน (ไร่)
โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาช่องแค	181,200
โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษามหาราช	125,500
โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาโคกกระเทียม	109,992
โครงการฯ เชื้อนป่าสักชลสิทธิ์	144,500

ที่มา: โครงการชลประทานลพบุรี

5) การใช้ประโยชน์ที่ดิน

ปี 2563 จังหวัดลพบุรี มีเนื้อที่ทั้งหมด 3,874,846 ไร่ เป็นเนื้อที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตร จำนวน 2,172,381 ไร่ โดยเป็น นาข้าว จำนวน 812,737 ไร่ พืชไร่ จำนวน 1,134,384 ไร่ สวนไม้ผลไม้ยืนต้น จำนวน 23,368 ไร่ สวนผัก ไม้ดอกไม้ประดับ จำนวน 20,587 ไร่ และเนื้อที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตรอื่นๆ จำนวน 181,304 ไร่ รายละเอียดตามตารางที่ 34

ตารางที่ 34 เนื้อที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตรจังหวัดลพบุรี

ปี	เนื้อที่ทั้งหมด	เนื้อที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตร (ไร่)				เนื้อที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตรอื่น ๆ
		นาข้าว	พืชไร่	สวนไม้ผล ไม้ยืนต้น	สวนผัก/ ไม้ดอกไม้ประดับ	
2559	2,191,454	812,485	1,153,991	3,410	20,629	200,939
2560	2,191,311	813,167	1,133,430	23,348	20,523	200,843
2561	2,191,867	812,834	1,134,183	23,340	20,527	200,983
2562	2,191,689	812,655	1,134,287	23,317	20,512	200,918
2563	2,172,381	812,737	1,134,384	23,368	20,587	181,304

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2564)

6) สถานการณ์สินค้าเกษตรที่สำคัญ

6.1) ข้าวนาปี

ปี 2560/61 – 2564/65 สถานการณ์การผลิตข้าวนาปี มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น จากปี 2560/61 ที่มีเนื้อที่เพาะปลูก 736,526 ไร่ เป็นเนื้อที่เพาะปลูก 782,860 ไร่ ในปี 2564/65 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.65 ต่อปี เนื่องจากข้าวนาปีเกษตรกรจะเพาะปลูกในช่วงเดือนพฤษภาคม – ตุลาคม ซึ่งเป็นช่วงฤดูฝนทำให้ปริมาณน้ำเพียงพอต่อการเพาะปลูกข้าว ส่วนผลผลิตมีแนวโน้มลดลงจาก 400,343 ตัน ใน ปี 2560/61 เหลือ

338,204 ตัน ในปี 2564/65 หรือลดลงร้อยละ 3.79 ต่อปี ผลผลิตต่อไร่ลดลง 552 กิโลกรัม เหลือ 496 กิโลกรัม หรือลดลงร้อยละ 3.00 ต่อปี เนื่องจากฝนทิ้งช่วงในขณะที่ต้นข้าวกำลังเจริญเติบโต

ตารางที่ 35 เนื้อที่เพาะปลูก เนื้อที่เก็บเกี่ยว ผลผลิต และผลผลิตต่อไร่ ข้าวนาปี ปีเพาะปลูก 2560/61– 2564/65 จังหวัดลพบุรี ณ ระดับความชื้น 15%

ปีเพาะปลูก	เนื้อที่เพาะปลูก (ไร่)	เนื้อที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (กก.)
2560/61	736,526	725,879	400,343	552
2561/62	749,397	741,304	404,244	545
2562/63	756,567	734,981	377,778	514
2563/64	781,227	772,714	385,022	498
2564/65*	782,860	681,487	338,204	496
% (+/-) (ปี 2560/61-2564/65)	1.65	-0.84	-3.79	-3.00

หมายเหตุ : *ข้อมูลการพยากรณ์ ณ เดือนกุมภาพันธ์ 2565

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2565)

6.2) ข้าวนาปรัง

ปี 2561 – 2565 สถานการณ์การผลิตข้าวนาปรัง มีแนวโน้มลดลง จากปี 2561 ที่มีเนื้อที่เพาะปลูก 347,948 ไร่ ผลผลิต 229,200 ตัน และผลผลิตต่อไร่ 660 กิโลกรัม เหลือเนื้อที่เพาะปลูก 290,950 ไร่ ผลผลิต 178,515 ตัน และผลผลิตต่อไร่ 615 กิโลกรัม ในปี 2565 หรือลดลงร้อยละ 14.87 16.79 และ 2.24 ต่อปี เนื่องจากปัญหาภัยแล้งที่เกิดขึ้นทำให้ปริมาณน้ำไม่เพียงพอต่อเพาะปลูก

ตารางที่ 36 เนื้อที่เพาะปลูก เนื้อที่เก็บเกี่ยว ผลผลิต และผลผลิตต่อไร่ ข้าวนาปรัง ปี 2561 – 2565 จังหวัดลพบุรี
ณ ระดับความชื้น 15%

ปี	เนื้อที่เพาะปลูก (ไร่)	เนื้อที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (กก.)
2561	347,948	347,083	229,200	660
2562	301,213	300,668	194,880	648
2563	57,445	56,467	31,471	557
2564	86,082	85,854	51,103	595
2565*	290,950	290,275	178,515	615
% (+/-) (ปี 2561 - 2565)	-14.87	-14.88	-16.79	-2.24

หมายเหตุ: * ข้อมูลพยากรณ์เบื้องต้น ณ เดือนพฤษภาคม 2565

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2565)

6.3) ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

ปี 2561/62 – 2564/65 สถานการณ์ การผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น จากปี 2560/61 ที่มีเนื้อที่ปลูก 294,804 ไร่ ผลผลิต 219,249 ตัน เพิ่มขึ้นเป็นเนื้อที่ปลูก 395,873 ไร่ ผลผลิต 280,105 ตัน ในปี 2565/66 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 7.27 และ 6.21 ต่อปี เนื่องจากเกษตรกรปรับเปลี่ยนพื้นที่อ้อย โรงงานมาปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ส่วนผลผลิตต่อไร่มีแนวโน้มลดลงร้อยละ 1.12 ต่อปี

ตารางที่ 37 เนื้อที่เพาะปลูก เนื้อที่เก็บเกี่ยว ผลผลิต และผลผลิตต่อไร่ ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ปีเพาะปลูก 2561/62–
2565/66 จังหวัดลพบุรี ณ ระดับความชื้น 15%

ปีเพาะปลูก	เนื้อที่เพาะปลูก (ไร่)	เนื้อที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (กก.)
2561/62	294,804	294,309	219,249	745
2562/63	352,043	342,618	246,581	720
2563/64	396,237	389,638	280,090	719
2564/65	393,895	390,785	275,935	706
2565/66*	395,873	393,994	280,105	711
% (+/-) (ปี 2561/62-2565/66)	7.27	7.41	6.21	-1.12

หมายเหตุ: * ข้อมูลพยากรณ์ ณ เดือนกุมภาพันธ์ 2565

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2565)

6.4) มันสำปะหลังโรงงาน

ปี 2560 – 2564 สถานการณ์การผลิตมันสำปะหลังโรงงาน มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากปี 2560 ที่มีเนื้อที่เก็บเกี่ยว 304,994 ไร่ ผลผลิต 977,408 ตัน เป็นเนื้อที่เก็บเกี่ยว 369,728 ไร่ ผลผลิต 1,171,314 ตัน ในปี 2564 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.90 และ 3.68 ต่อปี เนื่องจากราคาที่เกษตรกรขายได้อยู่ในเกณฑ์ดี จูงใจให้เกษตรกรขยายพื้นที่เพาะปลูก ส่วนผลผลิตต่อไร่มีแนวโน้มลดลง จากปี 2560 ที่มีผลผลิตต่อไร่ 3,336 กิโลกรัม เหลือผลผลิตต่อไร่ 3,217 กิโลกรัม หรือลดลงร้อยละ 1.32 ต่อปี เนื่องจากหัวมันสำปะหลังโตไม่เต็มที่

ตารางที่ 38 เนื้อที่เพาะปลูก เนื้อที่เก็บเกี่ยว ผลผลิต และผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ มันสำปะหลังโรงงาน

ปี 2560 – 2564 จังหวัดลพบุรี

ปีเพาะปลูก	เนื้อที่เพาะปลูก (ไร่)	เนื้อที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (กก.)
2560	304,994	293,028	977,408	3,336
2561	305,519	279,544	924,677	3,308
2562	298,392	285,750	934,841	3,272
2563	304,896	296,570	924,160	3,116
2564	369,728	364,140	1,171,314	3,217
% (+/-) (ปี 2560- 2564)	3.90	5.06	3.68	-1.32

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2565)

6.5) โคน้ำ

ปี 2560 – 2564 สถานการณ์การผลิตโคน้ำมีแนวโน้มลดลงจากปี 2560 ที่มีปริมาณการผลิต 12,357 ตัว เป็น 10,442 ตัว ในปี 2564 หรือลดลงร้อยละ 6.10 ต่อปี เนื่องจากเกษตรกรได้รับผลกระทบจากโรคระบาด ส่งผลให้เกษตรกรบางรายลดปริมาณการผลิตเลี้ยง

ตารางที่ 39 จำนวนโคน้ำ ปริมาณการผลิต รายจังหวัด ปี 2560 – 2564 จังหวัดลพบุรี

ปี	จำนวนโคน้ำ ณ วันที่ 1 มกราคม (ตัว)	ปริมาณการผลิต (ตัว)
2560	52,961	12,357
2561	54,052	14,422
2562*	46,615	9,526
2563*	47,799	11,284
2564*	56,548	10,442
% (+/-) (ปี 2559- 2563)	0.08	-5.66

หมายเหตุ: * ข้อมูลจากกรมปศุสัตว์

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2564)

6.6) น้ำมันดิบ

ปี 2560 – 2564 สถานการณ์การผลิตน้ำมันดิบมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากปี 2560 ที่มีปริมาณการผลิต 124,583 ตัน เป็น 139,404 ตัน ในปี 2564 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.59 ต่อปี เนื่องจากตลาดยังมีความต้องการ และราคาที่เกี่ยวข้องขยายได้ยังอยู่ในเกณฑ์ดี

ตารางที่ 40 จำนวนโคนม และปริมาณการผลิตน้ำมันดิบ รายจังหวัด ปี 2559 – 2563 จังหวัดลพบุรี

ปี	จำนวนโคนม ณ วันที่ 1 มกราคม (ตัว)	การผลิตน้ำมันดิบ (ตัน)
2560	69,173	124,583
2561	75,981	137,498
2562	74,870	139,474
2563	78,062	141,832
2564*	81,023	139,404
% (+/-) (ปี 2559- 2563)	3.49	2.59

หมายเหตุ: * ข้อมูลจากกรมปศุสัตว์

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2564)

6.7) ไก่เนื้อ

ปี 2560 – 2564 สถานการณ์การผลิตไก่เนื้อ มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากปี 2560 ที่มี ปริมาณการผลิต 207,827,078 ตัว เป็น 347,721,091 ตัว ในปี 2564 ตัว หรือเพิ่มขึ้น ร้อยละ 15.40 ต่อปี เนื่องจากมีการวางระบบการจัดการฟาร์มที่ดี ทำให้อัตราการเสียชีวิตของไก่เนื้อลดลง

ตารางที่ 41 จำนวนไก่เนื้อ ปริมาณการผลิต รายจังหวัด ปี 2560 – 2564 จังหวัดลพบุรี

ปี	จำนวนไก่เนื้อ ณ วันที่ 1 มกราคม (ตัว)	ปริมาณการผลิต (ตัว)
2560	40,484,267	207,827,078
2561	39,502,928	222,707,497
2562*	56,664,995	316,496,533
2563*	59,468,900	333,080,496
2564*	62,743,810	347,721,091
% (+/-) (ปี 2560- 2564)	13.72	15.40

หมายเหตุ: * ข้อมูลจากกรมปศุสัตว์

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2564)

6.8) สุกกร

ปี 2560 - 2564 สถานการณ์การผลิตสุกกร มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากปี 2560 ที่มีปริมาณการผลิต 504,970 ตั้ว เป็น 794,821 ตั้ว ในปี 2564 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 14.12 ต่อปี เนื่องจากเกษตรกรมีการเฝ้าระวังป้องกันและควบคุมโรคที่ดี

ตารางที่ 42 จำนวนสุกกร ปริมาณการผลิต รายจังหวัด ปี 2560 - 2564 จังหวัดลพบุรี

จำนวนสุกกร ณ วันที่ 1 มกราคม	จำนวนสุกกร (ตั้ว)	ปริมาณการผลิต (ตั้ว)
2560	185,514	504,970
2561	189,094	556,224
2562*	528,965	1,137,808
2563*	451,334	841,256
2564*	520,745	794,821
% (+/-) (ปี 2560- 2564)	34.10	14.12

หมายเหตุ: * ข้อมูลจากกรมปศุสัตว์

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2564)

6.9) ปลานิล และปลาดุก

ปี 2561-2565 สถานการณ์การผลิตปลานิล มีแนวโน้มลดลง จากปี 2561 ที่มีปริมาณการผลิต 1,292 ตัน และในปี 2565 มีปริมาณการผลิต 1,392 ตัน หรือลดลงร้อยละ 6.38 ต่อปี เนื่องจาก เกษตรกรชะลอการเลี้ยง ลดรอบการเลี้ยงปลานิล แต่สถานการณ์การผลิตปลาดุกมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น จากปี 2561 ที่มีปริมาณการผลิต 659 ตัน และในปี 2565 มีปริมาณการผลิต 1,234 ตันหรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 11.94 ต่อปี ตามลำดับ เนื่องจากปริมาณน้ำมีเพียงพอต่อการเพาะเลี้ยง เกษตรกรจึงเพิ่มอัตราการปล่อยลูกพันธุ์ปลาเพาะเลี้ยง

ตารางที่ 43 ปริมาณการผลิตปลานิลและปลาดุก ปี 2559 - 2563 จังหวัดลพบุรี

ปี	ผลผลิต (ตัน)	
	ปลานิล	ปลาดุก
2561	1,292	659
2562	2,393	1,267
2563	1,366	1,211
2564	1,066	1,116
2565*	1,392	1,234
% (+/-) (ปี 2561- 2565)	-6.38	11.94

หมายเหตุ: * ข้อมูลพยากรณ์ ณ เดือนกุมภาพันธ์ 2565

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2565)

2.5 จังหวัดสระบุรี

1) ลักษณะภูมิประเทศ

ลักษณะภูมิประเทศของจังหวัดสระบุรี แบ่งออกได้เป็น 2 ลักษณะ คือ

1.1) พื้นที่เขาหอย่อม ที่ราบสูง และภูเขา ได้แก่ บริเวณทางเหนือของอำเภอเฉลิมพระเกียรติ แก่งคอย มวกเหล็ก พระพุทธบาท และวังม่วง ซึ่งในเขตพื้นที่ดังกล่าวส่วนมากเป็นพื้นที่ภูเขาที่มีเนินเขาลูกโดด (Monadnock) สลับกับที่ราบสูง มีความสูงอยู่ประมาณ 100-500 เมตรจากระดับน้ำทะเลปานกลาง ในช่วงฤดูแล้งมักประสบกับปัญหาอากาศร้อนและแห้งแล้งที่ค่อนข้างรุนแรง มีเนื้อที่ประมาณร้อยละ 40 ของเนื้อที่จังหวัด

1.2) พื้นที่ราบลุ่ม ได้แก่ บริเวณพื้นที่ส่วนใหญ่ทางด้านทิศตะวันตกของจังหวัด บางส่วนอยู่ตอนกลาง และตอนใต้ โดยพื้นที่ราบลุ่มดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งของที่ราบลุ่มเจ้าพระยา มีอาณาเขตอยู่ในพื้นที่ อำเภอเมือง สระบุรี บางส่วนของอำเภอหนองแค หนองแซง บ้านหมอ เสาไห้ วิหารแดง หนองโดน และดอนพุด มีเนื้อที่ประมาณร้อยละ 60 ของเนื้อที่จังหวัด

2) ปริมาณน้ำฝน และอุณหภูมิ

ปริมาณน้ำฝนของจังหวัดสระบุรีในช่วงระหว่างปี 2560 - 2564 พบว่า ปี 2561 มีปริมาณน้ำฝนมากที่สุดวัดได้ 1,313 มิลลิเมตร จำนวนวันฝนตก 185 วัน และปี 2562 เป็นปีที่มีปริมาณน้ำฝนน้อยที่สุดวัดได้ 769 มิลลิเมตรจำนวนวันฝนตก 176 วัน สำหรับใน ปี 2564 มีปริมาณน้ำฝน 1,242 มิลลิเมตร จำนวนวันฝนตก 178 วัน

ในช่วงระหว่างปี 2560-2564 จังหวัดสระบุรีมีอุณหภูมิเฉลี่ยต่อปี อยู่ในช่วง 28.1 – 29.1 องศาเซลเซียส อุณหภูมิที่ต่ำสุดจะอยู่ในช่วง 19.9 – 20.5 องศาเซลเซียส และอุณหภูมิสูงสุดอยู่ในช่วง 36.5 -38.6 องศาเซลเซียส

ตารางที่ 44 ปริมาณน้ำฝน จำนวนวันฝนตก และอุณหภูมิ ปี 2560 – 2564 จังหวัดสระบุรี

ปี	ปริมาณน้ำฝน (ม.ม.)	จำนวนวันฝนตก (วัน)	อุณหภูมิ (C°)		
			สูงสุด	ต่ำสุด	เฉลี่ย
2560	1,225	169	37.3	20.0	28.4
2561	1,313	185	36.5	19.9	28.1
2562	769	176	38.3	19.9	29.1
2563	1,149	151	38.6	20.5	29.1
2564	1,242	178	38.0	20.3	28.4

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร โดยความร่วมมือจากกรมอุตุนิยมวิทยา

3) ทรัพยากรดิน

จังหวัดสระบุรี มีลักษณะดินที่สามารถจำแนกออกเป็นกลุ่มต่าง ๆ ตามความเหมาะสมและการใช้ประโยชน์ได้เป็น 12 กลุ่ม ดังนี้

3.1) กลุ่มชุดดินที่ 1 และ 2 ลักษณะดินเป็นดินเหนียว มีความเหมาะสมดีสำหรับการทำนา พืชผัก และไม้ผล ในช่วงฤดูฝนอาจเกิดน้ำท่วมขังได้ จึงไม่เหมาะสมสำหรับ พืชที่ไม่ชอบน้ำ

3.2) กลุ่มชุดดินที่ 4 และ 7 มีลักษณะดินเป็นดินร่วนปนดินเหนียว มีความเหมาะสมดีสำหรับการทำนา แต่ถ้าเป็นบริเวณที่ลุ่มต่ำอาจจะประสบปัญหาจากน้ำไหลบ่าท่วมขัง แต่ไม่เหมาะสมสำหรับการปลูกพืชไร่ ไม้ผล หรือพืชผัก เนื่องจากมีน้ำแช่ขังในช่วงฤดูฝน

3.3) กลุ่มชุดดินที่ 10 และ 11 มีลักษณะเป็นดินเหนียวปนทรายแดง ดินในกลุ่มนี้จะมีความอุดมสมบูรณ์ ตามธรรมชาติปานกลาง ปัจจุบันพื้นที่บริเวณนี้ส่วนใหญ่ใช้ทำนา บางพื้นที่มีการยกทรงเพื่อปลูกพืชเศรษฐกิจและไม้ผล

3.4) กลุ่มชุดดินที่ 16 มีลักษณะเป็นดินร่วนปนทรายแดง ดินในกลุ่มนี้จะมีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติปานกลางถึงค่อนข้างต่ำ ปัจจุบันพื้นที่บริเวณนี้ส่วนใหญ่ใช้ทำนา

3.5) กลุ่มชุดดินที่ 28 29 และ 31 มีลักษณะเป็นดินเหนียว ดินในกลุ่มนี้จะมีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติปานกลางถึงสูง ปัจจุบันพื้นที่บริเวณนี้ส่วนใหญ่ใช้ปลูกพืชไร่

3.6) กลุ่มชุดดินที่ 33 มีลักษณะเป็นดินทรายแดง เนื้อดินชั้นบนเป็นดินร่วนปนทรายแดงหรือดินร่วน มีความเหมาะสมดีสำหรับปลูกพืชไร่ พืชผัก ไม้ผล และไม้ยืนต้น

3.7) กลุ่มชุดดินที่ 36 และ 56 ดินกลุ่มนี้มีสภาพพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบ เกิดจากวัสดุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำนํ้า เป็นกลุ่มดินที่เหมาะสมสำหรับพืชผักและไม้ผลไม้ยืนต้น

3.8) กลุ่มชุดดินที่ 38 มีลักษณะดินเป็นดินร่วนปนทราย หรือเป็นชั้นสลับที่มีเนื้อดินเป็นดินร่วน ดินร่วนเหนียวปนทราย ดินทรายปนดินร่วน มีความเหมาะสมดีสำหรับปลูกพืชไร่ พืชผัก ไม้ผล ไม้ยืนต้น

3.9) กลุ่มชุดดินที่ 47 48 54 และ 55 มีเนื้อดินเป็นพวกดินเหนียว มีก้อนปูนหรือเศษหินปะปนอยู่ในเนื้อดินที่กำลังผุพังสลายตัวปะปนอยู่ในเนื้อดินด้วย มีการระบายน้ำดีถึงดีปานกลาง ดินมีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติปานกลาง

3.10) กลุ่มชุดดินที่ 52 มีลักษณะดินเป็นดินตื้นถึงชั้นปูนมาร์ล หรือก้อนปูน ดินแห้งแข็ง ดินเปียกเหนียว ทำให้ไถพรวนยาก ขาดแคลนน้ำ และดินเป็นต่างจัด

3.11) กลุ่มชุดดินที่ 60 มีลักษณะเป็นดินร่วนปนทราย ดินในกลุ่มนี้จะมีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติปานกลาง ปัจจุบันพื้นที่บริเวณนี้ส่วนใหญ่ใช้ปลูกพืชไร่ ไม้ผล และไม้ยืนต้น

3.12) กลุ่มชุดดินที่ 62 เป็นกลุ่มชุดดินที่ประกอบด้วย พื้นที่ภูเขา และเทือกเขา ลักษณะของเนื้อดิน และความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติแตกต่างกันไปแล้วแต่ชนิดของหินต้นกำเนิดในบริเวณนั้น มักมีเศษหิน ก้อนดิน หรือหินพื้นโผล่ กระจายกระจายทั่วไป ส่วนใหญ่ยังปกคลุมด้วยป่าไม้ประเภทต่าง ๆ หลายแห่ง กลุ่มชุดดินนี้ ไม่ควรนำมาใช้ประโยชน์ทางการเกษตร เนื่องจากมีปัญหาหลายประการที่มีผลกระทบต่อระบบนิเวศ ควรสงวนไว้เป็นป่าตามธรรมชาติเพื่อรักษาแหล่งต้นน้ำลำธาร

4) แหล่งน้ำ/ระบบชลประทาน

4.1) แหล่งน้ำธรรมชาติ

- แม่น้ำป่าสัก เป็นแม่น้ำสำคัญที่สุดของจังหวัด มีความยาวที่ไหลผ่านจังหวัดสระบุรี ประมาณ 105 กิโลเมตร โดยไหลลงใต้ผ่านจังหวัดเพชรบูรณ์ เข้าเขตอำเภอชัยบาดาล จังหวัดลพบุรี ผ่านเลยไปเข้าอำเภอมวกเหล็ก แก่งคอย เมือง เสาไห้ จังหวัดสระบุรี

- ห้วย (คลอง) มวกเหล็ก มีต้นกำเนิดอยู่บริเวณเทือกเขาอินทนิ อำเภอกำแพงคอย ไหลไปทางเหนือเป็นแนวแบ่งเขตจังหวัดนครราชสีมา กับจังหวัดสระบุรี ผ่านอำเภอมวกเหล็ก วังม่วง และไหลลงสู่แม่น้ำป่าสัก

- ห้วยท่ามะปราง มีต้นกำเนิดจากบริเวณเขาโกรกสีดา อยู่ในท้องที่อำเภอกำแพงคอย ไหลขึ้นไปทางทิศตะวันตกไปบรรจบกับห้วยแห่ง ที่เกิดจากเทือกเขาเดียวกันที่บ้านท่ามะปราง และไหลเลยไปบรรจบห้วย (คลอง) ตะเคียน จากนั้นไหลผ่านตำบลปากเพรียว อำเภอเมืองสระบุรี แล้วไหลลงสู่แม่น้ำป่าสัก

- ห้วยใหญ่ มีต้นกำเนิดอยู่ที่เขาคลองใหญ่และเขาอินทนิ ในท้องที่อำเภอกำแพงคอย ไหลลงมาทางทิศใต้ ผ่านตำบลชะอม เข้าเขตอำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก

4.2) พื้นที่ชลประทานและระบบชลประทาน

จังหวัดสระบุรี มีเนื้อที่ทั้งหมด 2.23 ล้านไร่ โดยมีเนื้อที่ชลประทาน 422,353 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 18.89 ของพื้นที่ จังหวัด ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของโครงการชลประทานสระบุรี และโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษา จำนวน 6 โครงการ รายละเอียดตามตารางที่ 45

ตารางที่ 45 โครงการชลประทานจังหวัดสระบุรี

ชื่อโครงการ	พื้นที่ชลประทาน (ไร่)
โครงการชลประทานสระบุรี	17,400
ป่าสักใต้	76,750
โคกกระเทียม	53,861
เริงราง	84,371
คลองเพรียว-เสาไห้	122,620

เขื่อนป่าสักชลสิทธิ์

67,351

ที่มา: โครงการชลประทานสระบุรี

5) การใช้ประโยชน์ที่ดิน

ปี 2563 จังหวัดสระบุรี มีเนื้อที่ทั้งหมด 2,235,304 ไร่ เป็นเนื้อที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตร จำนวน 1,168,383 ไร่ โดยเป็น นาข้าว จำนวน 424,899 ไร่ พืชไร่ จำนวน 553,108 ไร่ สวนไม้ผล ไม้ยืนต้น จำนวน 21,745 ไร่ สวนผัก ไม้ดอกไม้ประดับ จำนวน 8,650 ไร่ และเนื้อที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตรอื่น ๆ จำนวน 159,981 ไร่ รายละเอียดตามตารางที่ 46

ตารางที่ 46 เนื้อที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตรจังหวัดสระบุรี

ปี	เนื้อที่ทั้งหมด	เนื้อที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตร (ไร่)				เนื้อที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตรอื่น ๆ
		นาข้าว	พืชไร่	สวนไม้ผล ไม้ยืนต้น	สวนผัก/ ไม้ดอกไม้ประดับ	
2559	1,186,270	424,749	553,437	21,821	8,714	177,550
2560	1,186,288	425,162	533,130	21,838	8,688	177,470
2561	1,185,798	424,938	552,803	21,822	8,687	177,548
2562	1,186,070	424,878	553,166	21,856	8,693	177,477
2563	1,168,383	424,899	553,108	21,745	8,650	159,981

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2564)

6) สถานการณ์สินค้าเกษตรที่สำคัญ

6.1) ข้าวนาปี

ปี 2560/61 - 2564/65 สถานการณ์การผลิตข้าวนาปี มีแนวโน้มลดลงจากปี 2560/61 ที่มีเนื้อที่เพาะปลูก 324,051 ไร่ ผลผลิต 206,325 ตัน และผลผลิตต่อไร่ 640 กิโลกรัม เหลือเนื้อที่เพาะปลูก 322,600 ไร่ ผลผลิต 191,206 ตัน และผลผลิตต่อไร่ 613 กิโลกรัม ในปี 2564/65 หรือลดลงร้อยละ 0.25 2.06 และ 1.28 ต่อปี เนื่องจากพื้นที่เพาะปลูกข้าวในแหล่งผลิตที่สำคัญของจังหวัดลดลง

ตารางที่ 47 เนื้อที่เพาะปลูก เนื้อที่เก็บเกี่ยว ผลผลิต และผลผลิตต่อไร่ ข้าวนาปี ปีเพาะปลูก 2560/61 – 2564/65 จังหวัดสระบุรี ณ ระดับความชื้น 15%

ปีเพาะปลูก	เนื้อที่เพาะปลูก (ไร่)	เนื้อที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (กก.)
2560/61	324,051	322,306	206,325	640
2561/62	326,159	324,410	208,506	643
2562/63	325,984	321,297	194,122	604
2563/64	321,005	319,963	197,102	616
2564/65*	322,600	311,926	191,206	613
% (+/-) (ปี 2560/61-2564/65)	-0.25	-0.79	-2.06	-1.28

หมายเหตุ: * ข้อมูลพยากรณ์ ณ เดือนกุมภาพันธ์ 2565

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2565)

6.2) ข้าวนาปรัง

ปี 2561 – 2565 สถานการณ์การผลิตข้าวนาปรัง มีแนวโน้มลดลงจากปี 2561 ที่มีเนื้อที่เพาะปลูก 218,724 ไร่ ผลผลิต 143,488 ตัน และผลผลิตต่อไร่ 657 กิโลกรัม และเนื้อที่เพาะปลูก 196,640 ไร่ ผลผลิต 120,253 ตัน และผลผลิตต่อไร่ 614 กิโลกรัม ในปี 2565 หรือลดลงร้อยละ 14.56 16.49 และ 2.06 ต่อปี เนื่องจากปริมาณน้ำไม่เพียงพอต่อการเพาะปลูก

ตารางที่ 48 เนื้อที่เพาะปลูก เนื้อที่เก็บเกี่ยว ผลผลิต และผลผลิตต่อไร่ ข้าวนาปรัง ปีเพาะปลูก 2561 – 2565 จังหวัดสระบุรี ณ ระดับความชื้น 15%

ปีเพาะปลูก	เนื้อที่เพาะปลูก (ไร่)	เนื้อที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (กก.)
2561	218,724	218,401	143,488	657
2562	196,498	195,715	128,755	658
2563	37,886	30,475	17,608	578
2564	50,418	49,425	30,247	612
2565*	196,640	195,864	120,253	614
% (+/-) (ปี 2561-2565)	-14.56	-14.73	-16.49	-2.06

หมายเหตุ: * ข้อมูลพยากรณ์เบื้องต้น ณ เดือนพฤษภาคม 2565

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2565)

6.3) ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

ปี 2558/59 – 2563/64 สถานการณ์การผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มีแนวโน้มลดลง จากปี 2561/62 ที่มีเนื้อที่ปลูก 183,205 ไร่ ผลผลิต 145,407 ตัน ผลผลิตต่อไร่ 794 กิโลกรัม ลดลงเป็นเนื้อที่ปลูก 166,437 ไร่ ผลผลิต 124,385 ตัน ผลผลิตต่อไร่ 764 กิโลกรัม ในปี 2565/66 หรือลดลงร้อยละ 3.61 4.06 และ 0.38 ต่อปี เนื่องจากได้รับผลกระทบจากภัยแล้ง

ตารางที่ 49 เนื้อที่เพาะปลูก เนื้อที่เก็บเกี่ยว ผลผลิต และผลผลิตต่อไร่ ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ปีเพาะปลูก 2561/62 – 2565/66 จังหวัดสระบุรี ณ ระดับความชื้น 15%

ปีเพาะปลูก	เนื้อที่เพาะปลูก (ไร่)	เนื้อที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (กก.)
2561/62	183,205	183,156	145,407	794
2562/63	193,026	175,781	128,334	730
2563/64	171,754	170,087	126,666	745
2564/65	161,958	152,708	115,867	759
2565/66*	166,437	162,873	124,385	764
% (+/-) (ปี 2561/62-2565/66)	-3.61	-3.68	-4.06	-0.38

หมายเหตุ: * ข้อมูลพยากรณ์ ณ เดือนกุมภาพันธ์ 2565

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2565)

6.4) มันสำปะหลังโรงงาน

ปี 2560 – 2564 สถานการณ์การผลิตมันสำปะหลังโรงงาน มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากปี 2560 ที่มีเนื้อที่เก็บเกี่ยว 46,402 ไร่ ผลผลิต 139,998 ตัน เป็นเนื้อที่เก็บเกี่ยว 53,730 ไร่ ผลผลิต 159,981 ตัน ในปี 2564 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.64 และ 1.57 ต่อปี ส่วนผลผลิตต่อไร่ มีแนวโน้มลดลง โดยปี 2560 มีผลผลิตต่อไร่ 3,085 กิโลกรัม เหลือผลผลิตต่อไร่ 3,063 กิโลกรัม ในปี 2564 หรือ ลดลงร้อยละ 0.88 ต่อปี เนื่องจากการเจริญเติบโตของมันสำปะหลังไม่สมบูรณ์ โตไม่เต็มที่ และไม่ได้ให้น้ำหนัก

ตารางที่ 50 เนื้อที่เพาะปลูก เนื้อที่เก็บเกี่ยว ผลผลิต และผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ มันสำปะหลังโรงงาน
ปี 2560 – 2564 จังหวัดชัยนาท

ปีเพาะปลูก	เนื้อที่เพาะปลูก (ไร่)	เนื้อที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (กก.)
2560	46,402	45,378	139,998	3,085
2561	42,236	41,587	134,274	3,229
2562	38,091	37,596	117,148	3,116
2563	40,873	40,062	120,123	2,998
2564	53,730	52,238	159,981	3,063
% (+/-) (ปี 2560- 2564)	2.64	2.47	1.57	-0.88

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2565)

6.5) โคน้ำ

ปี 2560 – 2564 สถานการณ์การผลิตโคน้ำมีแนวโน้มลดลงจากปี 2560 ที่มี ปริมาณการผลิต 5,998 ตัน เป็นปริมาณการผลิต 4,950 ตัน ในปี 2564 หรือลดลงร้อยละ 7.17 ต่อปี เนื่องจากเกษตรกรบางรายยังมีการดูแลฝักระวังโรคระบาดที่อาจเกิดขึ้น

ตารางที่ 51 จำนวนโคเนื้อ ปริมาณการผลิต รายจังหวัด ปี 2560- 2564 จังหวัดสระบุรี

ปี	จำนวนโคเนื้อ ณ วันที่ 1 มกราคม (ตัว)	ปริมาณการผลิต (ตัว)
2560	31,594	5,998
2561	32,368	7,325
2562*	24,115	4,928
2563*	25,697	5,113
2564*	30,292	4,950
% (+/-) (ปี 2560- 2564)	-3.10	-7.17

หมายเหตุ: * ข้อมูลจากกรมปศุสัตว์

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2564)

6.6) ไก่เนื้อ

ปี 2560 - 2564 สถานการณ์การผลิตไก่เนื้อ มีแนวโน้มลดลงจากปี 2560 ที่มีปริมาณการผลิต 134,817,361 ตัว เป็นปริมาณการผลิต 101,719,882 ตัวในปี 2564 หรือลดลงร้อยละ 6.99 ต่อปี เนื่องจากเกษตรกรบางรายลดปริมาณการเลี้ยง

ตารางที่ 52 จำนวนไก่เนื้อ ปริมาณการผลิต รายจังหวัด ปี 2559 - 2563 จังหวัดสระบุรี

ปี	จำนวนไก่เนื้อ ณ วันที่ 1 มกราคม (ตัว)	ปริมาณการผลิต (ตัว)
2560	23,001,549	134,817,361
2561	21,925,997	130,940,569
2562*	22,947,106	127,995,392
2563*	18,720,053	111,492,443
2564*	18,342,632	101,719,882
% (+/-) (ปี 2560-2564)	-5.92	-6.99

หมายเหตุ: * ข้อมูลจากกรมปศุสัตว์

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2564)

6.7) สุกร

ปี 2559 - 2563 สถานการณ์การผลิตสุกร มีแนวโน้มลดลงจากปี 2560 ที่มีปริมาณการผลิต 309,990 ตัว เป็นปริมาณการผลิต 247,636 ตัว ในปี 2564 หรือลดลงร้อยละ 4.53 ต่อปี เนื่องจากเกษตรกรเฝ้าระวังโรคระบาด จึงลดปริมาณการเลี้ยง

ตารางที่ 53 จำนวนสุกร ปริมาณการผลิต รายจังหวัด ปี 2559 – 2563 จังหวัดชัยนาท

ปี	จำนวนสุกร ณ วันที่ 1 มกราคม (ตัว)	ปริมาณการผลิต (ตัว)
2560	159,521	309,990
2561	182,141	308,905
2562*	167,870	363,448
2563*	170,629	304,532
2564*	167,669	247,636
% (+/-) (ปี 2559-2563)	0.34	-4.53

หมายเหตุ: * ข้อมูลจากกรมปศุสัตว์

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2564)

6.8) ปลาไนล์ และปลาดุก

ปี 2561-2565 สถานการณ์การผลิตปลาไนล์ มีแนวโน้มลดลง จากปี 2561 ที่มีปริมาณการผลิต 1,211 ตัน และในปี 2565 มีปริมาณการผลิต 1,161 ตัน หรือลดลงร้อยละ 1.89 ต่อปี เนื่องจาก เกษตรกรรชะลอ การเลี้ยง ลดรอบการเลี้ยงปลาไนล์ แต่สถานการณ์การผลิตปลาดุกมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น จากปี 2561 ที่มีปริมาณการ ผลิต 3,801 ตัน และในปี 2565 มีปริมาณการผลิต 4,961 ตัน หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 4.42 ต่อปี ตามลำดับ เนื่องจาก มีปริมาณน้ำที่เพียงพอสำหรับการเลี้ยง และความต้องการบริโภคยังมีอย่างต่อเนื่อง ทำให้เกษตรกรเพิ่มปริมาณการ เลี้ยง

ตารางที่ 54 ปริมาณการผลิตปลาไนล์ และปลาดุก ปี 2559 – 2563 จังหวัดสระบุรี

ปี	ผลผลิต (ตัน)	
	ปลาไนล์	ปลาดุก
2561	1,211	3,801
2562	1,172	5,040
2563	1,134	4,577
2564	1,054	4,560
2565*	1,161	4,961
% (+/-) (ปี 2561-2565)	-1.89	4.42

หมายเหตุ: * ข้อมูลพยากรณ์ ณ เดือนกุมภาพันธ์ 2565

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2565)

2.6 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

1) ลักษณะภูมิประเทศ

จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ตั้งอยู่บริเวณที่ราบลุ่มภาคกลางตอนล่างของประเทศ เป็นที่ราบลุ่มน้ำท่วมถึง พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นทุ่งนา ไม่มีภูเขา ไม่มีป่าไม้

2) ปริมาณน้ำฝน และอุณหภูมิ

จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีปริมาณน้ำฝนในช่วงระหว่างปี 2560-2564 พบว่า ปี 2560 มีปริมาณน้ำฝนมากที่สุดวัดได้ 1,370 มิลลิเมตร จำนวนวันฝนตก 119 วัน และปี 2562 เป็นปีที่มีปริมาณน้ำฝน น้อยที่สุดวัดได้ 576 มิลลิเมตร จำนวนวันฝนตก 79 วัน สำหรับปี 2564 มีปริมาณน้ำฝน 1,068 มิลลิเมตร จำนวนวันฝนตก 100 วัน

ในช่วงระหว่างปี 2560-2564 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีอุณหภูมิเฉลี่ยต่อปี อยู่ในช่วง 28.3-29.0 องศาเซลเซียส อุณหภูมิต่ำสุดจะอยู่ในช่วง 19.8-21.3 องศาเซลเซียส และอุณหภูมิสูงสุดอยู่ในช่วง 36.2-37.8 องศาเซลเซียส

ตารางที่ 55 ปริมาณน้ำฝน จำนวนวันฝนตก และอุณหภูมิ ปี 2560 – 2564 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ปี	ปริมาณน้ำฝน (ม.ม.)	จำนวนวันฝนตก (วัน)	อุณหภูมิ (C°)		
			สูงสุด	ต่ำสุด	เฉลี่ย
2560	1,370	119	36.7	20.5	28.4
2561	1,113	117	36.2	19.8	28.3
2562	576	79	37.2	21.3	29.0
2563	1,106	105	37.8	20.9	29.0
2564	1,068	100	37.3	20.7	28.4

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร โดยความร่วมมือจากกรมอุตุนิยมวิทยา

3) ทรัพยากรดิน

จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีลักษณะดินส่วนใหญ่เหมาะสมกับการทำเกษตรกรรม สามารถจำแนกออกเป็นกลุ่มต่างๆ ตามความเหมาะสมและการใช้ประโยชน์ได้เป็น 6 กลุ่มใหญ่ๆ ดังนี้

3.1) กลุ่มชุดดินที่ 2 มีเนื้อที่ประมาณ ร้อยละ 41.75 ของพื้นที่ทั้งจังหวัด ลักษณะดินเป็น ดินเหนียว มีความเหมาะสมสำหรับการทำนา พืชผัก และไม้ผล ในช่วงฤดูฝนอาจเกิดน้ำท่วมขังได้ จึงไม่เหมาะสมสำหรับ พืชที่ไม่ชอบน้ำ

3.2) กลุ่มชุดดินที่ 4 มีเนื้อที่ประมาณ ร้อยละ 9.29 ของพื้นที่ทั้งจังหวัด มีลักษณะดินเป็นดินร่วนปนดินเหนียว มีความเหมาะสมสำหรับการทำนา แต่ถ้าเป็นบริเวณที่ลุ่มต่ำอาจจะประสบปัญหาจากน้ำไหลบ่าท่วมซึ่งแต่ไม่เหมาะสมสำหรับการปลูกพืชไร่ ไม้ผล หรือพืชผัก เนื่องจากมีน้ำแช่ขังในช่วงฤดูฝน

3.3) กลุ่มชุดดินที่ 11 มีเนื้อที่ประมาณ ร้อยละ 35.91 ของพื้นที่ทั้งจังหวัด มีลักษณะเป็นดินเหนียวปนทรายแดง ดินในกลุ่มนี้จะมีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติปานกลาง

3.4) กลุ่มชุดดินที่ 13 มีเนื้อที่ประมาณ ร้อยละ 2.15 ของพื้นที่ทั้งจังหวัด มีลักษณะดินเป็นกลุ่มดินเลนเค็มชายทะเลที่มีศักยภาพก่อให้เกิดเป็นดินกรดกำมะถัน ซึ่งเป็นอันตรายต่อพืช ไม่เหมาะสมต่อการเกษตรทุกประเภท

3.5) กลุ่มชุดดินที่ 16 มีเนื้อที่ประมาณ ร้อยละ 3.34 ของพื้นที่ทั้งจังหวัด มีลักษณะเป็นดินร่วนปนทรายแดง ดินในกลุ่มนี้จะมีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติปานกลางถึงค่อนข้างต่ำ ปัจจุบันพื้นที่บริเวณนี้ส่วนใหญ่ใช้ทำนา

3.6) กลุ่มชุดดินที่ 38 มีเนื้อที่ประมาณ ร้อยละ 7.56 ของพื้นที่ทั้งจังหวัด มีลักษณะดินเป็นดินร่วนปนทราย หรือเป็นชั้นสลับที่มีเนื้อดินเป็นดินร่วน ดินร่วนเหนียวปนทราย ดินทรายปนดินร่วน มีความเหมาะสมสำหรับปลูกพืชไร่ พืชผัก ไม้ผล และ ไม้ยืนต้น

4) แหล่งน้ำ/ระบบชลประทาน

4.1) แหล่งน้ำธรรมชาติ

- แม่น้ำเจ้าพระยา ไหลเข้าเขตจังหวัดพระนครศรีอยุธยาทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือผ่านอำเภอบางบาล พระนครศรีอยุธยา บางปะอิน และบางไทร ความยาวที่ไหลผ่านประมาณ 55 กิโลเมตร

- แม่น้ำป่าสัก ไหลเข้าเขตจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่อำเภอบางบาล นครหลวง แล้วไหลไปรวมกับแม่น้ำเจ้าพระยาที่หน้าวัดพนัญเชิงวรวิหาร อำเภพระนครศรีอยุธยา ความยาวที่ไหลผ่านประมาณ 52 กิโลเมตร

- แม่น้ำลพบุรี ไหลเข้าเขตจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่อำเภอบ้านแพรก มหาราช บางปะหัน และพระนครศรีอยุธยา แล้วไหลไปบรรจบกับแม่น้ำป่าสักที่หน้าวัดตองปุ ในเขตอำเภพระนครศรีอยุธยา ความยาวที่ไหลผ่าน ประมาณ 62.5 กิโลเมตร

- แม่น้ำน้อย ไหลเข้าเขตจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่อำเภอดักไถ่ เสนา และบางไทร ไปบรรจบกับแม่น้ำเจ้าพระยาที่อำเภอบางไทร ความยาวที่ไหลผ่านประมาณ 30 กิโลเมตร

4.2) พื้นที่ชลประทานและระบบชลประทาน

จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ไม่มีแหล่งน้ำต้นทุน ต้องอาศัยแหล่งน้ำจากเขื่อนภูมิพล และเขื่อนสิริกิติ์ เนื่องจากพื้นที่ชลประทานมีเพียง 1,421,615 ไร่ แต่พื้นที่ส่งน้ำ มีถึง 1,472,723 ไร่ มีโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษา จำนวน 13 โครงการ รายละเอียดตามตารางที่ 56

ตารางที่ 56 โครงการชลประทานจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ชื่อโครงการ	พื้นที่ชลประทาน (ไร่)
โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษานครหลวง	301,846
โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาโคกกะเทียม	47,682
โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาเรียงราง	102,550
โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาป่าสักใต้	174,302
โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาคลองเพียว-เสาไห้	10,808
โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาบางบาล	160,000
โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษามหาราช	115,298
โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษารังสิตเหนือ	24,495
โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาเจ้าเจ็ด – บางยี่หน	280,650
โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาพระยาบรรลือ	53,630
โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาชั้นสูตร	17,200
โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาผักไห่	160,000
โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาบางมณี	23,612

ที่มา: โครงการชลประทานพระนครศรีอยุธยา

5) การใช้ประโยชน์ที่ดิน

ปี 2563 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีเนื้อที่ทั้งหมด 1,597,900 ไร่ เป็นเนื้อที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตร จำนวน 1,169,008 ไร่ โดยเป็น เนื้อที่นาข้าว จำนวน 1,065,318 ไร่ สวนไม้ผลไม้ยืนต้น จำนวน 8,332 ไร่ สวนผัก ไม้ดอกไม้ประดับ จำนวน 9,619 ไร่ และเนื้อที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตรอื่น ๆ จำนวน 85,739 ไร่ รายละเอียดตามตารางที่ 57

ตารางที่ 57 เนื้อที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตรจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ปี	เนื้อที่ทั้งหมด	เนื้อที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตร (ไร่)				เนื้อที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตรอื่น ๆ
		นาข้าว	พืชไร่	สวนไม้ผล ไม้ยืนต้น	สวนผัก/ ไม้ดอกไม้ประดับ	
2559	1,178,345	1,065,315	0	8,371	9,711	94,948
2560	1,178,698	1,065,376	0	8,385	9,720	95,217
2561	1,178,475	1,065,197	0	8,387	9,713	95,178
2562	1,178,616	1,065,357	0	8,411	9,710	95,138
2563	1,169,008	1,065,318	0	8,332	9,619	85,739

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2564)

6) สถานการณ์สินค้าเกษตรที่สำคัญ

6.1) ข้าวนาปี

ปี 2560/61 – 2564/65 สถานการณ์การผลิตข้าวนาปี เนื้อที่เพาะปลูกมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น จากปี 2560/61 ที่มีเนื้อที่เพาะปลูก 756,260 ไร่ ผลผลิต 492,522 ตัน ผลผลิตต่อไร่ 654 กิโลกรัม เป็นเนื้อที่เพาะปลูก 788,710 ไร่ ผลผลิต 521,840 ตัน ผลผลิตต่อไร่ 664 กิโลกรัม ในปี 2564/65 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.67 0.98 และ 0.98 ต่อปี เนื่องจากข้าวนาปีเกษตรกรจะเพาะปลูกในช่วงเดือนพฤษภาคม – ตุลาคม ซึ่งเป็นช่วงฤดูฝนทำให้ปริมาณน้ำเพียงพอต่อการเพาะปลูกข้าว

ตารางที่ 58 เนื้อที่เพาะปลูก เนื้อที่เก็บเกี่ยว ผลผลิต และผลผลิตต่อไร่ ข้าวนาปี ปีเพาะปลูก 2560/61 – 2564/65 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ณ ระดับความชื้น 15%

ปีเพาะปลูก	เนื้อที่เพาะปลูก (ไร่)	เนื้อที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (กก.)
2560/61	756,260	753,210	492,522	654
2561/62	788,275	786,033	518,775	660
2562/63	810,747	806,785	536,781	665
2563/64	774,876	772,589	509,391	659
2564/65*	788,710	786,390	521,840	664
% (+/-)	0.67	0.69	0.98	0.98

(ปี 2560/61-2564/65)

หมายเหตุ: * ข้อมูลพยากรณ์ ณ เดือนกุมภาพันธ์ 2565

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2565)

6.2) ข้าวนาปรัง

ปี 2561 สถานการณ์การผลิตข้าวนาปรัง เนื้อที่เพาะปลูกมีแนวโน้มลดลง จากปี 2561 ที่มีเนื้อที่เพาะปลูก 723,939 ไร่ ผลผลิต 513,950 ตัน เหลือเนื้อที่เพาะปลูก 635,580 ไร่ ผลผลิต 453,131 ตัน ในปี 2565 หรือลดลงร้อยละ 5.41 และ 5.28 ต่อปี เนื่องจากปริมาณน้ำไม่เพียงพอต่อการเพาะปลูก

ตารางที่ 59 เนื้อที่เพาะปลูก เนื้อที่เก็บเกี่ยว ผลผลิต และผลผลิตต่อไร่ ข้าวนาปรัง ปีเพาะปลูก 2560/61 – 2564/65 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ณ ระดับความชื้น 15%

ปีเพาะปลูก	เนื้อที่เพาะปลูก (ไร่)	เนื้อที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (กก.)
2561	723,939	722,941	513,950	711
2562	717,402	716,664	504,311	704
2563	485,835	484,912	331,885	684
2564	533,744	532,981	377,129	708
2565*	635,580	634,745	453,131	714
% (+/-)	-5.41	-5.41	-5.28	0.14
(ปี 2561-2565)				

หมายเหตุ: * ข้อมูลพยากรณ์เบื้องต้น ณ เดือนพฤษภาคม 2565

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2565)

6.3) โคน้ำ

ปี 2560 – 2564 สถานการณ์การผลิตโคน้ำมีแนวโน้มลดลงจากปี 2560 ที่มี ปริมาณการผลิต 5,929 ตัว เป็น ปริมาณการผลิต 1,605 ตัว ในปี 2564 หรือลดลงร้อยละ 31.93 ต่อปี เนื่องจากเกษตรกรบางรายลดการเลี้ยงลง และยังมีการดูแลเฝ้าระวังโรคระบาดที่อาจเกิดขึ้น

ตารางที่ 60 จำนวนโคเนื้อ ปริมาณการผลิต รายจังหวัด ปี 2560 – 2564 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ปี	จำนวนโคเนื้อ ณ วันที่ 1 มกราคม (ตัว)	ปริมาณการผลิต (ตัว)
2560	30,118	5,929
2561	28,871	6,743
2562*	11,229	2,295
2563*	10,013	1,964
2564*	10,330	1,605
% (+/-) (ปี 2560- 2564)	-27.38	-31.93

หมายเหตุ: * ข้อมูลจากกรมปศุสัตว์

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2564)

6.4) ไก่เนื้อ

ปี 2560 – 2564 สถานการณ์การผลิตไก่เนื้อ มีแนวโน้มลดลงจากปี 2560 ที่มีปริมาณการผลิต 15,992,293 ตัว เหลือ ปริมาณการผลิต 15,894,599 ตัว ในปี 2564 หรือลดลงร้อยละ 0.28 ต่อปี เนื่องจากต้นทุนการเลี้ยงสูงขึ้น ทำให้เกษตรกรชะลอการเลี้ยงลง

ตารางที่ 61 จำนวนไก่เนื้อ ปริมาณการผลิต รายจังหวัด ปี 2560 – 2564 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ปี	จำนวนไก่เนื้อ ณ วันที่ 1 มกราคม (ตัว)	ปริมาณการผลิต (ตัว)
2560	3,241,300	15,992,293
2561	3,265,286	15,330,212
2562*	2,568,317	15,228,023
2563*	2,593,959	15,091,822
2564*	2,736,921	15,894,599
% (+/-) (ปี 2560- 2564)	-5.53	-0.28

หมายเหตุ: * ข้อมูลจากกรมปศุสัตว์

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2564)

6.5) สุกร

ปี 2560 - 2564 สถานการณ์การผลิตสุกร มีแนวโน้มลดลงจากปี 2560 ที่มีปริมาณการผลิต 161,967 ตัว เหลือ ปริมาณการผลิต 3,684 ตัว ในปี 2564 หรือลดลงขั้นร้อยละ 66.42 ต่อปี เนื่องจากเกษตรกรชะลอการเลี้ยงสุกร เพราะต้นทุนค่าอาหารปรับตัวสูงขึ้น และความกังวลเกี่ยวกับสถานการณ์การระบาดของโรคอหิวาห์แอฟริกาในสุกร (ASF)

ตารางที่ 62 จำนวนสุกร ปริมาณการผลิต รายจังหวัด ปี 2560 - 2564 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ปี	จำนวนสุกร ณ วันที่ 1 มกราคม (ตัว)	ปริมาณการผลิต (ตัว)
2560	38,719	161,967
2561	40,411	156,298
2562*	4,793	9,565
2563*	2,972	5,515
2564*	2,537	3,684
% (+/-) (ปี 2560- 2564)	-55.34	-66.42

หมายเหตุ: * ข้อมูลจากกรมปศุสัตว์

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2564)

6.6) ปลานิล และปลาดุก

ปี 2561-2565 สถานการณ์การผลิตปลานิล มีแนวโน้มลดลง จากปี 2561 ที่มีปริมาณการผลิต 6,643 ตัน และในปี 2565 มีปริมาณการผลิต 6,343 ตัน หรือลดลงร้อยละ 1.05 ต่อปี เนื่องจาก เกษตรกรชะลอการเลี้ยง ลดรอบการเลี้ยงปลานิล แต่สถานการณ์การผลิตปลาดุกมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น จากปี 2561 ที่มีปริมาณการผลิต 1,297 ตัน และในปี 2565 มีปริมาณการผลิต 1,777 ตัน หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 6.32 ต่อปี ตามลำดับ เนื่องจากปริมาณน้ำเพียงพอต่อการเพาะเลี้ยง เกษตรกรจึงปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำในอัตราที่เพิ่มขึ้น

ตารางที่ 63 ปริมาณการผลิตปลานิล และปลาดุก ปี 2559 - 2563 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ปี	ผลผลิต (ตัน)	
	ปลานิล	ปลาดุก
2561	6,643	1,297
2562	6,335	1,766
2563	6,205	1,726
2564	6,254	1,737
2565*	6,343	1,777
% (+/-) (ปี 2561- 2565)	-1.05	6.32

หมายเหตุ: * ข้อมูลพยากรณ์ ณ เดือนกุมภาพันธ์ 2565

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2565)

3. ข้อมูลด้านภาวะเศรษฐกิจ

ในปี 2562 ผลผลิตทั้งหมดรวมของกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน ณ ราคาประจำปี เท่ากับ 861,896 ล้านบาท โดยจังหวัดพระนครศรีอยุธยามีผลผลิตทั้งหมดรวมจังหวัดสูงสุด เท่ากับ 399,621 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 46.37 ของผลผลิตทั้งหมดรวมกลุ่มจังหวัด ประกอบด้วยภาคเกษตรมีมูลค่า 11,387 ล้านบาท และนอกภาคเกษตรมีมูลค่า 388,234 ล้านบาท รองลงมาคือจังหวัดสระบุรี เท่ากับ 255,627 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 29.66 ของผลผลิตทั้งหมดรวมกลุ่มจังหวัด ประกอบด้วยภาคเกษตร มีมูลค่า 13,368 ล้านบาท และนอกภาคเกษตร มีมูลค่า 242,259 ล้านบาท จังหวัดลพบุรี เท่ากับ 110,824 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 12.86 ของผลผลิตทั้งหมดรวมกลุ่มจังหวัด ประกอบด้วยภาคเกษตร มีมูลค่า 19,394 ล้านบาท และนอกภาคเกษตร มีมูลค่า 91,429 ล้านบาท จังหวัดชัยนาท เท่ากับ 36,325 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 4.21 ของผลผลิตทั้งหมดรวมกลุ่มจังหวัด ประกอบด้วยภาคเกษตร มีมูลค่า 9,884 ล้านบาท และนอกภาคเกษตร มีมูลค่า 26,441 ล้านบาท จังหวัดอ่างทอง เท่ากับ 31,430 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 3.65 ของผลผลิตทั้งหมดรวมกลุ่มจังหวัด ประกอบด้วยภาคเกษตร มีมูลค่า 5,729 ล้านบาท และนอกภาคเกษตร มีมูลค่า 25,701 ล้านบาท และจังหวัดสิงห์บุรี เท่ากับ 28,069 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 3.26 ของผลผลิตทั้งหมดรวมกลุ่มจังหวัด ประกอบด้วยภาคเกษตร มีมูลค่า 4,063 ล้านบาท และนอกภาคเกษตร มีมูลค่า 24,006 ล้านบาท ตามลำดับ

ตารางที่ 64 ผลผลิตทั้งหมดรวมแยกรายจังหวัด ณ ราคาประจำปี ปี 2562

หน่วย: ล้านบาท

จังหวัด	ผลผลิตทั้งหมดรวม)GPP)	ภาคเกษตร	นอกภาคเกษตร
ชัยนาท	36,325	9,884	26,441
สิงห์บุรี	28,069	4,063	24,006
อ่างทอง	31,430	5,729	25,701
ลพบุรี	110,824	19,394	91,429
สระบุรี	255,627	13,368	242,259
พระนครศรีอยุธยา	399,621	11,387	388,234
รวม	861,896	63,825	798,070

ที่มา: สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

โครงสร้างหลักทางเศรษฐกิจของกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน ขับเคลื่อนโดยภาคอุตสาหกรรม ปี 2562 มีสัดส่วนผลิตภัณฑ์มวลรวมกลุ่มจังหวัดภาคอุตสาหกรรม ต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมกลุ่มจังหวัดร้อยละ 57.70 อุตสาหกรรมสำคัญที่มีสัดส่วนมูลค่าการลงทุนสูง ได้แก่ อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ อุตสาหกรรมโลหะ อุตสาหกรรมอาหาร เป็นต้น ส่วนภาคบริการ มีสัดส่วนผลิตภัณฑ์มวลรวมกลุ่มจังหวัดภาคบริการ ต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมกลุ่มจังหวัด ร้อยละ 34.89 และภาคเกษตรมีสัดส่วนผลิตภัณฑ์มวลรวมกลุ่มจังหวัดภาคเกษตรต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมกลุ่มจังหวัด ร้อยละ 7.41 ตามลำดับ

ตารางที่ 65 โครงสร้างผลิตภัณฑ์มวลรวมของกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน ณ ราคาประจำปี

สาขาการผลิต	หน่วย : ล้านบาท		
	2560	2561	2562
ภาคเกษตร	57,466	64,559	63,825
ภาคอุตสาหกรรม	506,140	507,732	497,355
เหมืองแร่ เหมืองหิน	21,322	19,907	21,481
การผลิต	439,177	440,529	415,864
อื่นๆ	45,640	47,296	60,010
ภาคบริการ	275,246	290,948	300,719
การขายส่งและการขายปลีก	90,833	97,314	99,945
การขนส่งและสถานที่เก็บสินค้า	32,821	33,588	35,787
ที่พักแรมและบริการร้านอาหาร	4,382	4,964	5,445
อื่น ๆ	134,275	141,021	145,669
ผลิตภัณฑ์มวลรวม	838,852	863,239	861,896

ที่มา : สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2564)

4. ภาวะเศรษฐกิจสังคมและครัวเรือนเกษตร

4.1 จังหวัดชัยนาท

ครัวเรือนเกษตรมีรายได้เงินสดเกษตร จำนวน 384,796 บาทต่อครัวเรือน โดยเป็นรายได้ทางพืช 260,923 บาทต่อครัวเรือน ทางสัตว์ 121,267 บาทต่อครัวเรือน และทางเกษตรอื่น ๆ 2,605 บาทต่อครัวเรือน ด้านรายจ่ายเงินสดเกษตร จำนวน 223,500 บาทต่อครัวเรือน โดยเป็นรายจ่ายทางพืช

155,064 บาทต่อครัวเรือน ทางสัตว์ 53,559 บาทต่อครัวเรือน และทางเกษตรอื่น ๆ 14,877 บาทต่อครัวเรือน คงเหลือรายได้เงินสดสุทธิเกษตร 161,296 บาทต่อครัวเรือน นอกจากนี้ยังมีรายได้เงินสดนอกการเกษตรอีก 180,486 บาทต่อครัวเรือน รายจ่ายเงินสดนอกการเกษตร 275,474 บาทต่อครัวเรือน คงเหลือเงินสดก่อนหักชำระหนี้ จำนวน 66,307 บาทต่อครัวเรือน สำหรับจำนวนครัวเรือนเกษตรมีทั้งหมด 44,657 ครัวเรือน ขนาดครัวเรือนจำนวน 3.59 คนต่อครัวเรือน มีแรงงาน (อายุ 15-64 ปี) จำนวน 2.61 คนต่อครัวเรือน และมีขนาดเนื้อที่ถือครอง 37.18 ไร่ต่อครัวเรือน

4.2 จังหวัดสิงห์บุรี

ครัวเรือนเกษตรมีรายได้เงินสดเกษตร จำนวน 219,567 บาทต่อครัวเรือน โดยเป็นรายได้ ทางพืช 179,272 บาทต่อครัวเรือน ทางสัตว์ 40,295 บาทต่อครัวเรือน ด้านรายจ่ายเงินสดเกษตร จำนวน 122,035 บาทต่อครัวเรือน โดยเป็นรายจ่ายทางพืช 93,595 บาทต่อครัวเรือน ทางสัตว์ 11,410 บาทต่อครัวเรือน และทางเกษตรอื่น ๆ 17,030 บาทต่อครัวเรือน ด้านคงเหลือรายได้เงินสดสุทธิเกษตร 97,532 บาทต่อครัวเรือน นอกจากนี้ยังมีรายได้เงินสดนอกการเกษตรอีก 279,540 บาทต่อครัวเรือน รายจ่ายเงินสดนอกการเกษตร 243,348 บาทต่อครัวเรือน คงเหลือเงินสดก่อนหักชำระหนี้ จำนวน 133,724 บาทต่อครัวเรือน สำหรับจำนวนครัวเรือนเกษตรทั้งหมด 23,870 ครัวเรือน ขนาดครัวเรือน 3.77 คนต่อครัวเรือน มีแรงงาน อายุ)15-64 ปีจำนวน (2.57 คนต่อครัวเรือน และมีขนาดเนื้อที่ถือครอง 27.21 ไร่ต่อครัวเรือน

4.3 จังหวัดอ่างทอง

ครัวเรือนเกษตรมีรายได้เงินสดเกษตร จำนวน 365,179 บาทต่อครัวเรือน โดยเป็นรายได้ ทางพืช136,837 บาทต่อครัวเรือน ทางสัตว์ 228,342 บาทต่อครัวเรือน และทางเกษตรอื่น ๆ 4,898 บาทต่อครัวเรือน ด้านรายจ่ายเงินสดเกษตร 201,437 บาทต่อครัวเรือน โดยเป็นรายจ่ายทางพืช 72,737 บาทต่อครัวเรือน ทางสัตว์ 117,911 บาทต่อครัวเรือน และทางเกษตรอื่น ๆ 13,499 บาทต่อครัวเรือน คงเหลือรายได้เงินสดสุทธิเกษตร 161,032 บาทต่อครัวเรือน นอกจากนี้ยังมีรายได้เงินสดนอกการเกษตรอีก 211,181 บาทต่อครัวเรือน รายจ่ายเงินสดนอกการเกษตร 266,771 บาทต่อครัวเรือน คงเหลือเงินสดก่อนหักชำระหนี้ จำนวน 105,442 บาทต่อครัวเรือน สำหรับจำนวนครัวเรือนเกษตรมีทั้งหมด 39,136 ครัวเรือน ขนาดครัวเรือน 3.98 คนต่อครัวเรือน มีแรงงาน อายุ)15-64 ปี (2.62 คนต่อครัวเรือน และมีขนาดเนื้อที่ถือครอง 18.86 ไร่ต่อครัวเรือน

4.4 จังหวัดลพบุรี

ครัวเรือนเกษตรมีรายได้เงินสดเกษตร จำนวน 283,771 บาทต่อครัวเรือน โดยเป็นรายได้ ทางพืช221,181 บาทต่อครัวเรือน ทางสัตว์ 59,072 บาทต่อครัวเรือน และทางเกษตรอื่น ๆ 3,518 บาทต่อครัวเรือน ด้านรายจ่ายเงินสดเกษตร 128,000 บาทต่อครัวเรือน โดยเป็นรายจ่ายทางพืช 108,282 บาทต่อ

ครัวเรือน ทางสัตว์ 9,266 บาทต่อครัวเรือน และทางเกษตรอื่น ๆ 10,453 บาทต่อครัวเรือน คงเหลือรายได้เงินสดสุทธิเกษตร 155,771 บาทต่อครัวเรือน นอกจากนี้ยังมีรายได้เงินสดนอกการเกษตรอีก 300,926 บาทต่อครัวเรือน รายจ่ายเงินสดนอกการเกษตร 10,453 บาทต่อครัวเรือน คงเหลือเงินสดก่อนหักชำระหนี้ จำนวน 278,600 บาทต่อครัวเรือน สำหรับจำนวนครัวเรือนเกษตรมีทั้งหมด 82,015 ครัวเรือน ขนาดครัวเรือน 4.04 คนต่อครัวเรือน มีแรงงาน อายุ 15-64 ปี (3.02 คนต่อครัวเรือน และมีขนาดเนื้อที่ถือครอง 49.45 ไร่ ต่อครัวเรือน

4.5 จังหวัดสระบุรี

ครัวเรือนเกษตรมีรายได้เงินสดเกษตรจำนวน 340,634 บาทต่อครัวเรือน โดยเป็นรายได้ทางพืช 102,624 บาทต่อครัวเรือน ทางสัตว์ 237,725 บาทต่อครัวเรือน และทางเกษตรอื่น ๆ 285 บาทต่อครัวเรือน ด้านรายจ่ายเงินสดเกษตร 120,299 บาทต่อครัวเรือน โดยเป็นรายจ่ายทางพืช 76,390 บาทต่อครัวเรือน ทางสัตว์ 30,169 บาทต่อครัวเรือน และทางเกษตรอื่น ๆ 13,739 บาทต่อครัวเรือน คงเหลือรายได้เงินสดสุทธิเกษตร 220,335 บาทต่อครัวเรือน นอกจากนี้ยังมีรายได้เงินสดนอกการเกษตรอีก 271,355 บาทต่อครัวเรือน รายจ่ายเงินสดนอกการเกษตร 154,913 บาทต่อครัวเรือน คงเหลือเงินสดก่อนหักชำระหนี้ จำนวน 336,776 บาทต่อครัวเรือน สำหรับจำนวนครัวเรือนเกษตรมีทั้งหมด 38,941 ครัวเรือน ขนาดครัวเรือน 4.25 คนต่อครัวเรือน มีแรงงาน อายุ 15-64 ปี (2.83 คนต่อครัวเรือน และมีขนาดเนื้อที่ถือครอง 28.35 ไร่ต่อครัวเรือน

4.6 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ครัวเรือนเกษตรมีรายได้เงินสดเกษตร จำนวน 213,094 บาทต่อครัวเรือน โดยเป็นรายได้ ทางพืช 207,518 บาทต่อครัวเรือน ทางสัตว์ 5,000 บาทต่อครัวเรือน และทางเกษตรอื่น ๆ 576 บาทต่อครัวเรือน ด้านรายจ่ายเงินสดเกษตร จำนวน 141,357 บาทต่อครัวเรือน โดยเป็นรายจ่ายทางพืช 117,386 บาทต่อครัวเรือน ทางสัตว์ 4,107 บาทต่อครัวเรือน และทางเกษตรอื่น ๆ 19,864 บาทต่อครัวเรือน คงเหลือรายได้เงินสดสุทธิเกษตร 71,738 บาทต่อครัวเรือน นอกจากนี้ยังมีรายได้เงินสดนอกการเกษตรอีก 388,336 บาทต่อครัวเรือน รายจ่ายเงินสดนอกการเกษตร 271,622 บาทต่อครัวเรือน คงเหลือเงินสดก่อนหักชำระหนี้ จำนวน 188,452 บาทต่อครัวเรือน สำหรับจำนวนครัวเรือนเกษตรมีทั้งหมด 51,785 ครัวเรือน ขนาดครัวเรือนจำนวน 4.35 คน ต่อครัวเรือน มีแรงงาน (อายุ 15-64 ปี) จำนวน 3.13 คน ต่อครัวเรือน และมีขนาดเนื้อที่ถือครอง 28.41 ไร่ต่อครัวเรือน

ตารางที่ 66 ภาพเศรษฐกิจสังคมและครัวเรือนเกษตร ปี 2562/2563

หน่วย: บาท/ครัวเรือน

รายการ	ชัยนาท	สิงห์บุรี	อ่างทอง	ลพบุรี	สระบุรี	พระนครศรีอยุธยา
.1รายได้เงินสดเกษตร	384,796	219,567	365,179	283,771	340,634	213,094
ทางพืช	260,923	179,272	136,837	221,181	102,624	207,518
ทางสัตว์	121,267	40,295	228,342	59,072	237,725	5,000
รายได้เงินสดเกษตรอื่น ๆ	2,605	-	-	3,518	285	576
2. รายจ่ายเงินสดเกษตร	223,500	122,035	204,147	128,000	120,299	141,357
ทางพืช	155,064	93,595	72,737	108,282	76,390	117,386
ทางสัตว์	53,559	11,410	117,911	9,266	30,169	4,107
รายได้เงินสดเกษตรอื่น ๆ	14,877	17,030	13,499	10,453	13,739	19,864
3. รายได้เงินสดสุทธิเกษตร	161,296	97,532	161,032	155,771	220,335	71,738
4. รายได้เงินสดนอกการเกษตร	180,486	279,540	211,181	300,926	271,355	388,336
.5รายได้เงินสดสุทธิครัวเรือน	341,781	377,072	372,213	456,698	491,689	460,074
6. รายจ่ายเงินสดนอกการเกษตร (อุปโภคบริโภค)	275,474	243,348	266,771	178,098	154,913	271,622
7. เงินสดคงเหลือก่อนหักชำระหนี้	66,307	133,724	105,442	278,600	336,776	188,452
8. ครัวเรือนเกษตรทั้งหมด (ครัวเรือน)	44,657	23,870	39,136	82,015	38,941	51,785
.9ขนาดครัวเรือน (ครัวเรือน/คน)	3.59	3.77	3.98	4.04	4.25	4.35
.10ประชากรเกษตรในช่วงปีเพาะปลูก (คน)*	175,070	81,689	132,663	320,229	144,518	188,886
.11 ขนาดแรงงานอายุ) 64-15คนครัวเรือน(	2.61	2.57	2.62	3.02	2.83	3.13
.12ประชากรแรงงานเกษตร อายุ (คน)ปี 64-15	122,877	56,410	86,924	209,001	104,358	127,785
.13ขนาดหนี้สินปลายปี (ครัวเรือน/บาท)	257,648	195,571	297,437	259,348	370,745	208,395
14. ขนาดเนื้อที่ถือครอง (ไร่/ครัวเรือน/	37.18	27.21	18.86	49.45	28.35	28.41

หมายเหตุ : *ประชากรเกษตรในช่วงปีเพาะปลูก (คน) ข้อมูลปี 2561

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ส่วนที่ 3

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมด้านการเกษตรและสหกรณ์ของกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมด้านการเกษตรและสหกรณ์ของกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน ได้แก่ จังหวัด ชัยนาท พระนครศรีอยุธยา ลพบุรี สระบุรี สิงห์บุรี อ่างทอง เป็นการวิเคราะห์ผลกระทบที่มีต่อการพัฒนาการ เกษตรและสหกรณ์ของกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน โดยกำหนดประเด็นจากการนำแนวคิด McKinsey 7-s Framework มาวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน และแนวคิด PESTEL Analysis มาวิเคราะห์สภาพแวดล้อม ภายนอก

1. การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในด้วย McKinsey 7-s Framework

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน เพื่อหาจุดแข็ง และจุดอ่อนด้วยแนวคิด McKinsey 7-s Framework ประกอบด้วยปัจจัย 7 ด้าน คือ 1) กลยุทธ์ (Strategy) 2) โครงสร้างขององค์กร (Structure) 3) ระบบการปฏิบัติงาน (System) 4) บุคลากร (Staff) 5) ทักษะ ความรู้ ความสามารถ (skill) 6) รูปแบบการบริหาร จัดการ (style) 7) ค่านิยมร่วม (Shared Values)

ตารางที่ 67 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในด้วย McKinsey 7-s Framework

7-s Mckinsey	จุดแข็ง (Strength)	จุดอ่อน (Weakness)
กลยุทธ์ (Strategy)	<ol style="list-style-type: none"> มีแผนพัฒนาจังหวัดที่สอดคล้องกับ แผนปฏิบัติราชการของกระทรวงเกษตร และสหกรณ์ ในพื้นที่มีการขับเคลื่อนการพัฒนา เศรษฐกิจชีวภาพ เศรษฐกิจหมุนเวียน และเศรษฐกิจสีเขียว (BCG Model) ด้าน การเกษตร ในพื้นที่มีการส่งเสริมความร่วมมือ ระหว่างกระทรวงเกษตรและสหกรณ์และ สภาอุตสาหกรรม	<ol style="list-style-type: none"> การถ่ายทอดแผนปฏิบัติราชการของ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ไปสู่ผู้ปฏิบัติ ยังไม่รับทราบทั่วถึง เป็นช่วงรอยต่อของแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 กับ ฉบับที่ 13
โครงสร้างองค์กร (Structure)	<ol style="list-style-type: none"> พื้นที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตรคิด เป็นร้อยละ 64.25 ของพื้นที่กลุ่มจังหวัด ทั้งหมด เป็นแหล่งผลิตสินค้าเกษตรที่สำคัญทั้ง ด้านพืช ปศุสัตว์ และประมง	<ol style="list-style-type: none"> มีโรงงานอุตสาหกรรมหลายแห่ง กระจายในพื้นที่ ทำให้คนรุ่นใหม่หันไป ทำงานโรงงานอุตสาหกรรม ไม่สนใจสืบ ทอดอาชีพด้านการเกษตร

ตารางที่ 67 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในด้วย McKinsey 7-s Framework (ต่อ)

7-s Mckinsey	จุดแข็ง (Strength)	จุดอ่อน (Weakness)
	<p>3. มีระบบชลประทาน และมีแหล่งน้ำธรรมชาติ เหมาะแก่การทำการเกษตร</p> <p>4. มีแหล่งเรียนรู้ ศพก. สถาบันการศึกษา ให้การสนับสนุนความรู้ เทคโนโลยี นวัตกรรมทางการเกษตร</p> <p>5. มีศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตด้านการเกษตร (ศพก.) กระจายอยู่ทุกอำเภอ</p> <p>6. มีตลาดกลางเป็นศูนย์รวบรวมและกระจายสินค้า (ตลาดปลาสุพรรณ จังหวัดอ่างทอง)</p> <p>7. มีอุตสาหกรรมแปรรูปสินค้าเกษตร เช่น โรงงานน้ำตาล โรงงานผลิตแป้ง โรงงานผลิตอาหารสัตว์ เป็นต้น และอุตสาหกรรมพลังงานทดแทน เช่น โรงงานเอทานอล ในพื้นที่</p> <p>8. ทำเลที่ตั้งเหมาะสม คมนาคมขนส่งสะดวก เชื่อมโยงกันระหว่างภาค ได้เปรียบด้านโลจิสติกส์</p> <p>9. มีแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในหลายพื้นที่</p> <p>10. มีสินค้าเกษตรอัตลักษณ์ที่เป็นที่นิยมของผู้บริโภค (ชัณนาท: ส้มโอขาวแตงกวา ข้าวหอมขาวแจ็กชัณนาท พระนครศรีอยุธยา : ละมุดบ้านใหม่ ลพบุรี : กระท้อนตะลุง สระบุรี : ข้าวแจ็กเซยเส้าไห่ สิงห์บุรี : ปลาช่อนแม่ลา)</p>	<p>2. ทำเลที่ตั้งไม่ห่างไกลจากกรุงเทพฯ ทำให้เกษตรกรรุ่นใหม่ ที่ถึงถิ่นฐานไปทำงานในเมืองหลวง</p> <p>3. การขยายตัวของชุมชนเมือง และอุตสาหกรรม รุกล้ำพื้นที่ทำการเกษตร</p> <p>4. เกษตรกรเข้าไม่ถึงศูนย์เทคโนโลยี เกษตรและนวัตกรรม (AIC) ให้การสนับสนุนความรู้ เทคโนโลยี นวัตกรรมทางการเกษตร</p> <p>5. การผูกขาดจากนายทุน ภาวะหนี้สิน เกษตรกรไม่มีที่ทำกิน ทำให้เกษตรกรไม่สามารถปรับเปลี่ยนการเพาะปลูกได้</p> <p>6. ตลาดรองรับสินค้าเกษตรอินทรีย์ เกษตรปลอดภัยยังมีไม่มาก</p>

ตารางที่ 67 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในด้วย McKinsey 7-s Framework (ต่อ)

7-s Mckinsey	จุดแข็ง (Strength)	จุดอ่อน (Weakness)
ระบบการปฏิบัติงาน (System)	<ol style="list-style-type: none"> 1. มีระบบการทำงานแบบบูรณาการทุกภาคส่วน 2. มีการรวมกลุ่มเกษตรกรเป็นสถาบันเกษตรกรในด้านการผลิต การตลาด การแปรรูป เช่น กลุ่มเกษตรกร สหกรณ์ การเกษตร เป็นต้น 	<ol style="list-style-type: none"> 1. การบริหารจัดการน้ำชลประทาน ยังมีความไม่สมดุล ไม่ทั่วถึง 2. การรวมกลุ่มของเกษตรกรยังไม่เข้มแข็ง ขาดการบริหารจัดการกลุ่มที่ดี 3. การเชื่อมโยงระหว่างเกษตรกรและอุตสาหกรรมแปรรูปสินค้าเกษตรโดยตรงมีน้อย
บุคลากร (Staff)	<ol style="list-style-type: none"> 1. มีบุคลากรภาครัฐ ให้การสนับสนุนองค์ความรู้ เทคโนโลยี และนวัตกรรมทั้งภาครัฐ และเอกชนในระดับพื้นที่ 2. มีเกษตรกรที่ เป็นผู้รู้ด้านการเกษตร ปรชาญชาวบ้าน Smart farmer และ Young Smart farmer 	<ol style="list-style-type: none"> 1. เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นผู้สูงวัย เกษตรกรรุ่นใหม่ยังมีสัดส่วนไม่มาก 2. แรงงานภาคเกษตรมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง 3. บุคลากรภาครัฐทำงานไม่บูรณาการกันเท่าที่ควร
ทักษะ ความรู้ ความสามารถ (skill)	<ol style="list-style-type: none"> 1. มีการใช้เครื่องมือเครื่องจักร ทดแทนแรงงาน และเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต เช่น รถไถ เครื่องหว่าน รถดำนา รถเก็บเกี่ยวผลผลิต เป็นต้น 2. เกษตรกรมีประสบการณ์ในการทำเกษตร 3. มีเจ้าหน้าที่ภาครัฐที่มีความรู้เฉพาะทางให้ความรู้ และคำแนะนำด้านการเกษตรในระดับพื้นที่ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. การทำการเกษตรแบบเชิงเดี่ยว ปลูกพืชซ้ำซาก 2. เกษตรกรมีความรู้การทำเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม การผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัย การทำมาตรฐานสินค้าน้อย 3. เกษตรกรมีความรู้เรื่องการวางแผนการผลิต การตลาด และการเชื่อมโยงตลาดไม่เพียงพอ 4. การเข้าถึงการบริการทางการเกษตร (Agricultural service Provider: ASP) ยังไม่เพียงพอ

ตารางที่ 67 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในด้วย McKinsey 7-s Framework (ต่อ)

7-s Mckinsey	จุดแข็ง (Strength)	จุดอ่อน (Weakness)
รูปแบบการบริหารจัดการ (style)	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้บริหารกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ทุกหน่วยงานในพื้นที่ให้ความสำคัญกับการแก้ปัญหาภาคเกษตร 2. มีการกระจายอำนาจการบริหารมาสู่ภูมิภาค 	<ol style="list-style-type: none"> 1. การบริการของภาครัฐไม่รวมเป็นจุดเดียวกัน มี หลายหน่วยงานกระจายในพื้นที่ สร้างความสับสนให้เกษตรกร ในการเข้าหาหน่วยงานต่างๆ
ค่านิยมร่วม (Shared Values)	<ol style="list-style-type: none"> 1. นำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้เป็นแนวทางในการทำการเกษตร 2. เกษตรกรรมเป็นอาชีพหลักของคนไทย อยู่คู่ประเทศไทยมาช้านาน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. เกษตรกรรุ่นเก่ายังยึดติดการทำเกษตรแบบเดิม ยึดติดกับการผลิตพืชชนิดเดิม 2. เกษตรกรนิยมจำหน่ายผลผลิตสดมากกว่าการแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่า 3. เกษตรกรที่ผลิตสินค้าอินทรีย์ สินค้าปลอดภัยยังมีน้อย

2. การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกด้วย PESTEL Analysis

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก เพื่อหาโอกาส และอุปสรรคด้วยแนวคิด PESTEL Analysis ประกอบด้วยปัจจัย 5 ด้าน คือ 1) ด้านการเมือง (Political Factors) 2) ด้านเศรษฐกิจ (Economic Factors) 3) ด้านสังคม (Social cultural Factors) 4) ด้านเทคโนโลยี (Technological Factors) 5) ด้านสิ่งแวดล้อม (Environment Factors)

ตารางที่ 68 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกด้วย PESTEL Analysis

PESTEL	โอกาส (Opportunity)	อุปสรรค (Threats)
ด้านการเมือง (Political Factors)	1. แผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) มีความชัดเจน เป็นกรอบแนวทางในการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตร 2. องค์กรสหประชาชาติ กำหนดเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs) เป้าหมายที่ 2 ยุติความหิวโหย บรรลุความมั่นคงทางอาหารและยกระดับโภชนาการ และส่งเสริมเกษตรกรรมที่ยั่งยืน 3. นโยบายของรัฐบาลให้ความสำคัญกับการพัฒนาภาคเกษตร	1. ความเห็นต่างทางการเมือง ความแตกแยกทางสังคม ทำให้การดำเนินนโยบายของภาครัฐขาดความต่อเนื่อง 2. เสถียรภาพทางการเมืองส่งผลต่อการตัดสินใจของนักลงทุน
ด้านเศรษฐกิจ (Economic Factors)	1. ระบบการซื้อขายออนไลน์มีการพัฒนาหลายช่องทาง ผู้ซื้อและผู้ขายสามารถเข้าถึงกันได้ง่าย 2. กระทรวงพาณิชย์ผลักดันการส่งออกสินค้าที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม 3. การเปิดเสรีทางการค้าทำให้การส่งออกสินค้าหลายชนิดได้รับประโยชน์มากขึ้น 4. มีการตั้งนิคมอุตสาหกรรมเกษตรและอาหารในพื้นที่ (นิคมอุตสาหกรรม เวิลด์ฟู้ด วิลเลจ ไทยแลนด์ จ. อ่างทอง)	1. การเปิดเสรีทางการค้าส่งผลกระทบต่อสินค้าเกษตรหลายชนิด 2. การระบาดของไวรัส COVID 19 ทำให้เศรษฐกิจหดตัว 3. หนี้ครัวเรือนของไทยเพิ่มขึ้น 4. ราคาปัจจัยการผลิตสูง ส่งผลให้ราคาสินค้าสูงขึ้น 5. ความเหลื่อมล้ำด้านรายได้ของแรงงานภาคเกษตรกับนอกภาคเกษตร 7. การเปิดใช้รถไฟความเร็วสูงจีน-ลาว ส่งผลกระทบต่อสินค้าเกษตรไทย

ตารางที่ 68 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกด้วย PESTEL Analysis (ต่อ)

PESTEL	โอกาส (Opportunity)	อุปสรรค (Threats)
ด้านสังคม (Social cultural Factors)	<ol style="list-style-type: none"> พฤติกรรมผู้บริโภคใช้จ่ายผ่านช่องทางออนไลน์มากขึ้น กระแสรักสุขภาพ ทำให้ผู้บริโภคให้ความสำคัญกับการบริโภคผลผลิตปลอดภัยมากขึ้น การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เชิงเกษตรเติบโตมากขึ้น คนในเมืองนิยมท่องเที่ยวชนบทมากขึ้น มุมมองคนรุ่นใหม่ต่อภาคเกษตรดีขึ้น 	<ol style="list-style-type: none"> ประเทศไทยก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ คนรุ่นใหม่ส่วนใหญ่อยู่ในภาคอุตสาหกรรม ราคาที่ดินสูงขึ้น แรงงานภาคเกษตรมีไม่เพียงพอ
ด้านเทคโนโลยี (Technological Factors)	<ol style="list-style-type: none"> การพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมและเทคโนโลยีชีวภาพมีความก้าวหน้า ภาครัฐให้ความสำคัญต่อการวิจัยและพัฒนาด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรม มีการพัฒนาเทคโนโลยีด้านข้อมูลเชื่อมโยงข้อมูล จัดทำ Big Data 	<ol style="list-style-type: none"> ผลงานวิจัยด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมยังไม่เข้าถึงผู้ใช้งาน ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและนวัตกรรม ทำให้ประชาชนบางส่วนและผู้สูงอายุตามไม่ทัน เทคโนโลยี นวัตกรรม เครื่องมือ เครื่องจักรทางการเกษตรมีราคาสูง
ด้านสิ่งแวดล้อม (Environment Factors)	<ol style="list-style-type: none"> กระแสรักสิ่งแวดล้อม ทำให้ความตระหนักด้านสิ่งแวดล้อมขยายเพิ่มมากขึ้น แผนพัฒนาประเทศทุกระดับให้ความสำคัญกับสิ่งแวดล้อม 	<ol style="list-style-type: none"> การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (climate change) ทำให้เกิดภัยพิบัติ สิ่งแวดล้อมเป็นข้อกีดกันทางการค้า (carbon footprint) ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมในปัจจุบันเสื่อมโทรม

ตารางที่ 68 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกด้วย PESTEL Analysis (ต่อ)

PESTEL	โอกาส (Opportunity)	อุปสรรค (Threats)
ด้านกฎหมาย (Law/Legal Factors)	<p>1. พระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (กรณีแบนสารเคมีเกษตร 3 ชนิด คือ พาราควอต คลอร์ไพริฟอส และไกลโฟเซต) ลดผลกระทบต่อด้านสุขภาพของผู้ใช้ทั้งทางตรงและทางอ้อม</p> <p>2. พระราชบัญญัติมาตรฐานสินค้าเกษตร (เป็นแนวทางในการจัดทำมาตรฐานสินค้าเกษตร)</p>	<p>1. พระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (กรณีแบนสารเคมีเกษตร 3 ชนิด คือ พาราควอต คลอร์ไพริฟอส และไกลโฟเซต) เกษตรกรต้องหาสารทดแทน ซึ่งราคาสูงกว่า ต้นทุนการผลิตสูงขึ้น</p> <p>2. มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการห้ามเผาตอซังข้าวหรือฟืนไร่ ยังไม่ชัดเจน ทำให้เกษตรกรยังมีการเผาตอซังข้าวหรือฟืนไร่</p>

จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน และภายนอก ทำให้ได้จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค (SWOT Analysis) ด้านการเกษตรของกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน ดังตารางที่ 69

ตารางที่ 69 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมด้านการเกษตรของกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน

จุดแข็ง (Strength)	จุดอ่อน (Weakness)
<p>S1 มีแผนพัฒนาจังหวัดที่สอดคล้องกับแผนปฏิบัติราชการของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์</p> <p>S2 ในพื้นที่ที่มีการขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจชีวภาพ เศรษฐกิจหมุนเวียนและเศรษฐกิจสีเขียว (BCG Model) ด้านการเกษตร</p> <p>S3 ในพื้นที่ที่มีการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างกระทรวงเกษตรและสหกรณ์และสภาอุตสาหกรรม</p> <p>S4 เป็นแหล่งผลิตสินค้าเกษตรที่สำคัญทั้งด้านพืช ปศุสัตว์ และประมง มีระบบชลประทาน และมีแหล่งน้ำธรรมชาติ เหมาะแก่การทำการเกษตร</p>	<p>W1 มีโรงงานอุตสาหกรรมหลายแห่งกระจายในพื้นที่ทำเลที่ตั้งไม่ห่างไกลจากกรุงเทพฯ ทำให้คนรุ่นใหม่หันไปทำงานโรงงานอุตสาหกรรม ไม่สนใจสืบทอดอาชีพด้านการเกษตร</p> <p>W2 การบริหารจัดการน้ำชลประทาน ยังมีความไม่สมดุล ไม่ทั่วถึง</p> <p>W3 การรวมกลุ่มของเกษตรกรยังไม่เข้มแข็ง ขาดการบริหารจัดการกลุ่มที่ดี</p> <p>W4 เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นผู้สูงวัย เกษตรกรรุ่นใหม่ยังมีสัดส่วนไม่มาก แรงงานภาคเกษตรไม่เพียงพอ</p> <p>W5 การทำการเกษตรแบบเชิงเดี่ยว ปลูกพืชซ้ำซาก</p>

ตารางที่ 69 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมด้านการเกษตรของกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน (ต่อ)

จุดแข็ง (Strength)	จุดอ่อน (Weakness)
<p>S5 มีสถาบันการศึกษา/ ศูนย์เทคโนโลยีเกษตรและนวัตกรรม (AIC)/ ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตด้านการเกษตร (ศพก.) ให้การสนับสนุนความรู้ เทคโนโลยี นวัตกรรมทางการเกษตร</p> <p>S6 มีตลาดกลางเป็นศูนย์รวบรวมและกระจายสินค้า</p> <p>S7 มีอุตสาหกรรมเกษตร เช่น โรงงานน้ำตาล โรงงานผลิตแป้ง โรงงานผลิตอาหารสัตว์ เป็นต้น และอุตสาหกรรมพลังงานทดแทน เช่น โรงงานเอทานอลในพื้นที่</p> <p>S8 ทำเลที่ตั้งเหมาะสม คมนาคมขนส่งสะดวก เชื่อมโยงกันระหว่างภาค ได้เปรียบด้านโลจิสติกส์</p> <p>S9 มีสินค้าเกษตรอัตลักษณ์ที่เป็นที่นิยมของผู้บริโภค</p> <p>S10 มีระบบการทำงานแบบบูรณาการทุกภาคส่วน ตั้งแต่ต้นน้ำถึงปลายน้ำ</p> <p>S11 มีการรวมกลุ่มเกษตรกรเป็นสถาบันเกษตรกรในด้านการผลิต การตลาด การแปรรูป เช่น กลุ่มเกษตรกร สหกรณ์การเกษตร เป็นต้น</p> <p>S12 มีหน่วยงานด้านการเกษตร ให้การสนับสนุนองค์ความรู้ เทคโนโลยี และนวัตกรรมทั้งภาครัฐ และเอกชนในระดับพื้นที่</p> <p>S13 มีเกษตรกรที่ป็นผู้รู้ด้านการเกษตร ปราชญ์ชาวบ้าน Smart farmer และ Young Smart farmer</p>	<p>W6 การเข้าถึงการบริการทางการเกษตร (Agricultural service Provider: ASP) ยังไม่เพียงพอ</p> <p>W7 เกษตรกรรุ่นเก๋ายังยึดติดการทำเกษตรแบบเดิม ยึดติดกับการผลิตพืชชนิดเดิม</p> <p>W8 เกษตรกรนิยมจำหน่ายผลผลิตสดมากกว่าการแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่า</p>

ตารางที่ 69 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมด้านการเกษตรของกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน (ต่อ)

โอกาส (Opportunity)	อุปสรรค (Threats)
<p>O1 แผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) มีความชัดเจน เป็นกรอบแนวทางในการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตร</p> <p>O2 องค์กรสหประชาชาติ กำหนดเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs) เป้าหมายที่ 2 ยุติความหิวโหย บรรลุความมั่นคงทางอาหารและยกระดับโภชนาการ และส่งเสริมเกษตรกรรมที่ยั่งยืน</p> <p>O3 นโยบายของรัฐบาลให้ความสำคัญกับการพัฒนาภาคเกษตร</p> <p>O4 ระบบการซื้อขายออนไลน์มีการพัฒนาหลายช่องทาง ผู้บริโภคใช้จ่ายผ่านช่องทางออนไลน์มากขึ้น</p> <p>O5 กระทรวงพาณิชย์ผลักดันการส่งออกสินค้าที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม</p> <p>O6 มีการตั้งนิคมอุตสาหกรรมเกษตรและอาหารในพื้นที่</p> <p>O7 กระแสรักสุขภาพ ทำให้ผู้บริโภคให้ความสำคัญกับการบริโภคผลผลิตปลอดภัยมากขึ้น</p> <p>O8 การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เชิงเกษตรเติบโตมากขึ้น คนในเมืองนิยมท่องเที่ยวชนบทมากขึ้น</p> <p>O9 มุมมองคนรุ่นใหม่ต่อภาคเกษตรดีขึ้น</p> <p>O10 การพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมเทคโนโลยีชีวภาพ และเทคโนโลยีสารสนเทศ มีความก้าวหน้า</p>	<p>T1 เสถียรภาพทางการเมืองส่งผลต่อการตัดสินใจของนักลงทุน</p> <p>T2 การเปิดเสรีทางการค้าส่งผลกระทบต่อสินค้าเกษตรหลายชนิด</p> <p>T3 การระบาดของไวรัส COVID 19 ทำให้เศรษฐกิจหดตัว</p> <p>T4 หนี้ครัวเรือนของไทยเพิ่มขึ้น</p> <p>T5 ผลงานวิจัยด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมยังไม่เข้าถึงผู้ใช้งาน</p> <p>T6 การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (climate change) ทำให้เกิดภัยพิบัติ</p> <p>T7 สิ่งแวดล้อมเป็นข้อกีดกันทางการค้า (carbon footprint)</p> <p>T8 ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมในปัจจุบันเสื่อมโทรม</p>

ตารางที่ 69 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกด้านการเกษตรของกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน (ต่อ)

โอกาส (Opportunity)	อุปสรรค (Threats)
O11 กระแสรั้งสิ่งแวดล้อม ทำให้ความตระหนักด้านสิ่งแวดล้อมขยายเพิ่มมากขึ้น O12 แผนพัฒนาประเทศทุกระดับให้ความสำคัญกับสิ่งแวดล้อม O13 พระราชบัญญัติมาตรฐานสินค้าเกษตร (เป็นแนวทางในการจัดทำมาตรฐานสินค้าเกษตร)	

3. การวิเคราะห์ SWOT Analysis

จากผลการวิเคราะห์ SWOT Analysis สามารถนำไปสังเคราะห์และสรุปเชื่อมโยงกับการกำหนด TOWS Matrix ได้ดังตารางที่ 3.4

ตารางที่ 70 TOWS Matrix

Internal Factor	Internal Strengths (S)	Internal Weaknesses (W)
	<p>S1 มีแผนพัฒนาจังหวัดที่สอดคล้องกับแผนปฏิบัติราชการของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์</p> <p>S2 ในพื้นที่มีการขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจชีวภาพ เศรษฐกิจหมุนเวียนและเศรษฐกิจสีเขียว (BCG Model) ด้านการเกษตร</p> <p>S3 ในพื้นที่มีการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างกระทรวงเกษตรและสหกรณ์และสภาอุตสาหกรรม</p> <p>S4 เป็นแหล่งผลิตสินค้าเกษตรที่สำคัญทั้งด้านพืช ปศุสัตว์ และประมง มีระบบชลประทาน และมีแหล่งน้ำธรรมชาติ เหมาะแก่การทำเกษตร</p> <p>S5 มีสถาบันการศึกษา/ ศูนย์เทคโนโลยีเกษตรและนวัตกรรม (AIC)/ ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตด้านการเกษตร (ศพก.) ให้การสนับสนุนความรู้ เทคโนโลยี นวัตกรรมทางการเกษตร</p> <p>S6 มีตลาดกลางเป็นศูนย์รวบรวมและกระจายสินค้า</p> <p>S7 มีอุตสาหกรรมเกษตร เช่น โรงงานน้ำตาล โรงงานผลิตแป้ง โรงงานผลิตอาหารสัตว์ เป็นต้น และอุตสาหกรรมพลังงานทดแทน เช่น โรงงานเอทานอล ในพื้นที่</p> <p>S8 ทำเลที่ตั้งเหมาะสม คมนาคมขนส่งสะดวก เชื่อมโยงกันระหว่างภาคได้เปรียบด้านโลจิสติกส์</p> <p>S9 มีสินค้าเกษตรอัตลักษณ์ที่เป็นที่นิยมของผู้บริโภค</p> <p>S10 มีระบบการทำงานแบบบูรณาการทุกภาคส่วนตั้งแต่ต้นน้ำถึงปลายน้ำ</p> <p>S11 มีการรวมกลุ่มเกษตรกรเป็นสถาบันเกษตรกรในด้านการผลิต การตลาด การแปรรูป เช่น กลุ่มเกษตรกร สหกรณ์การเกษตร เป็นต้น</p> <p>S12 มีหน่วยงานด้านการเกษตร ให้การสนับสนุน องค์กรความรู้ เทคโนโลยี และนวัตกรรมทั้งภาครัฐ และเอกชนในระดับพื้นที่</p> <p>S13 มีเกษตรกรที่เป็นผู้รู้ด้านการเกษตร ประชาชนชาวบ้าน Smart farmer และ Young Smart farmer</p>	<p>W1 มีโรงงานอุตสาหกรรมหลายแห่งกระจายในพื้นที่ ทำเลที่ตั้งไม่ห่างไกลจากกรุงเทพฯ ทำให้คนรุ่นใหม่หันไปทำงานโรงงานอุตสาหกรรม ไม่สนใจสืบทอดอาชีพด้านการเกษตร</p> <p>W2 การบริหารจัดการน้ำชลประทาน ยังมีความไม่สมดุล ไม่ทั่วถึง</p> <p>W3 การรวมกลุ่มของเกษตรกรยังไม่เข้มแข็ง ขาดการบริหารจัดการกลุ่มที่ดี</p> <p>W4 เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นผู้สูงวัย เกษตรกรรุ่นใหม่ยังมีสัดส่วนไม่มาก แรงงานภาคเกษตรไม่เพียงพอ</p> <p>W5 การทำการเกษตรแบบเชิงเดี่ยว ปลูกพืชซ้ำซาก</p> <p>W6 การเข้าถึงการบริการทางการเกษตร (Agricultural service Provider: ASP) ยังไม่เพียงพอ</p> <p>W7 เกษตรกรรุ่นเก่ายังยึดติดการทำเกษตรแบบเดิม ยึดติดกับการผลิตพืชชนิดเดิม</p> <p>W8 เกษตรกรนิยมจำหน่ายผลผลิตสดมากกว่าการแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่า</p>

External Factor	SO Strategies (กลยุทธ์เชิงรุก)	WO Strategies (กลยุทธ์เชิงแก้ไข)
<p>External Opportunities (O)</p> <p>O1 แผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) มีความชัดเจน เป็นกรอบแนวทางในการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตร</p> <p>O2 องค์กรสหประชาชาติ กำหนดเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs) เป้าหมายที่ 2 ยุติความหิวโหย บรรลุความมั่นคงทางอาหารและยกระดับโภชนาการ และส่งเสริมเกษตรกรรมที่ยั่งยืน</p> <p>O3 นโยบายของรัฐบาลให้ความสำคัญกับการพัฒนาภาคเกษตร</p> <p>O4 ระบบการซื้อขายออนไลน์มีการพัฒนาหลายช่องทาง ผู้บริโภคใช้จ่ายผ่านช่องทางออนไลน์มากขึ้น</p> <p>O5 กระทรวงพาณิชย์ผลักดันการส่งออกสินค้าที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม</p> <p>O6 มีการตั้งนิคมอุตสาหกรรมเกษตรและอาหารในพื้นที่</p> <p>O7 กระแสรักสุขภาพ ทำให้ผู้บริโภคให้ความสำคัญกับการบริโภคผลผลิตปลอดภัยมากขึ้น</p> <p>O8 การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เติบโตมากขึ้น คนในเมืองนิยมท่องเที่ยวชนบทมากขึ้น</p> <p>O9 มุมมองคนรุ่นใหม่ต่อภาคเกษตรดีขึ้น</p> <p>O10 การพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรม เทคโนโลยีชีวภาพ และเทคโนโลยีสารสนเทศ มีความก้าวหน้า</p> <p>O11 กระแสรักสิ่งแวดล้อม ทำให้ความตระหนักด้านสิ่งแวดล้อมขยายเพิ่มมากขึ้น</p> <p>O12 แผนพัฒนาประเทศทุกระดับให้ความสำคัญกับสิ่งแวดล้อม</p> <p>O13 พระราชบัญญัติมาตรฐานสินค้าเกษตร (เป็นแนวทางในการจัดทำมาตรฐานสินค้าเกษตร)</p>	<p>S1 S2 O1 O2 O3 O5 O7 O11 O12 O13 ส่งเสริมการทำมาตรฐานสินค้า มาตรฐานฟาร์ม ที่ตรงกับความต้องการของผู้บริโภค และภาคอุตสาหกรรม</p> <p>S1 S2 S13 O3 O10 O11 O12 พัฒนาเทคโนโลยี และนวัตกรรมทางการเกษตร พัฒนา Smart Farming เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การแปรรูป ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม</p> <p>S11 O4 สนับสนุนเกษตรกรเพิ่มช่องทางการจำหน่ายผลผลิต โดยใช้การตลาดออนไลน์</p> <p>S3 S4 S7 S10 O6 เชื่อมโยงกลุ่มเกษตรกรกับภาคเกษตรอุตสาหกรรม ภายใต้การบริหารจัดการสมดุลระหว่าง Demand และ Supply</p> <p>S6 S8 O6 เชื่อมโยงตลาดภายในประเทศ และอนุภูมิภาค โดยใช้โอกาสและความได้เปรียบของที่ตั้ง</p> <p>S9 O1 O9 ส่งเสริมสินค้าเกษตรอัตลักษณ์ให้เป็นที่รู้จัก เพิ่มมูลค่า มีเรื่องราว และทันสมัย</p> <p>S5 S10 O10 พัฒนาระบบสารสนเทศการเกษตร การจัดทำ Big Data ระบบเฝ้าระวังและเตือนภัยการเกษตร ที่มีความเป็นปัจจุบัน ทันสมัย ทันต่อเวลา โดยเชื่อมโยงทุกภาคส่วน ทุกระดับ</p> <p>S8 O8 ส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในพื้นที่ ให้น่าสนใจ และมีความปลอดภัย</p>	<p>W1 W4 W6 O10 สนับสนุนกลุ่มเกษตรกรให้บริการทางการเกษตร (Agricultural service Provider: ASP) ส่งเสริมการใช้ เครื่องมือ เครื่องจักร ในการทำการเกษตร ทั้งพืช ปศุสัตว์ และประมง เพื่อทดแทนแรงงาน</p> <p>W1 O9 สร้างทัศนคติและค่านิยมใหม่ให้เห็นว่า เกษตรกรรมเป็นอาชีพหลัก เป็นรากฐานสำคัญของประเทศ</p>

	ST Strategies (กลยุทธ์เชิงป้องกัน)	WT Strategies (กลยุทธ์เชิงรับ)
<p>External Threats (T)</p> <p>T1 เสถียรภาพทางการเมืองส่งผลต่อการตัดสินใจของนักลงทุน</p> <p>T2 การเปิดเสรีทางการค้าส่งผลกระทบต่อสินค้าเกษตรหลายชนิด</p> <p>T3 การระบาดของไวรัส COVID 19 ทำให้เศรษฐกิจหดตัว</p> <p>T4 หนี้ครัวเรือนของไทยเพิ่มขึ้น</p> <p>T5 ผลงานวิจัยด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมยังไม่เข้าถึงผู้ใช้งาน</p> <p>T6 การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (climate change) ทำให้เกิดภัยพิบัติ</p> <p>T7 สิ่งแวดล้อมเป็นข้อกีดกันทางการค้า (carbon footprint)</p> <p>T8 ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมในปัจจุบันเสื่อมโทรม</p>	<p>S1 S2 S4 T6 T7 T8 ส่งเสริมการทำเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ใช้ทรัพยากรอย่างเหมาะสม คุ้มค่า เกิดประโยชน์สูงสุด Zero waste (ของเสีย ขยะเป็นศูนย์) และคำนึงถึงความสมดุลของระบบนิเวศ</p> <p>S3 S5 S10 S12 T5 พัฒนาภาคเกษตร องค์กรความรู้ด้านการเกษตรในระดับพื้นที่แบบบูรณาการ มีส่วนร่วมในทุกภาคส่วน</p>	<p>W5 W7 T2 ส่งเสริมการทำเกษตรผสมผสาน ยึดตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ลดความเสี่ยงการพึ่งพาพืชเชิงเดี่ยว สร้างภูมิคุ้มกันให้เกษตรกร</p> <p>W3 W8 T5 ส่งเสริมการรวมกลุ่ม เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต แปรรูปเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร</p> <p>W2 T6 พัฒนาแหล่งน้ำและระบบชลประทาน ซึ่งเป็นโครงสร้างพื้นฐานสำคัญ เพื่อแก้ปัญหาหน้าท่วม ภัยแล้ง และรองรับความต้องการใช้น้ำในภาคเกษตร</p>

ส่วนที่ 4

แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 - 2570)

1. เป้าหมายการพัฒนา

การเกษตรยั่งยืน ด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม เชื่อมโยงตลาด สร้างความเข้มแข็งภาคเกษตร

2. ตัวชี้วัดความสำเร็จตามเป้าหมายการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน

2.1 อัตราการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมในพื้นที่ภาคกลางตอนบนสาขาเกษตรเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 3 ต่อปี

2.2 รายได้เงินสดสุทธิครัวเรือนเกษตรเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 10 ต่อปี

2.3 อัตราผลิตภาพการผลิตของภาคเกษตร เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 1 ต่อปี

3. ประเด็นการพัฒนา

ประเด็นการพัฒนาที่ 1 ยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันภาคเกษตร

ประเด็นการพัฒนาที่ 2 ส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน

ประเด็นการพัฒนาที่ 3 ส่งเสริมความเข้มแข็งภาคเกษตร

ประเด็นการพัฒนาที่ 1 ยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันภาคเกษตร

วัตถุประสงค์

1. เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรตลอดห่วงโซ่อุปทาน
2. เกษตรกรเข้าถึง และใช้ประโยชน์เครื่องมือ เครื่องจักร เทคโนโลยี และนวัตกรรมทางการเกษตร
3. เพิ่มโอกาสในการเชื่อมโยงตลาดจากเกษตรกรสู่ภาคเอกชน จากภาคเกษตรสู่ภาคอุตสาหกรรม
4. เพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น
5. ผู้ใช้บริการสามารถเข้าถึงระบบสารสนเทศการเกษตร ระบบเฝ้าระวังและเตือนภัยการเกษตร และนำไปใช้ประโยชน์ได้
6. เพิ่มประสิทธิภาพการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในพื้นที่

ตัวชี้วัด

1. มูลค่าสินค้าเกษตรที่สำคัญในพื้นที่เพิ่มขึ้น
2. พื้นที่เกษตรอินทรีย์เพิ่มขึ้น
3. มูลค่าสินค้าเกษตรแปรรูปและผลิตภัณฑ์มีมูลค่าสูงขึ้น
4. รายได้จากการดำเนินธุรกิจการให้บริการทางการเกษตรของกลุ่มเกษตรกร สถาบันเกษตรกรเพิ่มขึ้น
5. ช่องทางการตลาด การเชื่อมโยงตลาดของเกษตรกรเพิ่มขึ้น
6. มูลค่าสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นเพิ่มขึ้น
7. จำนวนผู้ใช้บริการระบบสารสนเทศการเกษตร ระบบเฝ้าระวังและเตือนภัยการเกษตรเพิ่มขึ้น
8. รายได้จากการท่องเที่ยวเชิงเกษตรเพิ่มขึ้น

แนวทางการพัฒนา

1. ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยี นวัตกรรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การแปรรูป การผลิตสินค้าเกษตรที่มีมาตรฐาน สร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตร
2. พัฒนาเทคโนโลยี และนวัตกรรมทางการเกษตร Smart Farming เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การแปรรูป ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
3. สนับสนุนกลุ่มเกษตรกร สถาบันเกษตรกรให้บริการทางการเกษตร (Agricultural service Provider: ASP) ส่งเสริมการใช้เครื่องมือ เครื่องจักร ในการทำการเกษตร ทั้งพืช ปศุสัตว์ และประมง เพื่อทดแทนแรงงาน
4. ส่งเสริมเกษตรกร กลุ่มเกษตรกรในการทำมาตรฐานสินค้า มาตรฐานฟาร์ม ที่ตรงกับความต้องการของผู้บริโภค และผู้ประกอบการ
5. พัฒนาองค์ความรู้ด้านการเกษตรในระดับพื้นที่แบบบูรณาการ มีส่วนร่วมในทุกภาคส่วน

6. ส่งเสริมสินค้าเกษตรอัตลักษณ์ให้เป็นที่รู้จัก เพิ่มมูลค่า มีเรื่องราว และทันสมัย
7. พัฒนาระบบสารสนเทศการเกษตร การจัดทำ Big Data ระบบเฝ้าระวังและเตือนภัยการเกษตร ที่มีความเป็นปัจจุบัน ทันสมัย ทันต่อเวลา โดยเชื่อมโยงทุกภาคส่วนในทุกระดับ
8. เชื่อมโยงกลุ่มเกษตรกรกับภาคเกษตรอุตสาหกรรม ภายใต้การบริหารจัดการสมดุลระหว่าง Demand และ Supply
9. เชื่อมโยงตลาดภายในประเทศ และอนุภูมิภาค โดยใช้โอกาสและความได้เปรียบของที่ตั้ง
10. พัฒนาเครือข่ายความร่วมมือระหว่างกลุ่มเกษตรกร และสถาบันเกษตรกร รวมถึงเชื่อมโยงไปยังผู้ประกอบการภาคเอกชน
11. สนับสนุนเกษตรกรเพิ่มช่องทางการจำหน่ายผลผลิต ศูนย์กระจายสินค้า และการตลาดออนไลน์
12. ส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในพื้นที่ ให้น่าสนใจ และมีความปลอดภัย

โครงการสำคัญ

1. โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น
2. โครงการยกระดับคุณภาพมาตรฐานสินค้า
3. โครงการส่งเสริมการใช้สารชีวภัณฑ์และมลศัตรูธรรมชาติทดแทนสารเคมีทางการเกษตร
4. โครงการสร้างความเชื่อมั่นสินค้าเกษตรและอาหาร
5. โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรชีวภาพ
6. โครงการส่งเสริมการจัดตั้งและบริหารจัดการวิสาหกิจเกษตรฐานชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่น
7. โครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตร
8. โครงการ 1 อำเภอ 1 แปลงเกษตรอัจฉริยะ
9. โครงการส่งเสริมและพัฒนาการผลิตข้าวด้วยเทคโนโลยีอัจฉริยะครบวงจร
10. โครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่
11. โครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-map)
12. โครงการพัฒนาประสิทธิภาพโลจิสติกส์เกษตรเพื่อลดการสูญเสีย
13. โครงการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีภูมิสารสนเทศเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการพยากรณ์ผลผลิตสินค้าเกษตร
14. โครงการยกระดับสถาบันเกษตรกรให้เป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร
15. โครงการส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจชุมชน
16. โครงการขับเคลื่อนการเกษตรระดับหมู่บ้านสู่การผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง
17. โครงการจัดทำระบบสารสนเทศการเกษตร Big Data ระดับจังหวัด

18. โครงการจัดทำระบบเฝ้าระวังและเตือนภัยการเกษตร
19. โครงการพัฒนาเกษตรกรสู่เกษตรกรอุตสาหกรรม
20. โครงการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือระหว่างเกษตรกร กลุ่มเกษตรกร สถาบันเกษตรกร และภาคเอกชน
21. โครงการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตร
22. โครงการส่งเสริมการวิจัยพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมการเกษตร
23. โครงการส่งเสริมและพัฒนาเครือข่ายตลาดสินค้าเกษตรหรือตลาดเกษตรกร

ประเด็นการพัฒนาที่ 2 ส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน วัตถุประสงค์

1. การใช้ทรัพยากรการเกษตรอย่างเหมาะสม คุ่มค่า
2. พื้นที่ทางการเกษตรมีการบริหารจัดการแหล่งน้ำทั่วถึง
3. ปริมาณมลพิษจากการเกษตรสู่สิ่งแวดล้อมลดลง

ตัวชี้วัด

1. มูลค่าเพิ่มวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรสูงขึ้น
2. จำนวนเกษตรกรที่ทำการเกษตรปลอดภัย และเกษตรกรอินทรีย์เพิ่มขึ้น
3. ร้อยละของพื้นที่ทางการเกษตรที่ได้รับประโยชน์จากการบริหารจัดการแหล่งน้ำเพิ่มขึ้น
4. ร้อยละของพื้นที่การเกษตรที่ประสบอุทกภัยและภัยแล้งลดลง
5. ร้อยละของการลดจำนวนจุดความร้อน (Hotspot) ในพื้นที่เกษตรเพิ่มขึ้น

แนวทางการพัฒนา

1. ส่งเสริมการทำเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ใช้ทรัพยากรอย่างเหมาะสม คุ่มค่า เกิดประโยชน์สูงสุด Zero waste (ของเสีย ขยะเป็นศูนย์) และคำนึงถึงความสมดุลของระบบนิเวศ
2. พัฒนาแหล่งน้ำและระบบชลประทาน ซึ่งเป็นโครงสร้างพื้นฐานสำคัญ เพื่อแก้ปัญหาน้ำท่วม ภัยแล้ง และรองรับความต้องการใช้น้ำในภาคเกษตร
3. ส่งเสริมการจัดการมลพิษที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และสารเคมีในภาคเกษตรให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล

โครงการสำคัญ

1. โครงการขับเคลื่อน BCG Model
2. โครงการส่งเสริมการหยุดเผาในพื้นที่เกษตร
3. โครงการบริหารจัดการน้ำ พัฒนาแหล่งน้ำและเพิ่มพื้นที่ชลประทาน
4. โครงการสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร
5. โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการของเสียจากพื้นที่เกษตร

ประเด็นการพัฒนาที่ 3 ส่งเสริมความเข้มแข็งภาคเกษตร

วัตถุประสงค์

1. เกษตรกรสามารถพึ่งตนเองได้ มีความมั่นคงและปลอดภัยด้านอาหาร
2. คนรุ่นใหม่มีทัศนคติ และค่านิยมที่ดีต่ออาชีพเกษตรกรรม
3. กลุ่มเกษตรกร และสถาบันเกษตรกรมีความเข้มแข็ง

ตัวชี้วัด

1. จำนวนเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการเกษตรกรรมยั่งยืนของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์นำระบบเกษตรกรรมยั่งยืนไปประยุกต์ใช้เพิ่มขึ้น
2. ร้อยละของเกษตรกรที่ได้รับการพัฒนามีความเป็นเกษตรกรปราดเปรื่อง
3. จำนวนกลุ่มเกษตรกร และสถาบันเกษตรกรมีปริมาณธุรกิจเพิ่มขึ้น

แนวทางการพัฒนา

1. ส่งเสริมการทำเกษตรผสมผสาน ยึดตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ลดความเสี่ยงการพึ่งพาพืชเชิงเดี่ยว สร้างภูมิคุ้มกันให้เกษตรกร
2. ส่งเสริมการบริโภคและการผลิตที่ยั่งยืน ขับเคลื่อนการทำเกษตรระบบเกษตรกรรมยั่งยืน ทั้งพืช ปศุสัตว์ ประมง สร้างความปลอดภัยและมั่นคงด้านอาหาร
3. สร้างทัศนคติและค่านิยมใหม่ให้เห็นว่า เกษตรกรรมเป็นอาชีพหลัก เป็นรากฐานสำคัญของประเทศ
4. เพิ่มศักยภาพเกษตรกร กลุ่มเกษตรกร และสถาบันเกษตรกร ให้มีการบริหารจัดการที่ดี มีความเข้มแข็ง

โครงการสำคัญ

1. โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน
2. โครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร
3. โครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพเพื่อแก้ไขปัญหาที่ดินทำกิน
4. โครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer และ Young Smart Farmer)
5. โครงการส่งเสริมและพัฒนา กลุ่มเกษตรกร สถาบันเกษตรกร
6. โครงการส่งเสริมการทำเกษตรตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง

สาระสำคัญของแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 - 2570)

เป้าหมายการพัฒนา “การเกษตรยั่งยืน ด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม เชื่อมโยงตลาด สร้างความเข้มแข็งภาคเกษตร”

ตัวชี้วัดความสำเร็จตามเป้าหมายการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน

1. อัตราการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมในพื้นที่ภาคกลางตอนบนสาขาเกษตรเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 3 ต่อปี
2. รายได้เงินสดสุทธิครัวเรือนเกษตรเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 10 ต่อปี
3. อัตราผลิตภาพการผลิตของภาคเกษตร เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 1 ต่อปี

<p>ประเด็นการพัฒนาที่ 1</p> <p>ยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันภาคเกษตร</p>	<p>ประเด็นการพัฒนาที่ 2</p> <p>ส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืนภาคเกษตร</p>	<p>ประเด็นการพัฒนาที่ 3</p> <p>ส่งเสริมความเข้มแข็งภาคเกษตร</p>
<p>ตัวชี้วัด</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. มูลค่าสินค้าเกษตรที่สำคัญในพื้นที่เพิ่มขึ้น 2. พื้นที่เกษตรอินทรีย์เพิ่มขึ้น 3. มูลค่าสินค้าเกษตรแปรรูปและผลิตภัณฑ์มีมูลค่าสูงขึ้น 4. รายได้จากการค้าเงินธุรกิจการให้บริการทางการเกษตรของกลุ่มเกษตรกร สถาบันเกษตรกรเพิ่มขึ้น 5. ช่องทางการตลาด การเชื่อมโยงตลาดของเกษตรกรเพิ่มขึ้น 6. มูลค่าสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นที่เพิ่มขึ้น 7. จำนวนผู้ใช้บริการระบบสารสนเทศการเกษตร ระบบเฝ้าระวังและเตือนภัยการเกษตรเพิ่มขึ้น 8. รายได้จากการท่องเที่ยวเชิงเกษตรเพิ่มขึ้น 	<p>ตัวชี้วัด</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. มูลค่าเพิ่มวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรสูงขึ้น 2. จำนวนเกษตรกรที่ทำการเกษตรปลอดภัย และเกษตรอินทรีย์เพิ่มขึ้น 3. ร้อยละพื้นที่ทางการเกษตรที่ได้รับประโยชน์จากการบริหารจัดการแหล่งน้ำ 4. ร้อยละของพื้นที่การเกษตรที่ประสบอุทกภัยและภัยแล้งลดลง 5. ร้อยละของการลดจำนวนจุดความร้อน (Hotspot) ในพื้นที่เกษตรเพิ่มขึ้น 	<p>ตัวชี้วัด</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. จำนวนเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการเกษตรกรรมยั่งยืนของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในระบบเกษตรกรรมยั่งยืนไปประยุกต์ใช้เพิ่มขึ้น 2. ร้อยละของเกษตรกรที่ได้รับการพัฒนาเป็นเกษตรกรปราดเปรื่อง 3. จำนวนกลุ่มเกษตรกร และสถาบันเกษตรกรมีปริมาณธุรกิจเพิ่มขึ้น
<p>แนวทางการพัฒนา</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยี นวัตกรรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การแปรรูป การผลิตสินค้าเกษตรที่มีมาตรฐาน สร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตร 2. พัฒนาเทคโนโลยี และนวัตกรรมทางการเกษตร Smart Farming เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การแปรรูป ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม 3. สนับสนุนกลุ่มเกษตรกร สถาบันเกษตรกรให้บริการทางการเกษตร (Agricultural service Provider: ASP) ส่งเสริมการใช้เครื่องมือ เครื่องจักร ในการทำการเกษตร ทั้งพืช ปศุสัตว์ และประมง เพื่อทดแทนแรงงาน 4. ส่งเสริมเกษตรกร กลุ่มเกษตรกรในการทำมาตรฐานสินค้า มาตรฐานฟาร์ม ที่ตรงกับความต้องการของผู้บริโภค และผู้ประกอบการ 5. พัฒนาองค์ความรู้ด้านการเกษตรในระดับพื้นที่แบบบูรณาการ มีส่วนร่วมในทุกภาคส่วน 6. ส่งเสริมสินค้าเกษตรอัตลักษณ์ให้เป็นที่รู้จัก เพิ่มมูลค่า มีเรื่องราว และทันสมัย 7. พัฒนาระบบสารสนเทศการเกษตร การจัดทำ Big Data ระบบเฝ้าระวังและเตือนภัยการเกษตร ที่มีความเป็นปัจจุบัน ทันสมัย ทันต่อเวลา โดยเชื่อมโยงทุกภาคส่วนในทุกระดับ 8. เชื่อมโยงกลุ่มเกษตรกรกับภาคเกษตรอุตสาหกรรม ภายใต้การบริหารจัดการสมดุลระหว่าง Demand และ Supply 9. เชื่อมโยงตลาดภายในประเทศ และอนุภูมิภาค โดยใช้โอกาสและความได้เปรียบของที่ตั้ง 10. พัฒนาเครือข่ายความร่วมมือระหว่างกลุ่มเกษตรกร และสถาบันเกษตรกร รวมถึงเชื่อมโยงไปยังผู้ประกอบการ ภาคเอกชน 11. สนับสนุนเกษตรกรเพิ่มช่องทางการจำหน่ายผลผลิต ศูนย์กระจายสินค้า และการตลาดออนไลน์ 12. ส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในพื้นที่ ให้น่าสนใจ และมีความปลอดภัย 	<p>แนวทางการพัฒนา</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ส่งเสริมการทำเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ใช้ทรัพยากรอย่างเหมาะสม คัดค้าน กำจัดประโยชน์สูงสุด Zero waste (ของเสีย ขยะเป็นศูนย์) และคำนึงถึงความปลอดภัยของระบบนิเวศ 2. พัฒนาแหล่งน้ำและระบบชลประทาน ซึ่งเป็นโครงสร้างพื้นฐานสำคัญ เพื่อแก้ปัญหาหน้าท่วม ภัยแล้ง และรองรับความต้องการใช้น้ำในภาคเกษตร 3. ส่งเสริมการจัดการมลพิษที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และสารเคมีในภาคเกษตรให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล 	<p>แนวทางการพัฒนา</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ส่งเสริมการทำเกษตรผสมผสาน ยึดตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ลดความเสี่ยงการพึ่งพาพืชเชิงเดี่ยว สร้างภูมิคุ้มกันให้เกษตรกร 2. ส่งเสริมการบริโภคและการผลิตที่ยั่งยืน ขับเคลื่อนการทำเกษตรระบบเกษตรกรรมยั่งยืน ทั้งพืช ปศุสัตว์ ประมงสร้างความปลอดภัยและมั่นคงด้านอาหาร 3. สร้างทัศนคติและค่านิยมใหม่ให้เห็นว่า เกษตรกรรมเป็นอาชีพหลัก เป็นรากฐานสำคัญของประเทศ 4. เพิ่มศักยภาพเกษตรกร กลุ่มเกษตรกร และสถาบันเกษตรกรให้มีการบริหารจัดการที่ดี มีความเข้มแข็ง

ตารางที่ 71 แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 - 2570)

ประเด็นการพัฒนา	วัตถุประสงค์	ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย					แนวทางพัฒนา
			2566	2567	2568	2569	2570	
1 ยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันภาคเกษตร	1.1 เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรตลอดห่วงโซ่อุปทาน	1.1.1 มูลค่าสินค้าเกษตรที่สำคัญในพื้นที่เพิ่มขึ้น	ร้อยละ 2	ร้อยละ 2.5	ร้อยละ 3	ร้อยละ 3.5	ร้อยละ 4	- ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยี นวัตกรรม เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การแปรรูป การผลิตสินค้าเกษตรที่มีมาตรฐาน สร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตร
		1.1.2 พื้นที่เกษตรอินทรีย์เพิ่มขึ้น	ร้อยละ 35	ร้อยละ 35	ร้อยละ 35	ร้อยละ 35	ร้อยละ 35	- พัฒนาเทคโนโลยี และนวัตกรรมทางการเกษตร Smart Farming เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การแปรรูป ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม - ส่งเสริมเกษตรกร กลุ่มเกษตรกรในการทำมาตรฐานสินค้า มาตรฐานฟาร์ม ที่ตรงกับความต้องการของผู้บริโภค และผู้ประกอบการ
		1.1.3 มูลค่าสินค้าเกษตรแปรรูปและผลิตภัณฑ์มีมูลค่าสูงขึ้น	1 ผลิตภัณฑ์/ จังหวัด	2 ผลิตภัณฑ์/ จังหวัด	3 ผลิตภัณฑ์/ จังหวัด	4 ผลิตภัณฑ์/ จังหวัด	5 ผลิตภัณฑ์/ จังหวัด	- พัฒนาองค์ความรู้ด้านการเกษตรในระดับพื้นที่แบบบูรณาการ มีส่วนร่วมในทุกภาคส่วน
1.2 เกษตรกรเข้าถึง และใช้ประโยชน์เครื่องมือเครื่องจักร เทคโนโลยี และนวัตกรรมทางการเกษตร	1.2.1 รายได้จากการดำเนินธุรกิจการให้บริการทางการเกษตรของกลุ่มเกษตรกร สถาบันเกษตรกรเพิ่มขึ้น	ร้อยละ 3	ร้อยละ 3	ร้อยละ 3	ร้อยละ 3	ร้อยละ 3	- สนับสนุนกลุ่มเกษตรกร สถาบันเกษตรกรให้บริการทางการเกษตร (Agricultural service Provider: ASP) ส่งเสริมการใช้เครื่องมือ เครื่องจักร ในการทำการเกษตร ทั้งพืช ปศุสัตว์ และประมง เพื่อทดแทนแรงงาน	

ประเด็นการพัฒนา	วัตถุประสงค์	ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย					แนวทางพัฒนา
			2566	2567	2568	2569	2570	
1. ยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันภาคเกษตร	1.3 เพิ่มโอกาสในการเชื่อมโยงตลาดจากเกษตรกรสู่ภาคเอกชน จากภาคเกษตรกรสู่ภาคอุตสาหกรรม	1.3.1 ช่องทางการตลาด การเชื่อมโยงตลาดของเกษตรกรเพิ่มขึ้น	1 ช่องทาง/ จังหวัด	1 ช่องทาง/ จังหวัด	1 ช่องทาง/ จังหวัด	1 ช่องทาง/ จังหวัด	1 ช่องทาง/ จังหวัด	<ul style="list-style-type: none"> - เชื่อมโยงกลุ่มเกษตรกรกับภาคเกษตรอุตสาหกรรม ภายใต้การบริหารจัดการสมดุลระหว่าง Demand และ Supply - เชื่อมโยงตลาดภายในประเทศ และอนุภูมิภาค โดยใช้โอกาสและความได้เปรียบของที่ตั้ง - พัฒนาเครือข่ายความร่วมมือระหว่างกลุ่มเกษตรกร และสถาบันเกษตรกร รวมถึงเชื่อมโยงไปยังผู้ประกอบการภาคเอกชน - สนับสนุนเกษตรกรเพิ่มช่องทางการจำหน่ายผลผลิต ศูนย์กระจายสินค้า และการตลาดออนไลน์
	1.4 เพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น	1.4.1 มูลค่าสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นเพิ่มขึ้น	ร้อยละ 4	ร้อยละ 4	ร้อยละ 4	ร้อยละ 4	ร้อยละ 4	- ส่งเสริมสินค้าเกษตรอัตลักษณ์ให้เป็นที่รู้จัก เพิ่มมูลค่า มีเรื่องราว และทันสมัย
	1.5 ผู้ใช้บริการสามารถเข้าถึงระบบสารสนเทศการเกษตร ระบบเฝ้าระวังและเตือนภัยการเกษตร และนำไปใช้ประโยชน์ได้	1.5.1 จำนวนผู้ใช้บริการระบบสารสนเทศการเกษตร ระบบเฝ้าระวังและเตือนภัยการเกษตรเพิ่มขึ้น	ร้อยละ 10	ร้อยละ 10	ร้อยละ 10	ร้อยละ 10	ร้อยละ 10	- พัฒนาระบบสารสนเทศการเกษตร การจัดทำ Big Data ระบบเฝ้าระวังและเตือนภัยการเกษตร ที่มีความเป็นปัจจุบัน ทันสมัย ทันต่อเวลา โดยเชื่อมโยงทุกภาคส่วนในทุกระดับ
	1.6 เพิ่มประสิทธิภาพการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในพื้นที่	1.6.1 รายได้จากการท่องเที่ยวเชิงเกษตรเพิ่มขึ้น	ร้อยละ 7.5	ร้อยละ 8	ร้อยละ 8.5	ร้อยละ 9	ร้อยละ 9.5	- ส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในพื้นที่ ที่น่าสนใจ และมีความปลอดภัย

ประเด็นการพัฒนา	วัตถุประสงค์	ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย					แนวทางพัฒนา
			2566	2567	2568	2569	2570	
2. ส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน	2.1 การใช้ทรัพยากรการเกษตรอย่างเหมาะสมคุ้มค่า	2.1.1 มูลค่าเพิ่มวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรสูงขึ้น	1 ผลิตภัณฑ์/ จังหวัด	1 ผลิตภัณฑ์/ จังหวัด	1 ผลิตภัณฑ์/ จังหวัด	1 ผลิตภัณฑ์/ จังหวัด	1 ผลิตภัณฑ์/ จังหวัด	- ส่งเสริมการทำเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ใช้ทรัพยากรอย่างเหมาะสม คุ้มค่า เกิดประโยชน์สูงสุด Zero waste (ของเสีย ขยะเป็นศูนย์) และคำนึงถึงความสมดุลของระบบนิเวศ
		2.1.2 จำนวนเกษตรกรที่ทำการเกษตรปลอดภัยและเกษตรอินทรีย์เพิ่มขึ้น	ร้อยละ 20	ร้อยละ 20	ร้อยละ 20	ร้อยละ 20	ร้อยละ 20	
	2.2 พื้นที่ทางการเกษตรมีการบริหารจัดการแหล่งน้ำทั่วถึง	2.2.1 ร้อยละของพื้นที่ทางการเกษตรที่ได้รับประโยชน์จากการบริหารจัดการแหล่งน้ำ	ร้อยละ 135	ร้อยละ 135	ร้อยละ 135	ร้อยละ 135	ร้อยละ 135	- พัฒนาแหล่งน้ำและระบบชลประทาน ซึ่งเป็นโครงสร้างพื้นฐานสำคัญ เพื่อแก้ปัญหาหน้าท่วม ภัยแล้ง และรองรับความต้องการใช้น้ำในภาคเกษตร
		2.2.2 ร้อยละของพื้นที่การเกษตรที่ประสบอุทกภัยและภัยแล้งลดลง	ร้อยละ 24	ร้อยละ 22	ร้อยละ 20	ร้อยละ 18	ร้อยละ 16	
	2.3 ปริมาณมลพิษภาคการเกษตรสู่สิ่งแวดล้อมลดลง	2.3.1 ร้อยละของการลดจำนวนจุดความร้อน (Hotspot) ในพื้นที่เกษตรเพิ่มขึ้น	ร้อยละ10/ จังหวัด	ร้อยละ10/ จังหวัด	ร้อยละ10/ จังหวัด	ร้อยละ10/ จังหวัด	ร้อยละ10/ จังหวัด	- ส่งเสริมการจัดการมลพิษที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

ประเด็นการพัฒนา	วัตถุประสงค์	ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย					แนวทางพัฒนา
			2566	2567	2568	2569	2570	
3. ส่งเสริมความเข้มแข็งภาคเกษตร	3.1 จำนวนเกษตรกรที่นำระบบเกษตรกรรมยั่งยืนไปประยุกต์ใช้เพิ่มขึ้น	3.3.1 จำนวนเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการเกษตรกรรมยั่งยืนของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์นำระบบเกษตรกรรมยั่งยืนไปประยุกต์ใช้เพิ่มขึ้น	ร้อยละ 80	ร้อยละ 80	ร้อยละ 80	ร้อยละ 80	ร้อยละ 80	- ส่งเสริมการทำเกษตรผสมผสาน ยึดตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ลดความเสี่ยงการพึ่งพาพืชเชิงเดี่ยว สร้างภูมิคุ้มกันให้เกษตรกร - ส่งเสริมการบริโภคและการผลิตที่ยั่งยืน ขับเคลื่อนการทำเกษตรระบบเกษตรกรรมยั่งยืน ทั้งพืช ปศุสัตว์ ประมงสร้างความปลอดภัยและมั่นคงด้านอาหาร
	3.2 คนรุ่นใหม่มีทัศนคติ และค่านิยมที่ดีต่ออาชีพเกษตรกร	3.3.2 ร้อยละของเกษตรกรที่ได้รับการพัฒนาเป็นเกษตรกรปราดเปรื่อง	ร้อยละ 60	ร้อยละ 60	ร้อยละ 60	ร้อยละ 60	ร้อยละ 60	- สร้างทัศนคติและค่านิยมใหม่ให้เห็นว่าเกษตรกรเป็นอาชีพหลัก เป็นรากฐานสำคัญของประเทศ
	3.3 กลุ่มเกษตรกร และสถาบันเกษตรกรมีความเข้มแข็ง	3.3.3 จำนวนกลุ่มเกษตรกร และสถาบันเกษตรกรมีปริมาณธุรกิจเพิ่มขึ้น	ร้อยละ 3	ร้อยละ 3	ร้อยละ 3	ร้อยละ 3	ร้อยละ 3	- เพิ่มศักยภาพเกษตรกร กลุ่มเกษตรกร และสถาบันเกษตรกร ให้มีการบริหารจัดการที่ดี มีความเข้มแข็ง

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ 7
สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
238 ม.4 ต.บางหลวง อ.สรรพยา จ.ชัยนาท 17150
โทรศัพท์ – โทรสาร 056-405-006-8
<http://zone7.oae.go.th>